

Załącznik nr 2

Do Uchwały nr

Rady Miejskiej Węgrowa

z dnia

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Mieście Węgrowie, oparta o diagnozę negatywnych zjawisk

sporządzona na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji

pracownia 3e

Węgrów, czerwiec 2023 r.

Spis treści:

1. Wprowadzenie	4
2. Charakterystyka Węgrowa	6
2.1. Położenie	6
2.2. Komunikacja	8
2.3. Środowisko przyrodnicze	9
2.4. Polityka Przestrzenna	10
3. Metodologia diagnozy	12
4. Wskaźniki	14
4.1. Społeczno – demograficzne	15
4.1.1. Liczba ludności	15
4.1.2. Dynamika zmian liczby mieszkańców	17
4.1.3. Urodzenia i zgony	18
4.1.4. Migracje międzygminne	20
4.1.5. Struktura wieku	22
4.1.6. Zróżnicowanie struktury wieku w obrębie miasta	26
4.1.7. Bezrobocie	27
4.1.8. Przestępczość	32
4.1.9. Inne problemy społeczne i dysfunkcje	33
4.1.10. Kapitał społeczny	35
4.1.11. Edukacja	36
4.1.12. Życie kulturalne i aktywizacja mieszkańców	39
4.1.13. Organizacje pozarządowe	40
4.2. Gospodarcze	41
4.3. Przestrzenno – funkcjonalne	43

4.4. Techniczne	52
4.5. Środowiskowe.....	55
5. Delimitacja obszaru zdegradowanego	58
6. Porównanie z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku	72
7. Obszar rewitalizacji.....	84
Spis rysunków	87
Spis tabel	89

1. Wprowadzenie

Podstawą działań prowadzonych w ramach programów rewitalizacji jest Ustawa o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku¹. Określa ona zasady i sposób przygotowania, prowadzenia oraz oceny procesu rewitalizacji. Ideą działań jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego tych obszarów, które zostaną uznane za zdegradowane. Wykonuje się to zarówno dzięki działaniom na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni, jak i gospodarki. Podstawą do rozpoczęcia prac rewitalizacyjnych jest identyfikacja terenów, które odznaczają się występowaniem negatywnych zjawisk społecznych, co z kolei daje możliwość wyznaczenia obszaru, który znajduje się w stanie kryzysowym. Jeżeli, dodatkowo, na tym samym obszarze występuje chociaż jeden z czynników z pozostałych analizowanych stref to stanowi to podstawę do uznania go za obszar zdegradowany.

Głównym celem Diagnozy jest analiza obecnej sytuacji w strefie społecznej miasta, a także zagadnień dotyczących innych stref: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej oraz technicznej. Aby spełnić założenia Ustawy należy postępować według szczegółowej procedury:

1. Wykonać analizę i diagnozę strefy społecznej w mieście – zadbać natężenie i koncentrację negatywnych zjawisk społecznych (takich jak: bezrobocie, ubóstwo,

¹ Dz.U. 2015 poz. 1777

przestępczość, niski poziom edukacji) i na jego podstawie skazać tereny cechujące się kryzysem społecznym.

2. Wykonać analizę i diagnozę pozostałych stref, w tym: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej oraz technicznej. Należy zbadać natężenie i koncentracje negatywnych zjawisk z tych stref i porównać je z koncentracją cech ze strefy społecznej.
3. Wyznaczyć obszar zdegradowany, na którym współwystępują negatywne zjawiska społeczne oraz przynajmniej jedno negatywne zjawisko z pozostałych stref.
4. Wykonać analizę koncentracji negatywnych zjawisk, połączoną z analizą terenów z potencjałem - istotnych dla rozwoju miasta.
5. Wyznaczyć obszar rewitalizacji, który swoim zasięgiem obejmować może maksymalnie 20% powierzchni miasta i może być zamieszkanym przez maksymalnie 30% jego mieszkańców.

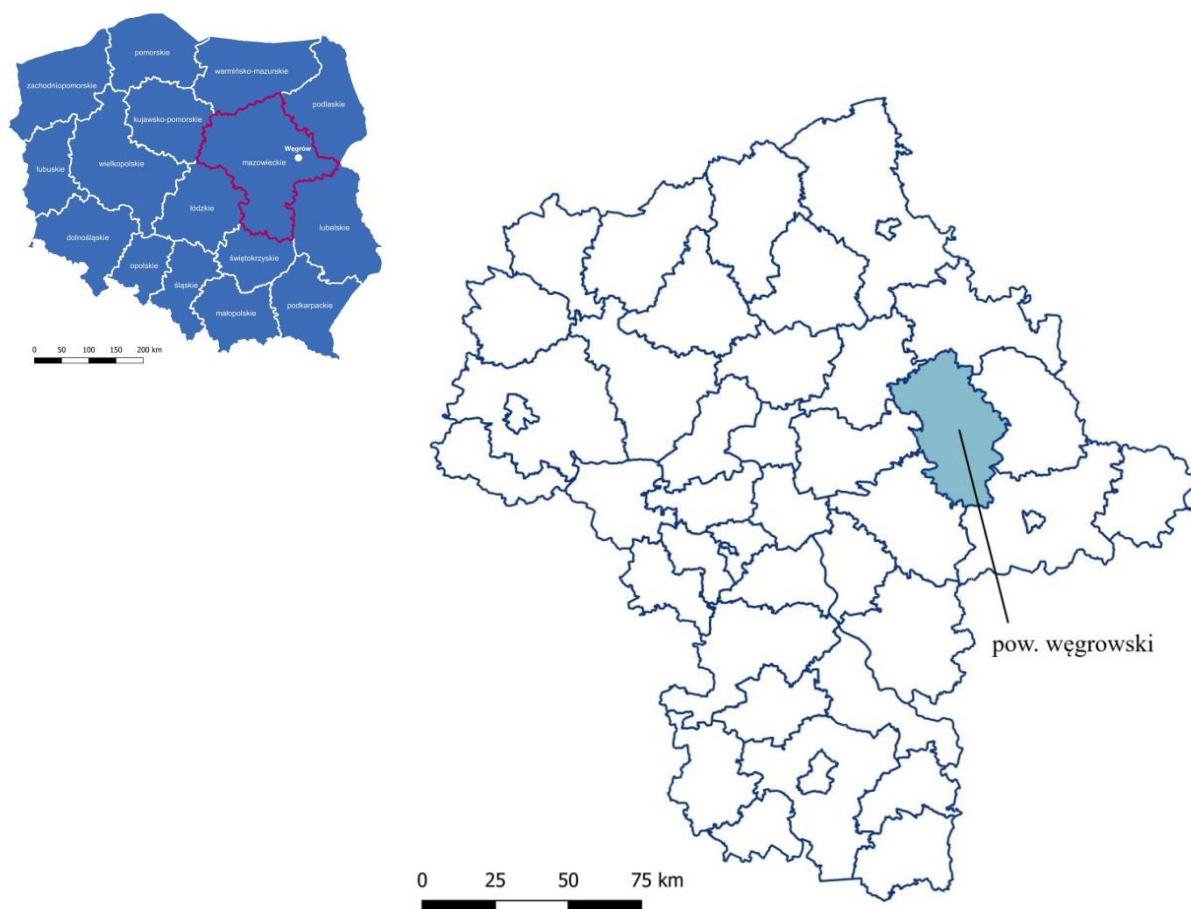

2. Charakterystyka Węgrowa

2.1. Położenie

Węgrów to niespełna 12 tysięczne miasto położone w środkowo – wschodniej części województwa mazowieckiego w powiecie węgrowskim. Zlokalizowane jest w obrębie tzw. Niecki Mazowieckiej, w otulinie rzeki Liwiec - lewego dopływu Bugu. Na jego terenie znajduje się siedziba gminy miejskiej Węgrów oraz gminy wiejskiej Liw.

Rys. 1. Położenie w skali kraju oraz województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne.

Wskutek reformy administracyjnej państwa w 1998 roku, Węgrów ponownie stał się miastem powiatowym. Powiat Węgrowski składa się obecnie z 9 gmin, tworzą go: Grębków, Korytnica, Liw, Łochów, Miedzna, Sadowne, Stoczek, Wierzbno oraz Węgrów. Bezpośrednio sąsiaduje on z 6 powiatami województwa mazowieckiego (ostrowskim, sokołowskim, siedleckim, mińskim, wołomińskim oraz wyszkowskim).

Rys. 2. Położenie Węgrowska w skali powiatu węgrowskiego

Źródło: opracowanie własne.

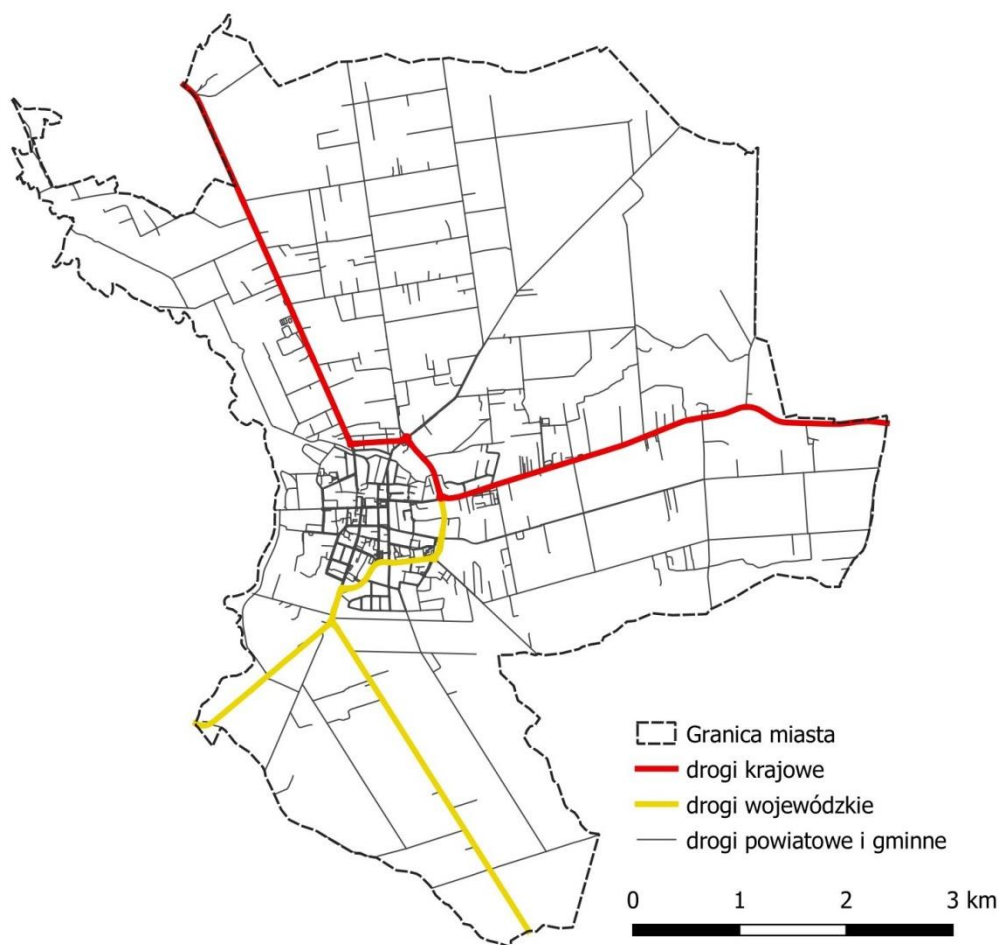
Łączna powierzchnia powiatu wynosi 1221 km², a sam Węgrów zajmuje 36 km², czyli prawie 3% powierzchni powiatu².

² Urząd Statystyczny w Warszawie, Statystyczne Vademecum Samorządowca, 2022

2.2. Komunikacja

Układ drogowy na terenie miasta tworzą: droga krajowa nr 62, drogi wojewódzkie: nr 637 (realizacji Warszawa - Węgrów) oraz nr 696 (relacji Siedlce – Węgrów), a także liczne drogi powiatowe oraz gminne.

Rys. 3. Układ drogowy Węgrowa

Źródło: opracowanie własne.

Węgrów położony jest w odległości około 70km w linii prostej od Warszawy, 50 km od Ostrowi Mazowieckiej oraz 30 km od Siedlec. Obecnie przez teren miasta nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższe dworce PKP znajdują się w Łochowie, Siedlcach oraz Mrozach (odpowiednio około 20km, 30 km oraz 27 km od Węgrowa).

Rys. 4. Lokalizacja Węgrowa względem dworców PKP i linii kolejowych

Źródło: opracowanie własne.

2.3. Środowisko przyrodnicze

Według klasyfikacji regionalnej fizyczno – geograficznej J. Kondrackiego Węgrów zlokalizowany jest w Obniżeniu Węgrowskim oraz na Wysoczyźnie Siedleckiej (mezoregiony)³. Średnia wysokość nad poziomem morza wynosi 160 m n.p.m., natomiast wysokość maksymalna to 200 m n.p.m.. Obniżenie Węgrowskie, będące północno – zachodnią częścią Niziny Południowopodlaskiej, jest regionem rolniczym, a swoim zasięgiem obejmuje cztery z dziewięciu gmin powiatu węgrowskiego: Korytnice, Liw, Wierzbno oraz Grębków. Przepływają przez niego rzeka Liwiec oraz Świder, a wzdłuż północnej granicy powiatu węgrowskiego przebiega rzeka Bug.

Tereny leśne na obszarze powiatu węgrowskiego to przede wszystkim jego północna część miasta - występują tam tzw. Lasy Łochowskie. Dodatkowo pomiędzy gminami Stoczek, a Miedzna znajdują się Lasy Miedzeńskie. Obszar całego powiatu został zaliczony do tzw. obszaru Zielonych Płuc Polski. Połowę jego terenu zajmują tereny chronione. W przypadku samego Węgrowa tereny chronione zlokalizowane są przede wszystkim w zachodniej oraz południowej i południowo-wschodniej części miasta. Formy ochrony występujące w Węgrowie i okolicy to:

³ Program Ochrony Środowiska dla miasta Węgrów na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022, s. 11

- Rezerwat Przyrody Kantor Stary (gm. Liw),
- Siedlecko – Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Natura 2000 obszary Ptasie (dolina rzeki Liwiec) oraz obszary Siedliskowe (Kantor Stary oraz Ostoja Nadliwiecka),
- Pomniki Przyrody (na terenie gm. Węgrów jeden w południowej części miasta).

Warunki glebowe powiatu węgrowskiego ukształtowały się w procesach glebotwórczych z tworów polodowcowych. Charakterystyczne dla tej części regionu środkowoeuropejskiego i klimatu umiarkowanego są gleby bielcowe, pyłowe i brunatne. Dominują gleby lekkie i bardzo lekkie (bielcowe i rdzawe). Wzdłuż koryt rzecznych występują mady o zróżnicowanych stopniu przepuszczalności⁴.

2.4. Polityka Przestrzenna

Teren całego miasta objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego⁵ z 1999 roku. Jego zapisy dotyczą celów i zadań rozwojowych miasta, obecnych wówczas uwarunkowań, ich realizacji oraz kierunków przestrzennego zagospodarowania miasta. Zobowiązuje ono m.in. do opracowywania wieloletnich programów gospodarczych, podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania planów miejscowych, uchwalania strategii rozwoju miasta, czy także wprowadzania programów zadań rządowych i samorządowych. Obecnie w Węgrowie, poza Studium, obowiązują:

- Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030⁶,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Węgrowa na lata 2018 – 2025,
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku),
- plany miejscowe dla dziewięciu obszarów (rys. 25, s. 40).

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Węgrowskiego na lata 2020 - 2024 z perspektywą do 2028, s. 23 - 25, 56

⁵ Uchwała nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

⁶ Uchwała nr LVI/363/2022 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021 - 2030

Do niedawna natomiast obowiązywały:

- Strategia Rozwoju Miasta do roku 2020⁷,
- Program opieki nad zabytkami miasta Węgrowa na lata 2019 – 2022,
- Program Ochrony Środowiska dla miasta Węgrów na lata 2015 – 2018 z perspektywą na lata 2019 – 2022.

Nie są to jedyne dokumenty obowiązujące na terenie miasta. Istotne są również dokumenty powiatowe, które skupiają się między innymi na problemach społecznych w tym: ochronie zdrowia psychicznego mieszkańców powiatu (lata 2018-2022), przeciwdziałaniu przemocy oraz ochronie ofiar przemocy domowej w rodzinie (lata 2015 – 2020), zapobieganiu przestępczości, ochronie bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego i wiele innych. Programy regulują również kwestie ochrony środowiska odwołując się do m.in. ograniczania niskiej emisji dla miasta Węgrów oraz wskazują zasady usuwania wyrobów azbestowych.

⁷ Uchwała nr VIII/34/2015 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 29 maja 2015 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa do roku 2020

3. Metodologia diagnozy

Przed przystąpieniem do działań analitycznych w pierwszej kolejności konieczne było pozyskanie danych do analiz. W tym celu posłużono się dwoma rodzajami danych:

- ogólnodostępne dane, których głównym źródłem jest baza danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego (w skrócie GUS). Poza informacjami z Banku Danych Lokalnych dostępnych na portalu GUS, konieczne było również pozyskanie informacji związanych z poziomem edukacji w szkołach w Węgrowie i regionie z Centralnej oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie (w skrócie CKE i OKE). Posłużono się również statystykami z Państwowej Komisji Wyborczej (w skrócie PKW), dotyczącymi wyborów samorządowych w 2018 roku,
- dane specjalistyczne, których pozyskanie wymagało współpracy z jednostkami miejskimi Węgrowa. Głównym źródłem tych informacji były wybrane wydziały Urzędu Miasta w Węgrowie. Wykorzystano również dane pozyskane od węgrowskiego Centrum Pomocy Społecznej (w skrócie CPS) oraz Komendy Powiatowej Policji w Węgrowie (w skrócie PPK).

Dane były zbierane w oparciu o jednostki statystyczne. Ze względu na ich formę oraz sposób prezentacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Węgrowa do 2023, jako jednostki przyjęto ulice miasta. Otrzymano w ten sposób 148 jednostek zbierania danych.

Informacje statystyczne były zbierane w możliwie najnowszej wersji, czyli dla roku 2022. Wyjątek stanowią niektóre dane, dla których najnowsza wersja dostępna w Głównym Urzędzie Statystycznym pochodziła z 2021 roku.

Fundamentalne znaczenie w trakcie tworzenia programów rewitalizacji ma strefa społeczna, dlatego została ona przeanalizowana najbardziej szczegółowo. Poza informacjami dotyczącymi Węgrowa znalazły się w niej również porównania z miastami referencyjnymi z regionu. Zostały uwzględnione miasta o podobnej liczbie ludności, nie dalej niż 80 km od Węgrowa: Sokołów Podlaski, Łochów, Siedlce⁸, Wyszaków, Ostrów Mazowiecka oraz Maków Mazowiecki.

Wszystkie szczegółowe informacje, dotyczące wyznaczania obszaru kryzysowego oraz terenów zdegradowanych, opisane zostały w rozdziale nr 5 „Delimitacja obszaru zdegradowanego”.

Ponadto został przeprowadzony spacer badawczy, obejmujący również spontaniczny wywiad swobodny na próbie ośmiorga przypadkowych przechodniów i trojga rowerzystów. Ogólna opinia na temat Węgrowa była pozytywna. Interlokutorzy zwracali uwagę na to, że problemy z którymi się borykają to kwestie osobiste, nie ogólnospołeczne. Jedna osoba podkreślała problematykę barier przestrzennych dla osób mających problem z poruszaniem się – w szczególności schody do niewielkich lokali użytkowych.

⁸ Siedlce stanowią wyjątek, ponieważ liczba ich mieszkańców znacząco odbiega od reszty miast. Zostało uwzględnione ze względu na bliskie położenie względem Węgrowa (35km) oraz duże znaczenie w skali regionu.

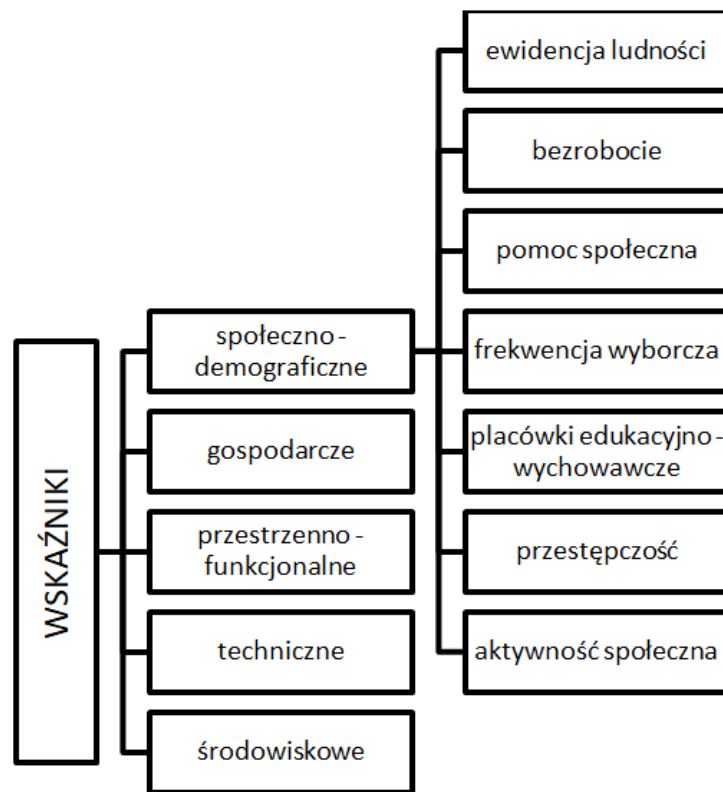

4. Wskaźniki

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji⁹ działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania przede wszystkim na rzecz lokalnej społeczności, a także przestrzeni i gospodarki. Z tego powodu najbardziej szczegółową analizę danych przeprowadzono dla strefy społeczno – demograficznej. Pod uwagę wzięto wskaźniki określające negatywne zjawiska społeczne, w szczególności: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, liczbę mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Poniższy diagram prezentuje kategorie wskaźników wykorzystywanych w niniejszej diagnozie.

⁹ Dz. U. 2021 poz. 485, art. 2

Rys. 5. Schemat grup wskaźników analizowanych w ramach diagnozy

Źródło: opracowanie własne.

4.1. Społeczno – demograficzne

4.1.1. Liczba ludności

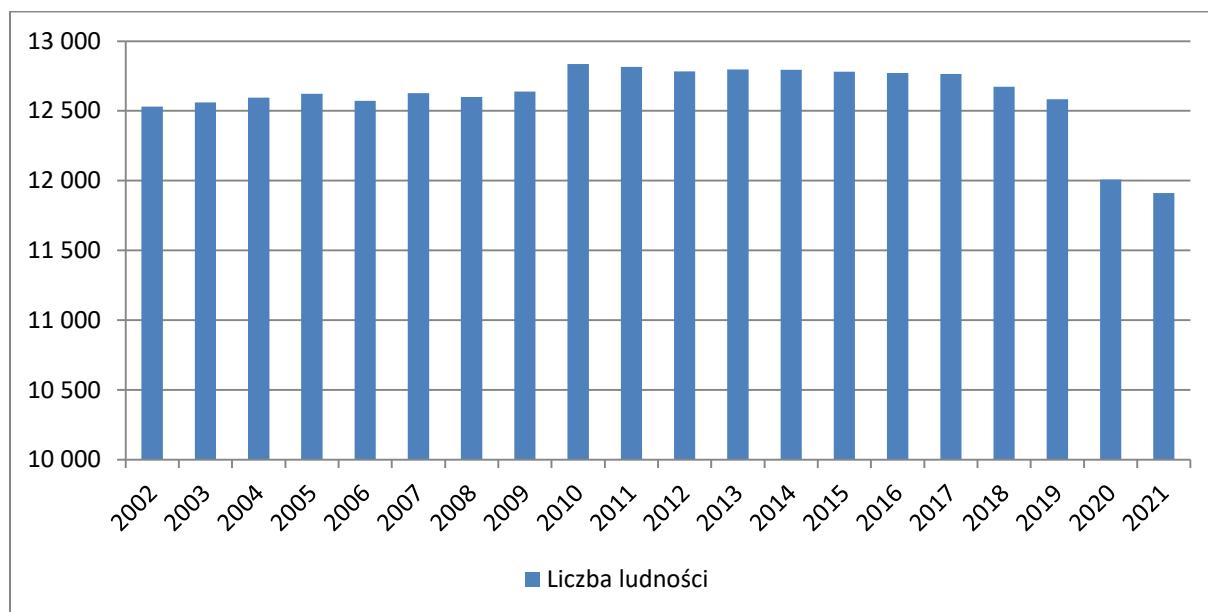
Zgodnie z najnowszymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego (stan na rok 2021) liczba ludności Węgrowa wynosi 11 911. Oznacza to, że gęstość zaludnienia w mieście, porównując z rokiem 2020, spadła do 330 osób na km² (spadek o 21 os./km²)¹⁰.

Na wykresie ilustrującym zmianę liczby ludności miasta na przestrzeni ostatnich 20 lat, widać wyraźny spadek liczby mieszkańców w 2020 i 2021 roku. We wcześniejszych latach ubytek lub wzrost liczby ludności zmieniał się o nie więcej niż 50-150 osób, a ogólna liczba mieszkańców utrzymywała się na poziomie powyżej 12,5 tys. Jej nagły i wyraźny spadek

¹⁰ Diagnoza Sytuacji Społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Węgrowa z uwzględnieniem Obszarów Funkcjonalnych, s. 5

w 2020 roku spowodowała przede wszystkim pandemia wirusa SARS-CoV-2, który przyczynił się do znacznego zwiększenia liczby zgonów na całym świecie.

Rys. 6. Liczba mieszkańców Węgrowa w latach 2002-2021

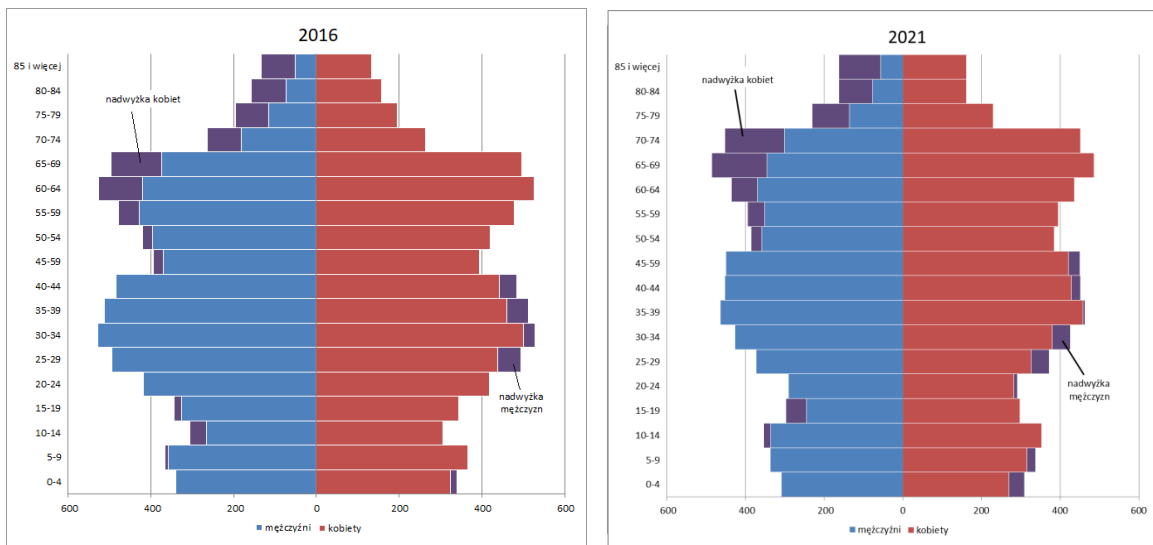
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Węgrowie, podobnie jak w całym kraju, dominuje liczba kobiet. Współczynnik feminizacji¹¹ w 2021 roku wynosił 110¹², co oznacza, że na 100 mężczyzn przypadało wówczas 110 kobiet. Porównując dane z 2016 i 2021 roku wyraźnie widać przewagę kobiet. W obydwu rocznikach największa nadwyżka występuje u osób powyżej 60 roku życia. Wśród seniorów w mieście zdecydowanie dominują kobiety. W przedziale wieku produkcyjnego w 2016 roku wśród osób w wieku 25-44 przeważali mężczyźni, natomiast od 45 lat w górę dominują kobiety. Porównując obydwie piramidy wyraźnie widać ich zwężenie się (zgodnie z wcześniejszą informacją o ubytku mieszkańców). Nadwyżki kobiet i mężczyzn, odpowiednio mniejsze w 2021 roku niż w 2016, utrzymują się w tych samych przedziałach wiekowych.

¹¹ Współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

¹² Dane GUS.

Rys. 7. Struktura wieku i płci mieszkańców Węgrowa w 2016 i 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

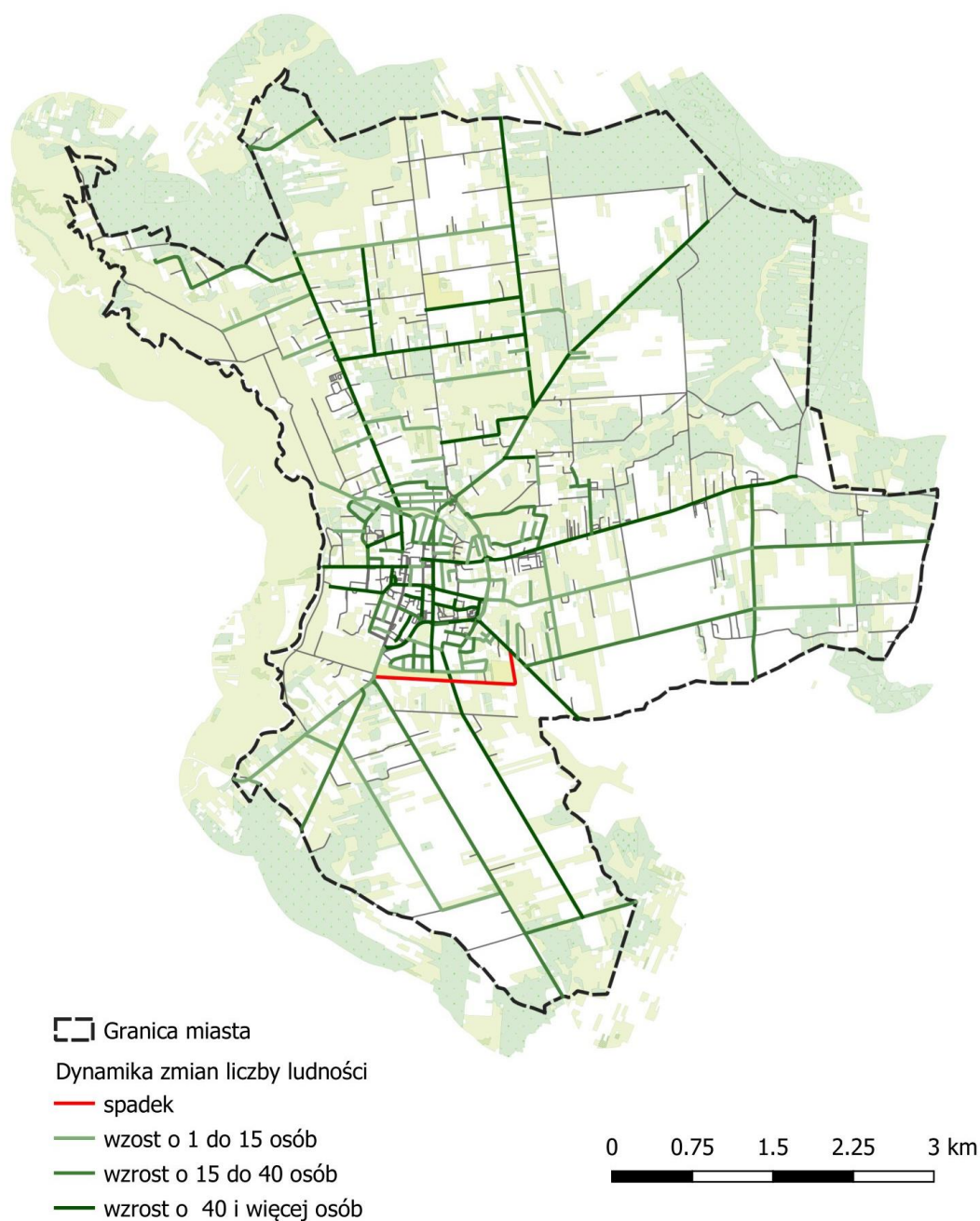
4.1.2. Dynamika zmian liczby mieszkańców

Wskaźnik określany na podstawie spadków bądź wzrostów liczby zameldowań wzdłuż poszczególnych ulic Węgrowa.

Spadek liczby mieszkańców w ciągu ostatnich 10 lat odnotowuje się jedynie na ul. Różanej, przy której względem 2012 roku ubyło 23% osób. Wzdłuż 27 ulic liczba mieszkańców nie uległa zmianie i ulice te nie zostały zaznaczone na mapie.

Zdecydowanie największy, kilkukrotny, wzrost liczby mieszkańców wystąpił na ulicach położonych w peryferyjnych częściach miasta. Do ulic wcześniej niezamieszanych, a obecnie cieszących się rosnącą popularnością zaliczyć można przede wszystkim (w kolejności od największego wzrostu): ul. Paczóskego, Willową, Karpowicza oraz Poziomkową (wzrost na poziomie powyżej 1000%), a także ul. Miłą, Uherowskich, Szkolną, Księżycową, Wesołą, Dębową, Malinową oraz Wiśniową (wzrost od 500% do 1000%).

Rys. 8. Dynamika zmian liczby mieszkańców Węgrowa według ulic w latach 2012-2022

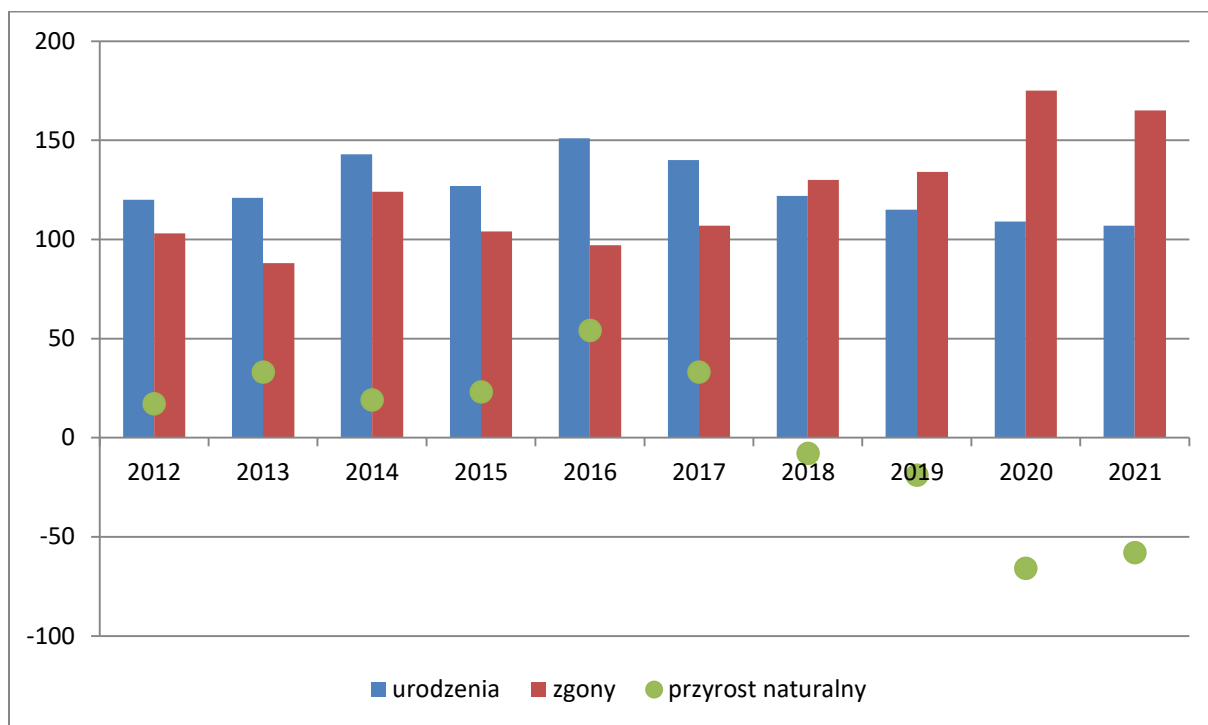
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

4.1.3. Urodzenia i zgony

Na liczebność mieszkańców Węgrowa mają wpływ przede wszystkim urodzenia, zgony oraz migracje. Z poniższego wykresu wynika, że do 2017 roku utrzymywał się dodatni przyrost naturalny, czyli urodzeń było więcej niż zgonów. Tendencja ta odwróciła się w 2018 roku i od

tego momentu zgonów jest więcej niż urodzeń. Zmianę tę szczególnie widać w roku 2020 oraz 2021, kiedy to przyrost naturalny wynosił odpowiednio - 66 oraz - 58.

Rys. 9. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2012 - 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do 2017 roku średnia liczba urodzeń wynosiła 134 (odpowiednio 70 dla mężczyzn i 64 dla kobiet), natomiast średnia liczba zgonów utrzymywała się na poziomie 104 (odpowiednio 56 dla mężczyzn i 48 dla kobiet). Od 2018 roku i zmiany przyrostu naturalnego na ujemny średnia liczba urodzeń wynosi 113 (odpowiednio 65 dla mężczyzn i 49 dla kobiet), a średnia liczba zgonów 151 (odpowiednio 84 dla mężczyzn i 67 dla kobiet).

Omawianie liczby ludności nie byłoby w pełni zobrazowane bez porównania sytuacji w Węgrowie z innymi miastami regionu. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźniki przyrostu naturalnego, urodzeń oraz zgonów dla siedmiu miast z regionu, dla województwa oraz dla Polski.

Tab. 1. Wskaźnik przyrostu naturalnego, urodzeń i zgonów na 1000 mieszkańców w miastach regionu 2012-2021r.

Miasto	wskaźnik na 1000 mieszkańców - średnia za lata 2012-2021		
	przyrost naturalny	urodzenia	zgony
Ostrów Mazowiecka	-0.06	9.41	9.49
Sokołów Podlaski	0.28	9.70	9.42
Maków Mazowiecki	-2.16	9.18	11.35
Węgrów	0.22	10.01	9.75
Łochów	3.08	11.64	8.53
Siedlce	2.64	11.71	9.08
Wyszków	3.49	11.70	8.21
Polska	-1.10	9.74	10,83
woj. mazowieckie	-0.14	10.75	10.88

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Pomimo niekorzystnej sytuacji demograficznej, średnia przyrostu naturalnego z ostatnich 10 lat dla Węgrowsa, utrzymuje się powyżej 0. W skali kraju i województwa mazowieckiego jest to dobry wynik, ponieważ wartości dla nich są ujemne. Przyrost naturalny w wysokości 0,22 stawia Węgrów na piąte pozycji, gorzej sytuacja wygląda tylko w Ostrowi Mazowieckiej oraz w Makowie Mazowieckim.

Na tle miast regionu w Węgrowie utrzymuje się średni wskaźnik urodzeń. Jest on wyższy niż średnia w skali kraju, natomiast niższy niż średnia dla województwa mazowieckiego.

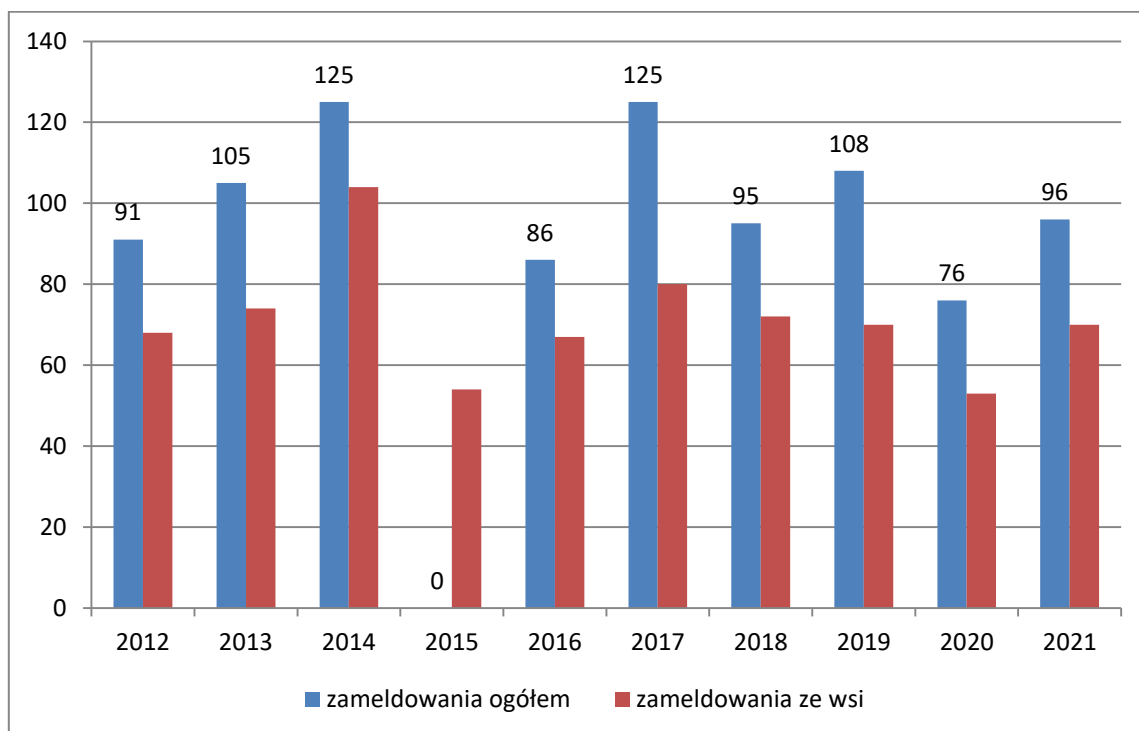
Porównując aktualne dane z informacjami zawartymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji poziom urodzeń, zgonów oraz przyrostu naturalnego zmienił się na niekorzyść miasta i jego mieszkańców. Średnia dla omawianych wskaźników na lata 2005 – 2014 wynosiła: średnia liczba urodzeń: 10,9, średnia liczba zgonów: 8,5, średni przyrost naturalny 2,4. Zdecydowanie największa różnica jest widoczna w przyroście naturalnym, który zmalał o ponad 2,0.

4.1.4. Migracje międzygminne

W ciągu ostatnich 10 lat w Węgrowie osiedlało się średnio 101 osób rocznie. Do 2014 tendencja zameldowań była rosnąca. Niemożliwe, z powodu braku danych GUS, jest

określenie liczby zameldowań w 2015 roku, dlatego nie jest on również uwzględniany do średniej. Od 2016 roku liczba nowych zameldowań waha się pomiędzy 76, a 125 osób. Około 3/4 zameldowań to osoby migrujące ze wsi, ich średnia liczba z ostatnich 10 lat (bez uwzględniania roku 2015) wynosi 73 osoby rocznie.

Rys. 10. Zameldowania na pobyt stały w Węgrowie w latach 2012 - 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wymeldowania natomiast wahają się od 105 do 186, co oznacza, że przewyższają one liczbę zameldowań, stąd saldo migracji w Węgrowie jest ujemne. Jego średnia wartość z ostatnich 10 lat to -37, gdzie najwyższą wartość -91 osiągnęło w 2018 roku, natomiast najniższą – 5 w 2014 roku. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców, średnia wartość salda migracji ostatnich 10 lat wynosiła -3.

Porównując ten wskaźnik z miastami regionu, województwem oraz całym krajem można stwierdzić, że Węgrów, podobnie jak reszta regionu, charakteryzuje się dość silną tendencją wyjazdową mieszkańców. Gorzej sytuacja wygląda jedynie w Ostrowi Mazowieckiej -4,3, w Wyszku - 5,3 oraz w Makowie Mazowieckim - 5,5. Ujemny, ale wyższy niż w Węgrowie wynik notują Łochów - 3,2, Siedlce -1,3, oraz Sokołów Podlaski - 0,9.

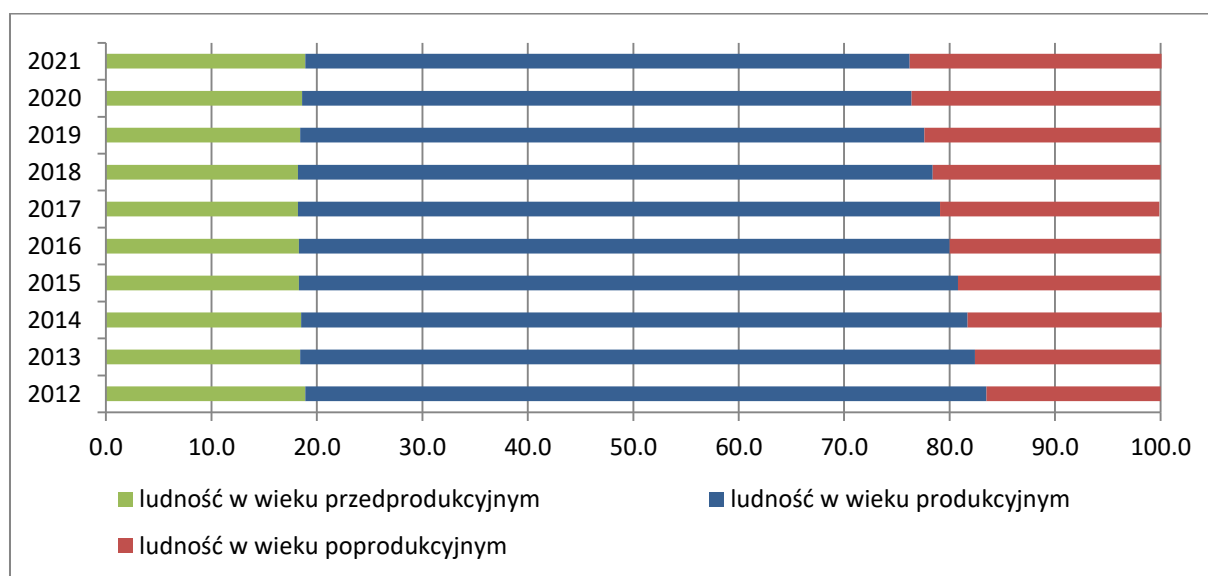
Dla woj. mazowieckiego średnia salda migracji ostatnich 10 lat wynosiła 2,6, natomiast dla Polski 0,1.

Porównując aktualne dane z informacjami zawartymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji, podobnie jak w przypadku liczby ludności, statystyki migracji również zmieniły się na niekorzyść Węgrowa. Pozytywnym akcentem tych niekorzystnych zmian może być fakt, że od 2018 roku (momentu najgorszego poziomu salda migracji) tendencja salda jest rosnąca.

4.1.5. Struktura wieku

Zgodnie z najnowszymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku w Węgrowie osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 57,3% wszystkich mieszkańców miasta. Średni wynik z ostatnich 10 lat dla tej grupy ekonomicznej utrzymywał się na poziomie 61,1% . Obserwuje się tendencję spadkową – od 2012 roku udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta zmniejszył się o 7,3 punktów procentowych (z 64,6% do 57,3%).

Rys. 11. Zameldowania na pobyt stały z podziałem na wiek produkcyjny, przedprodukcyjny i poprodukcyjny w Węgrowie w latach 20012 – 2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 roku osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 18,9% ogólnej liczby mieszkańców, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 23,8%. Węgrów wypada dość

niekorzystnie w skali regionu, mniejszy udział osób w wieku produkcyjnym notuje jedynie Sokołów Podlaski (57%) oraz Maków Mazowiecki (55,7%). Również niekorzystne jest porównanie z wynikami w skali kraju (59,1%) i województwa mazowieckiego (59,2%).

Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczba ludności w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, również wypada mało korzystnie w porównaniu do reszty regionu. Węgrów z wynikiem 41,7% plasuje się na 5 miejscu w porównaniu z innymi jednostkami referencyjnymi. Gorzej wypada, tak samo jak w przypadku poprzednich wskaźników, jedynie Sokołów Podlaski (42,4%) oraz Maków Mazowiecki (47,5%).

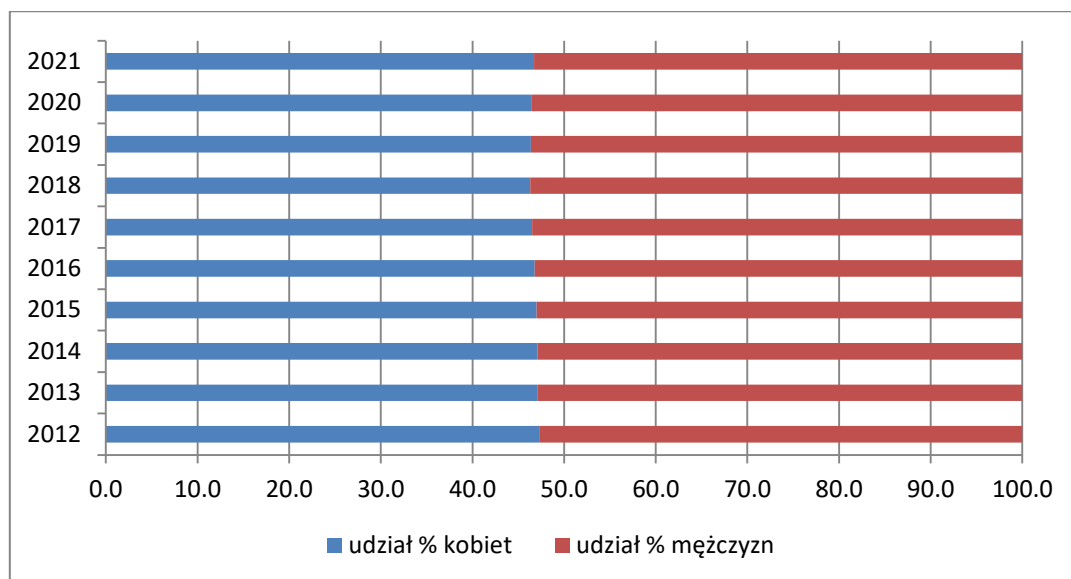
Tab. 2. Udział trzech kategorii wiekowych ludności w populacji miast referencyjnych w 2021r.

Miasto	wiek przedprodukcyjny [%]	wiek produkcyjny [%]	wiek poprodukcyjny [%]	wskaźnik obciążenia demograf. [%]
Wyszków	23.4	60.7	15.9	26.3
Łochów	20.9	57.9	21.3	36.8
Ostrów Mazowiecka	18.1	58.2	23.8	40.9
Węgrów	18.9	57.3	23.9	41.7
Sokołów Podlaski	19.0	57.0	24.0	42.2
Maków Mazowiecki	17.8	55.7	26.5	47.5
Polska	18.4	59.1	22.5	38.1
woj. mazowieckie	19.4	59.2	21.6	36.7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przy obecnej ogólnej liczbie ludności Węgrowsa (11 911 osób) liczba osób w wieku produkcyjnym wynosi nieco ponad 6,8 tys. osób. Nieznacznie w podziale na płeć dominują mężczyźni. Według najnowszych danych dla 2021 roku mężczyźni stanowią 53,3%, a kobiety 46,7% osób w tej grupie. W ciągu ostatnich 10 lat podział ten utrzymywał się na bardzo zbliżonym poziomie.

Rys. 12. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym w Węgrowie
latach 2012 – 2021

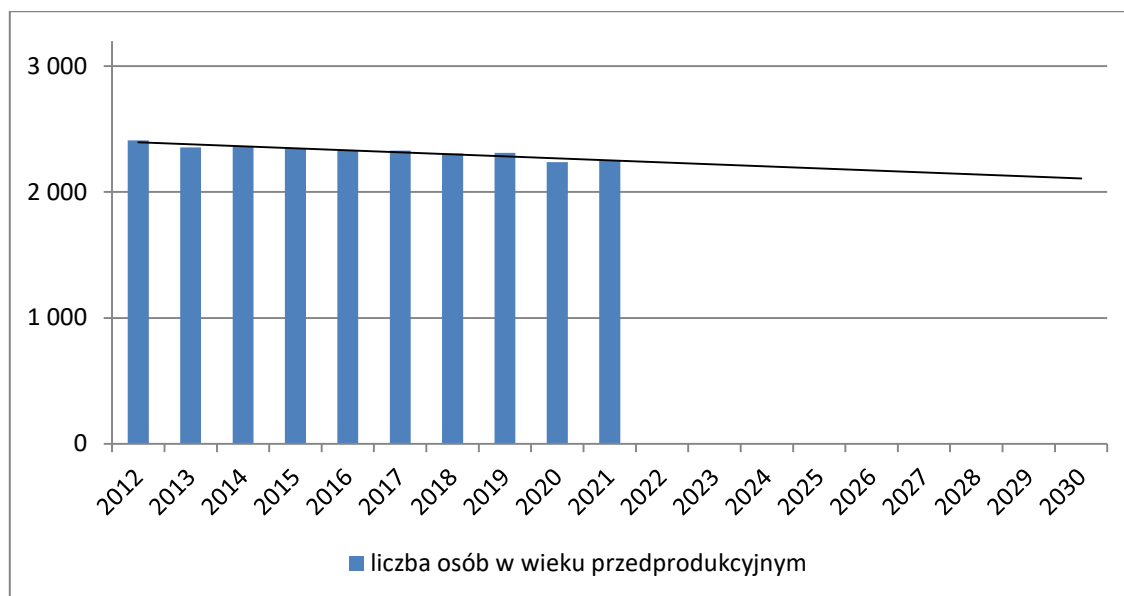

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Porównując aktualne dane, z informacjami zawartymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji, można stwierdzić, że w skutek zmniejszenia ogólnej liczby mieszkańców Węgrowa zmniejszyła się również liczba osób w wieku produkcyjnym z nieco ponad 8 tys. do 6,8 tys. Udział osób w wieku produkcyjnym między 2014, a 2021 roku zmaleł o niemal 6% (z 63,1% do 57,3%).

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, zgodnie z ogólną tendencją zmiany liczby mieszkańców miasta, systematycznie maleje. Pomiędzy rokiem 2012, a 2021 zmaleła o 7%, czyli o 162 osoby, natomiast cały czas utrzymuje się na poziomie powyżej 2 tys. Zgodnie z wyznaczoną linią trendu i prognozowanym dalszym stopniowym spadkiem, w 2030 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym spadnie do 2104 osób.

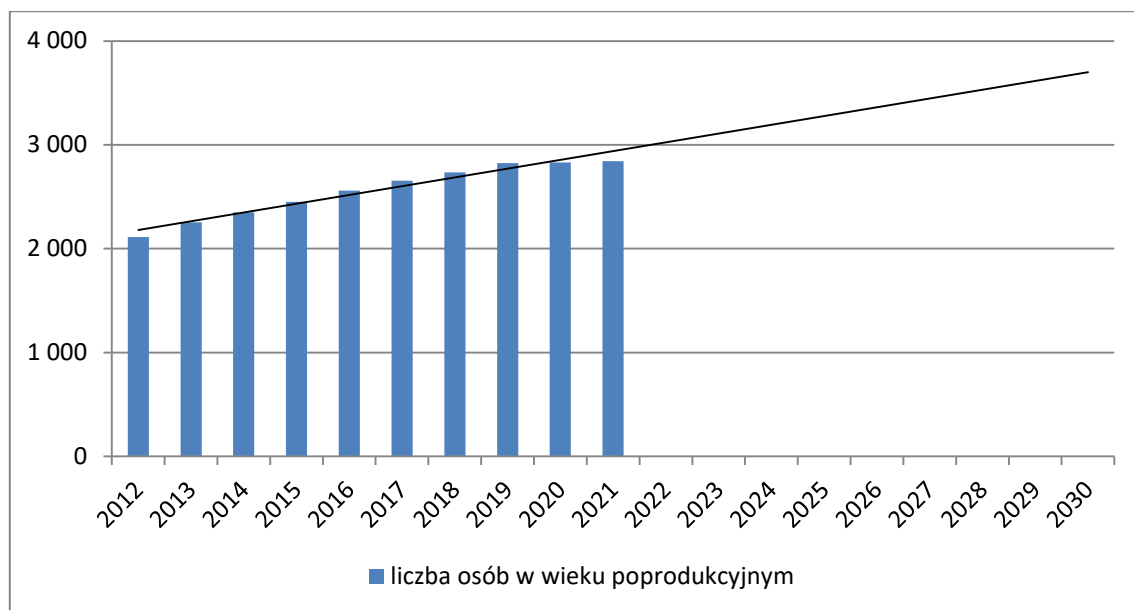
Rys. 13. Osoby w wieku przedprodukcyjnym w Węgrowie w latach 2012-2021 oraz prognoza do 2030 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analogicznie, dokładnie odwrotną tendencję można zaobserwować w grupie osób w wieku poprodukcyjnym. Od 2012 roku liczba osób w tej grupie zwiększyła się o 731 osób, a z roku na rok rosła średnio o 26%. Od 2019 roku można zauważyć niewielkie wzrosty oraz spadki liczby osób. W okresie tych dwóch lat dynamika przyrostu populacji w tej grupie wynosiła jedynie 0,63%. Bardzo duży wpływ na zmiany demograficzne miała także pandemia wirusa SARS-CoV-2, która przyczyniła się do licznych zgonów przede wszystkim osób w wieku poprodukcyjnym. Istotne, dla przyszłych analiz demograficznych będą lata 2022 – 2025, które wyznaczą tendencje dynamiki zmian po pandemii.

Rys. 14. Osoby w wieku poprodukcyjnym w Węgrowie w latach 2012-2021 oraz prognoza do 2030 roku

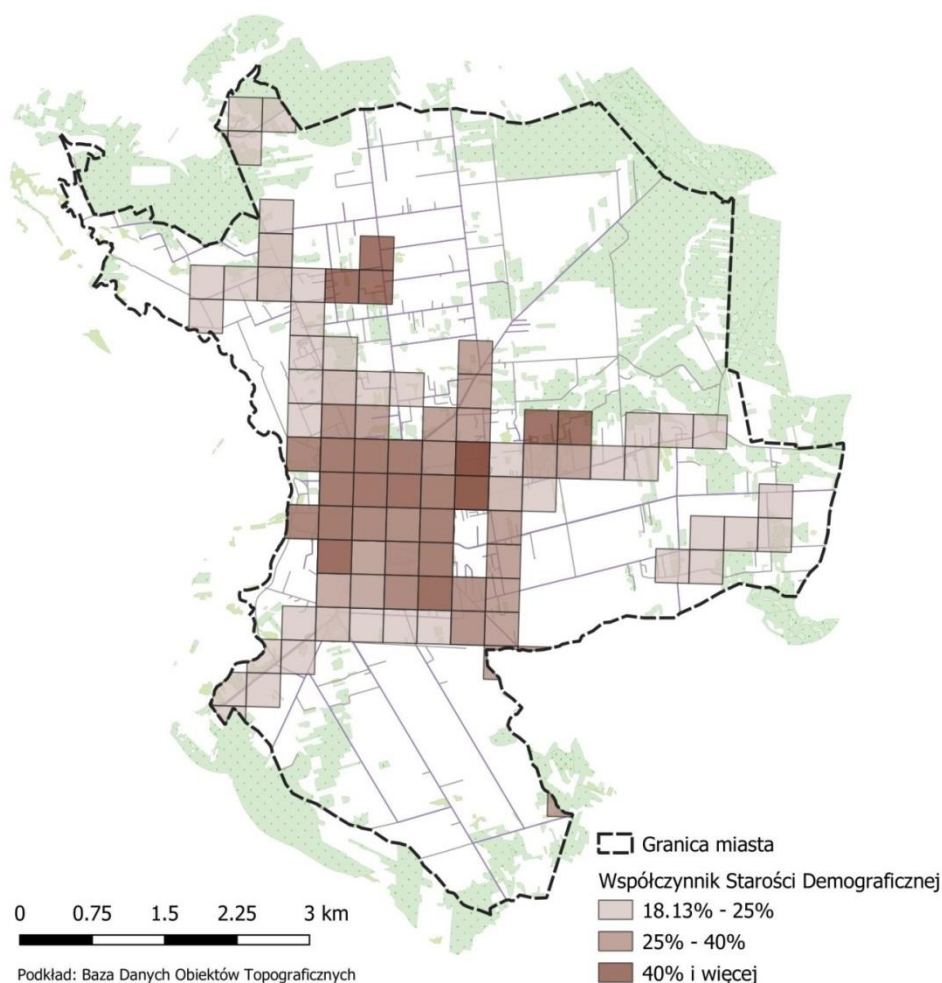
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.1.6. Zróżnicowanie struktury wieku w obrębie miasta

Zróżnicowanie struktury wieku w Węgrowie zostało zobrazowane dzięki obliczeniu procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji danej ulicy. Średnia wartość wskaźnika starości demograficznej dla całego miasta wynosi 18,3%. Na mapie zostały oznaczone obszary, dla których wartość wskaźnika jest wyższa. W oznaczeniu nie ujęto miejsc poniżej średniej.

Zdecydowana koncentracja wysokich wartości współczynnika występuje w centralnej części miasta oraz wzdłuż ulic prowadzących do sąsiednich miast (ul. Gdańska, ul. Kościuszki, al. Solidarności). Zdarzają się także przypadki pojedynczych ulic położonych na obrzeżach miasta. Zdecydowanie najgorzej sytuacja wygląda w rejonie: ul. Lipowej, Matlińskich, Zelce I, Grudzie II oraz ul. Rzemieślniczej, dla których wartość współczynnika wynosi 50% i więcej.

Rys. 15. Współczynnik starości demograficznej w Węgrowie

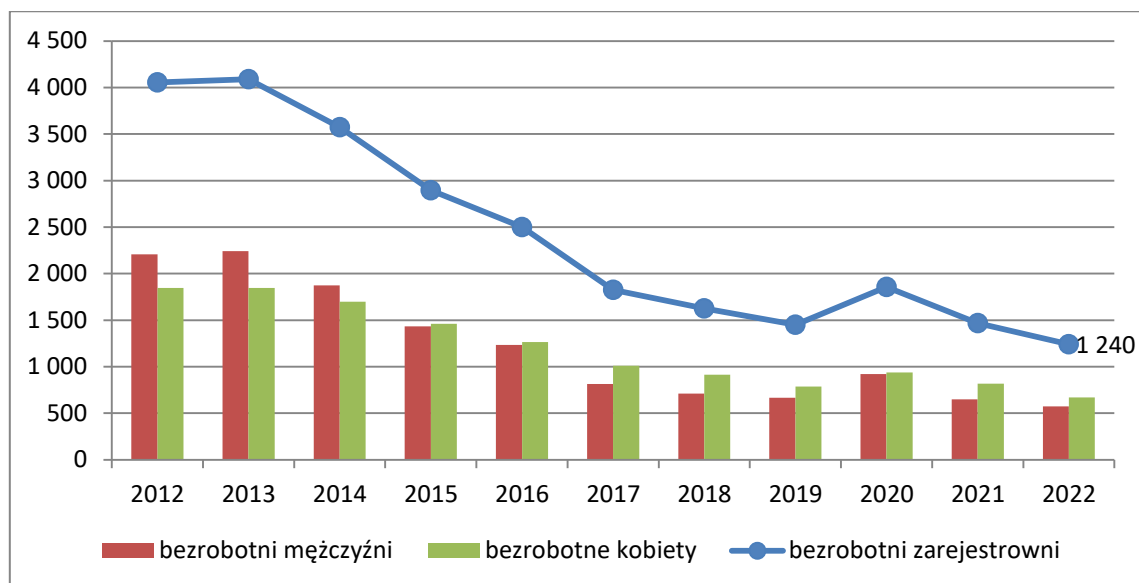
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

4.1.7. Bezrobocie

Od 2013 roku w powiecie Węgrowskim obserwuje się malejącą liczbę osób bezrobotnych. Od 2017 roku utrzymuje się ona na poziomie poniżej 2000 osób. Do 2014 roku przeważała liczba bezrobotnych mężczyzn, w latach 2015 – 2016 była bardzo zbliżona liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn, natomiast od 2017 roku wyraźnie przeważa liczba bezrobotnych pań.

Ogólna liczba osób bezrobotnych w ciągu ostatnich 10 lat zmalała o ponad połowę, zmniejszając się z ponad 4 tysięcy do 1240 osób.

Rys. 16. Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie Węgrowskim
w latach 2012 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W samym Węgrowie w 2022 roku było 268 osób bezrobotnych, w tym 40 osób poniżej 25 roku życia. Oznacza to, że bezrobotni z Węgrowa stanowią 22% osób pozostających bez pracy w powiecie. W ogólnej liczbie osób bezrobotnych w mieście zachowana jest równowaga płci, nie dominuje żadna z nich, natomiast w przypadku najmłodszych osób bezrobotnych przeważają bezrobotne kobiety, stanowią 60% tej grupy.

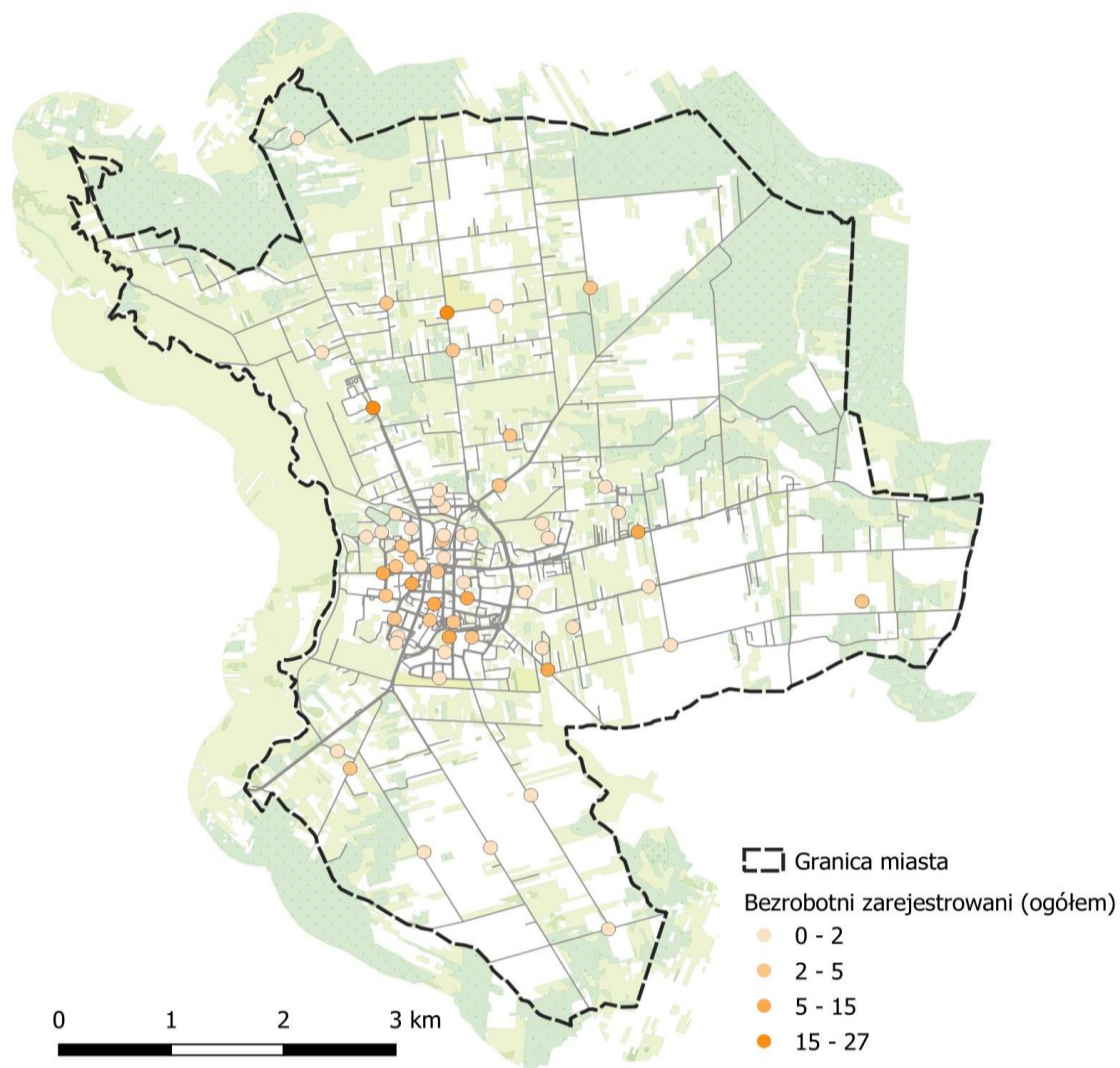
Tab. 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz bezrobotnych do 25 roku życia w Węgrowie w roku 2022

Bezrobotni zarejestrowani			Bezrobotni do 25 roku życia		
Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
268	134	134	40	16	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Rozkład przestrzenny bezrobocia w mieście został zilustrowany na dwóch poniższych mapach. Miejsca, w których notuje się najwyższe natężenie tego zjawiska, to przede wszystkim ulice w południowej i zachodniej części centrum miasta. Występuje ono również po zewnętrznej stronie obwodnicy Węgrowa.

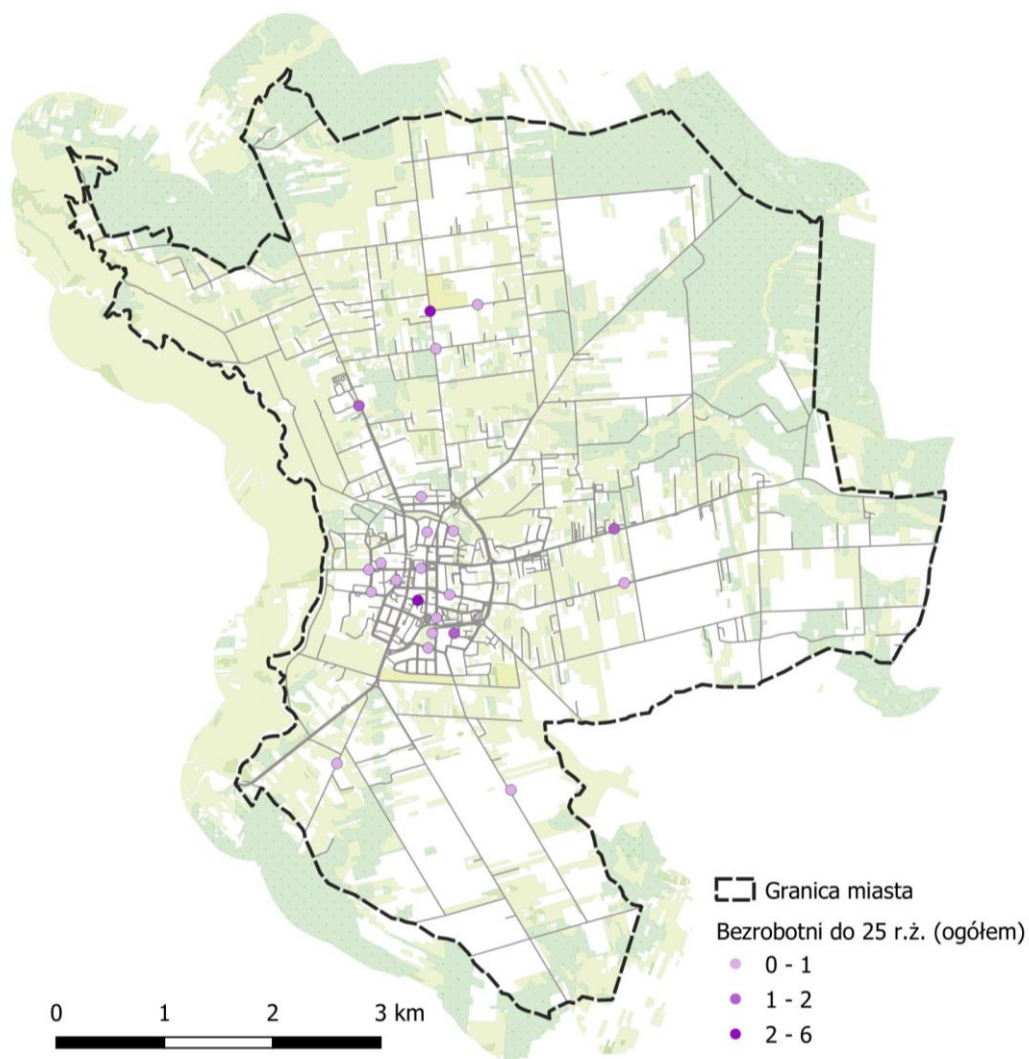
Rys. 17. Liczba osób bezrobotnych w Węgrowie w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

W przypadku osób bezrobotnych do 25 roku życia widać ich wyraźną koncentrację w centralnej części miasta. Na obrzeżach miasta zjawisko to występuje jedynie w kilku miejscach.

Rys. 18. Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w Węgrowie w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

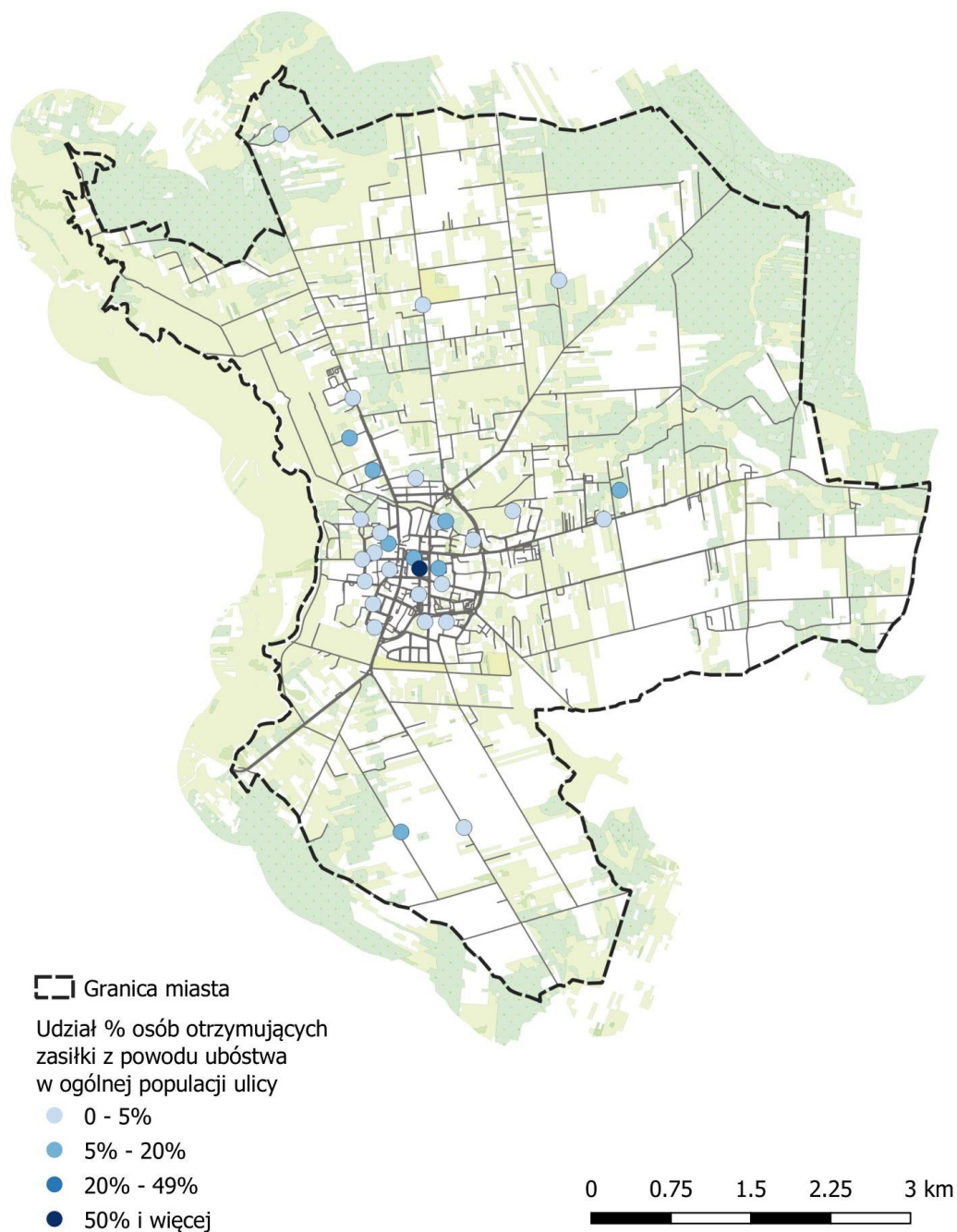
Osoby bezrobotne mogą ubiegać się o zasiłki lub dodatki, m.in. o dodatek energetyczny oraz mieszkaniowy. W 2022 roku zostały one przyznane odpowiednio 403 osobom (dodatek energetyczny) oraz 656 osobom (dodatek mieszkaniowy).

Jednostką koordynującą działania w zakresie pomocy finansowej w Węgrowie jest Centrum Pomocy Społecznej, zlokalizowane przy ul. Gdańskiej 69. W 2022 roku ze wsparcia finansowego w postaci różnego rodzaju zasiłków skorzystało łącznie 809 osób, co oznacza, że niemal co 7 mieszkańców miasta ubiegał się wówczas o pomoc finansową. Ulicami wzdłuż których występuje największa koncentracja osób korzystających z pomocy CPSu są

ul. Szeroka (110 zasiłków), ul. Piłsudskiego (54 zasiłki), ul. Kilińskiego (53 zasiłki) oraz ul. Wyszyńskiego (50 zasiłków).

Poniższe mapy prezentują rozkład przestrzenny poszczególnych z nich.

Rys. 19. Zasiłki pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Węgrowie w 2022 r.

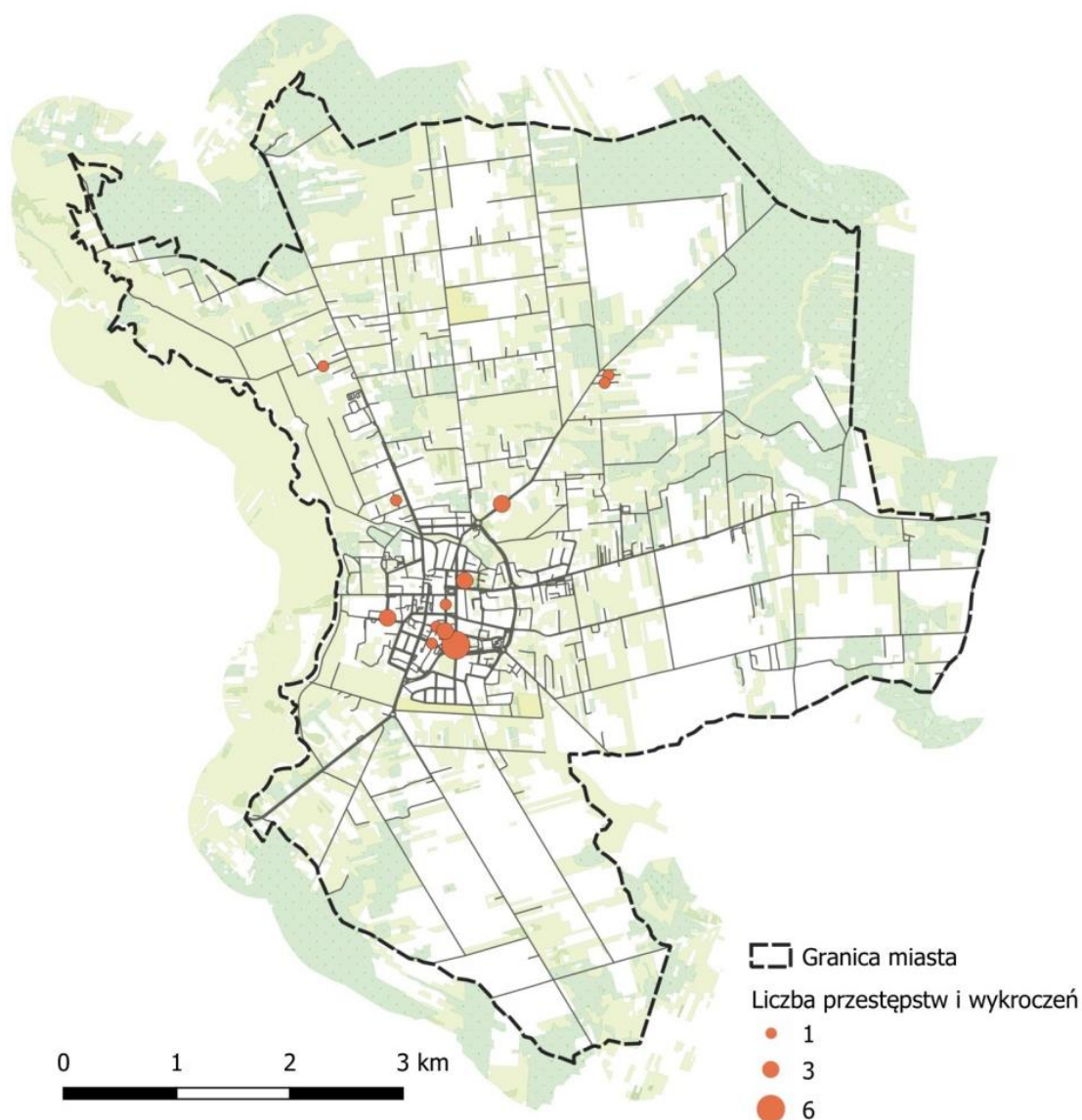

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS.

4.1.8. Przestępczość

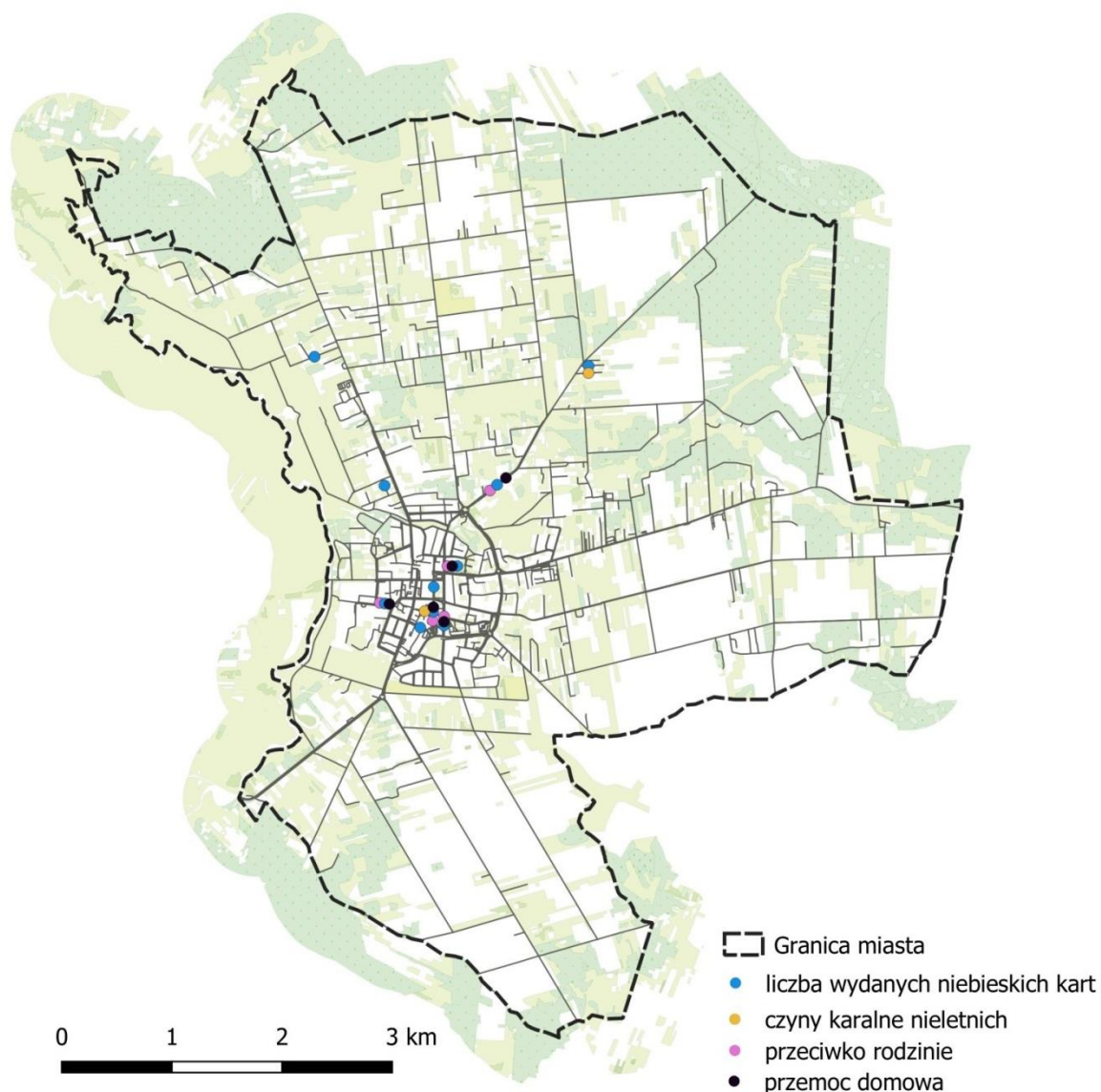
W 2022 roku w Węgrowie odnotowano 25 przestępstw i wykroczeń. Miały one miejsce w 12 lokalizacjach. Najwięcej z nich zlokalizowanych jest w centrum Węgrowa m.in. w rejonie ulic Mickiewicza, Krasińskiego, Wyszyńskiego oraz Przemysłowej. Nieliczne zdarzenia występują także wzdłuż ul. Szamoty poza obszarem centrum oraz wzdłuż ul. Miodowej, Malinowej oraz Poprzecznej.

Rys. 20. Przestępstwa i wykroczenia ogółem w odniesieniu do długości ulicy
w Węgrowie w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP.

Rys. 21. Przestępstwa i wykroczenia w Węgrowie według rodzajów w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP.

W 2022 roku Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie zanotowała łącznie 25 przestępstw i wykroczeń w tym: 11 niebieskich kart, 6 przestępstw przeciwko rodzinie, 6 ofiar przemocy domowej oraz dwa czyny karalne osób nieletnich.

4.1.9. Inne problemy społeczne i dysfunkcje

Poza zasiłkami przyznawanymi z powodu ubóstwa do głównych przyczyn przyznawania wsparcia finansowego w Węgrowie zalicza się:

- długotrwała lub ciężka choroba (196 zasiłków),
- niepełnosprawność (176 zasiłków),

- bezrobocie (153 zasiłki)
- ubóstwo (117).

Poza głównymi kryteriami przyznawania zasiłków rodziny w Węgrowie korzystają również ze wsparcia z powodu alkoholizmu i bezradności wychowawczej. W 2022 roku zasiłki te pobierało odpowiednio 16 i 70 osób. Zamieszkują oni głównie centrum miasta.

Rys. 22. Inne problemy społeczne: zasiłki pomocy społecznej z powodu z alkoholizmu i bezradności wychowawczej w Węgrowie w 2022r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Poza szczegółowo omówionymi rodzajami zasiłków mieszkańcy Węgrowa pobierają również pomoc finansową z innych powodów. Pełne zestawienie zasiłków ze względu na powód przyznania oraz ich liczbę prezentuje tabela poniżej.

Tab. 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Węgrowie w 2022 roku

Powód przyznania zasiłku	Liczba przyznanych zasiłków
Alkoholizm	16
Bezradność wychowawcza	70
Ubóstwo	117
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	54
Długotrwała lub ciężka choroba	196
Niepełnosprawność	176
Zmiana sytuacji dochodowej	1
Bezrobocie	153
Na wniosek strony	26
OGÓŁEM	809

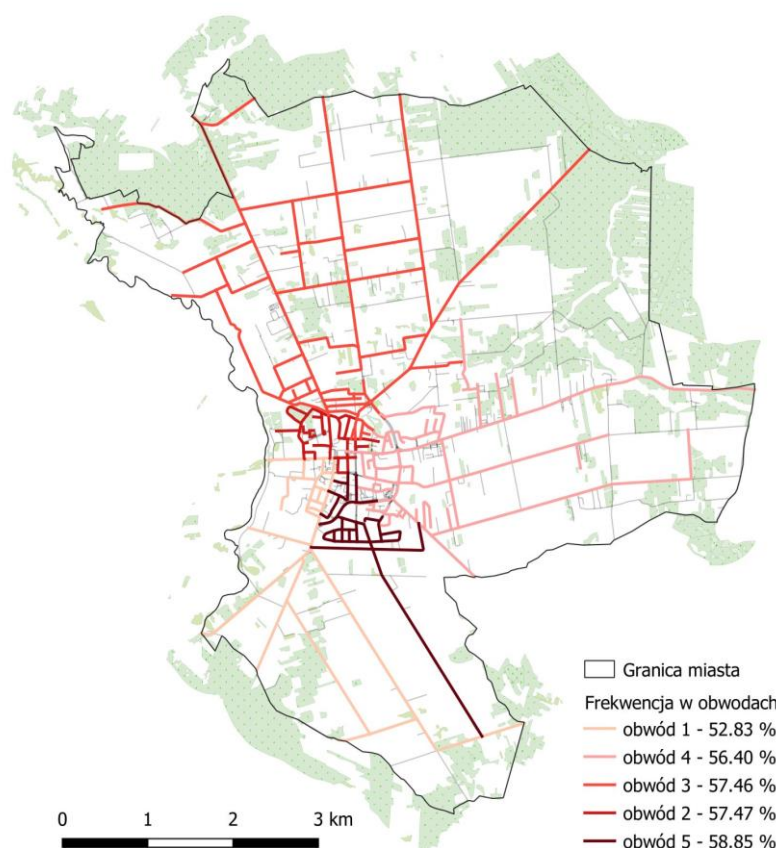
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS.

4.1.10. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny może być mierzony między innymi czynnym udziałem mieszkańców miasta w wyborach, a jego wyznacznikiem jest frekwencja. W wyborach samorządowych w 2018 roku frekwencja w Węgrowie wyniosła 51.98%¹³ i była wyższa zarówno w porównaniu z frekwencją w województwie mazowieckim, jak i w całej Polsce (odpowiednio 51,62% i 48.83%). Uprawnionych do głosowania było wówczas 10 362 mieszkańców miasta, podzielonego na 6 obwodów. Frekwencja w poszczególnych obwodach i okręgach została przedstawiona na mapie poniżej.

¹³ Dane Państwowej Komisji Wyborczej, <https://pkw.gov.pl/> [dostęp kwiecień 2023r.]

Rys. 23. Frekwencja wyborcza w obwodach w wyborach samorządowych w 2018 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Najwyższą frekwencją w skali miasta osiągnął obwód nr 5 w południowej i południowo-wschodniej części Węgrowa (58,85%), najniższą natomiast obwód nr 1 w południowo – zachodniej części (52,83%). Różnica punktów procentowych pomiędzy obwodem 5, a 1 wynosiła 6,02. Na mapie nie zaznaczono danych dla obwodu nr 6, ponieważ jest to teren szpitala powiatowego, w którym było jedynie 18 osób uprawnionych do głosowania.

4.1.11. Edukacja

W związku z reformą ostatni sprawdzian po 6 klasie został przeprowadzony w 2016 roku. Od tego czasu zlikwidowane zostały gimnazja, a dotychczas sześćioletnia szkoła podstawowa została wydłużona do ośmiu lat. Obecnie wiedza zdobyta w szkołach weryfikowana jest dzięki sprawdzianowi 8 klasisty (po szkole podstawowej) oraz na egzaminie maturalnym (kończącym liceum lub technikum zawodowe).

W celu porównania danych z analizami zawartymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji zdecydowano się zaprezentować ostatnie wyniki egzaminu 6 klasisty z 2016 roku. W kolejnej tabeli natomiast prezentowane są już najbardziej aktualne dane, czyli wyniki egzaminu 8 klasisty. Dla uszczegółowienia analiz, poza dwiema szkołami podstawowymi w Węgrowie, pozyskano dane również dla szkół podstawowych w miastach regionu¹⁴.

Uczniowie szkół podstawowych w Węgrowie w 2016 roku najlepszy wynik na egzaminie szóstoklasisty osiągnęli z języka polskiego, później z języka angielskiego, a najłabiej (tak jak w przypadku pozostałych miast regionu) wypadła matematyka. Średnie wyniki są niższe niż rezultaty dla województwa mazowieckiego i Polski maksymalnie o 4 punkty procentowe.

W skali regionu ogólna średnia z trzech egzaminów uzyskana w szkołach w Węgrowie wynosi 62,7% i jest czwartym wynikiem w regionie (lepszy wynik uzyskał Łochów – 63%, Siedlce 64,8% oraz Sokołów Podlaski – 68,3%).

Tab. 5. Średnie wyniki sprawdzianu po 6 klasie w szkołach w Węgrowie i miastach regionu w 2016 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)

Obszar	Średnia	Język polski	Matematyka	Język angielski
Węgrów	62.7	70.7	51.6	65.9
Łochów	63.0	70.0	54.0	65.0
Maków Mazowiecki	51.8	61.3	41.4	52.8
Ostrów Mazowiecka	61.0	67.2	48.7	67.0
Siedlce	64.8	70.6	56.3	67.6
Sokołów Podlaski	68.3	74.6	55.3	75.0
Wyszków	60.1	67.2	46.4	66.5
woj. mazowieckie	65.3	70.9	55.0	70.0
Polska	65.3	71.0	54.0	71.0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze OKE i CKE.

Po reformach edukacji egzamin 6 klasisty i egzamin gimnazjalny zastąpił egzamin po ósmej klasie. Według najnowszych danych z 2022 roku uczniowie z Węgrowa uzyskali z niego

¹⁴ Łochów – trzy szkoły, Maków Mazowiecki – dwie szkoły, Ostrów Mazowiecka – cztery szkoły, Siedlce – szesnaście szkół, Sokołów Podlaski - pięć szkół oraz Wyszków - siedem szkół.

średnio 59,37%. Na tle miast regionu daje to trzecie miejsce (lepszy wynik uzyskały Siedlce – 65,07% oraz Sokołów - 62,13%). Jest to niestety wynik niższy niż średnia z województwa i z Polski (odpowiednio 70,90% oraz 61,33%). Najlepiej uczniowie zdali język polski uzyskując 64,03%, nieco słabiej język angielski 59,58%, a najslabiej matematykę 54,50%.

Tab. 6. Wyniki egzaminów po 8 klasie w szkołach w Węgrowie oraz miastach regionu w 2022 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)

Obszar	Średnia	Język polski	Matematyka	Język angielski
Węgrów	59.37	64.03	54.50	59.58
Łochów	53.98	60.60	46.22	55.12
Maków Mazowiecki	54.42	56.54	44.76	61.94
Ostrów Mazowiecka	59.13	56.31	55.98	65.11
Siedlce	65.07	62.14	60.56	72.52
Sokołów Podlaski	62.13	63.64	56.60	66.15
Wyszków	59.43	60.65	52.87	64.78
woj. mazowieckie	70.90	64.06	67.33	81.30
Polska	61.33	60.00	57.00	67.00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Egzamin maturalny uczniowie z Węgrowa w 2022 roku napisali na średnim poziomie 48,9%, nieco lepiej zdając matematykę – 49,2%, a słabiej język polski – 48,6%. Podobnie jak w przypadku wyników egzaminu po 8 klasie, również wyniki matur były lepsze w trzech miastach regionu (Łochów - 55,1%, Siedlce - 47,25% oraz Sokołów Podlaski - 49,95%).

W skali województwa mazowieckiego Węgrów wypada o 3,5 punktu procentowego poniżej średniej, a w skali Polski o 7,1 punktu procentowego poniżej średniej.

Tab. 7. Tabela 6 Wyniki egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki w 2022 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)

Obszar	Średnia	Język polski	Matematyka
Węgrów	48.9	48.6	49.2
Łochów	55.1	54.8	55.4
Maków Mazowiecki	39.5	43.2	35.8
Ostrów Mazowiecka	46.95	52.6	41.3
Siedlce	47.25	48.6	45.9
Sokołów Podlaski	49.95	50.9	49
Wyszków	51,00	49	53
woj. Mazowieckie	52.4	50.7	54.1
Polska	56	54	58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE i CKE.

4.1.12. Życie kulturalne i aktywizacja mieszkańców

Główną placówką odpowiedzialną za ofertę kulturalną miasta jest Węgrowski Ośrodek Kultury, zlokalizowany przy ul. Mickiewicza. W stałej ofercie należć można liczne koła zainteresowań zarówno dla najmłodszych, jak i osób dorosłych i seniorów. Odbývają się tam zajęcia taneczne, plastyczne, na terenie WOKu działa Dziecięcy Zespół Ludowy, Zespół Ludowy „Węgrowianie”, Węgrowska Szkoła Musicalowa, Miejsko-Powiatowa Orkiestra Dęta, Klub Seniora „Miła Przystań”, Dyskusyjny Klub Filmowy, Węgrowski Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz wiele innych.

Poza stałą ofertą WOK oferuje także imprezy i wydarzenia promujące miasto oraz region. Nawiązują one do tradycji Podlasia, która stanowi ważny element lokalnej kultury i tożsamości. Ośrodek wspiera lokalnych twórców ludowych organizując konkursy, kiermasze, wystawy oraz warsztaty artystyczne. Odbývają się tutaj również wydarzenia na szczeblu regionalnym oraz ogólnopolskim (m.in. Mazowieckie Święto Chleba).

W Węgrowie, dla osób szukających możliwości aktywnego wypoczynku, poprowadzono kilka szlaków turystycznych, zarówno na wycieczki piesze jak i rowerowe. Wśród propozycji

wycieczek znaleźć można „Szlak rowerowy Natura” (łączy Zalew nad Liwcem oraz Muzeum Zbrojownia na Zamku w Liwie), „Ścieżka Mistrza Jana Twardowskiego” (z Bazyliką Mniejszą oraz słynnym Lustrem Twardowskiego w zakrystii Bazyliki), a także szlak łączy najważniejsze zabytki w mieście, dedykowany miłośnikom historii oraz dziedzictwa kulturowego.

Ważnym miejscem na mapie Węgrowa jest także Biblioteka Miejska, mieszcząca się w północnej pierzei Rynku w zabytkowej kamienicy znanej jako Dom Gdański. W budynku znajduje się również Muzeum Tkaniny Podlaskiej.

4.1.13. Organizacje pozarządowe

W Węgrowie działa łącznie ponad 70 różnych fundacji, grup czy stowarzyszeń i klubów. Tematyka ich działalności jest bardzo różnorodna i mimo, że znacznie dominują stowarzyszenia sportowe to również miłośnicy turystyki, miasta, czy lokalni biznesmeni znajdą organizację dla siebie. Poniższa tabela prezentuje podział organizacji według ich rodzaju.

Tab. 8. Liczba organizacji pozarządowych działających w Węgrowie w 2022 roku

Rodzaj organizacji	Liczba
Fundacje	11
Stowarzyszenia i towarzystwa KRS	30
Stowarzyszenia kultury fizycznej	12
Uczniowskie Kluby Sportowe	12
Stowarzyszenia zwykłe	5

Źródło: opracowanie własne.

W bogatej ofercie fundacji i stowarzyszeń szczególnie uwagę zwracają te skierowane przede wszystkim do osób młodych (między innymi Uczniowskie Kluby Sportowe) oraz te dedykowane emerytom i rencistom. Należą do nich Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów oddział w Węgrowie oraz Węgrowskie Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów, mające swoją siedzibę w Węgrowskim Centrum Organizacji Pozarządowych oraz

Klub Seniora „Miła Przystań” i Uniwersytet Trzeciego Wieku mieszczące się w Węgrowskim Domu Kultury.

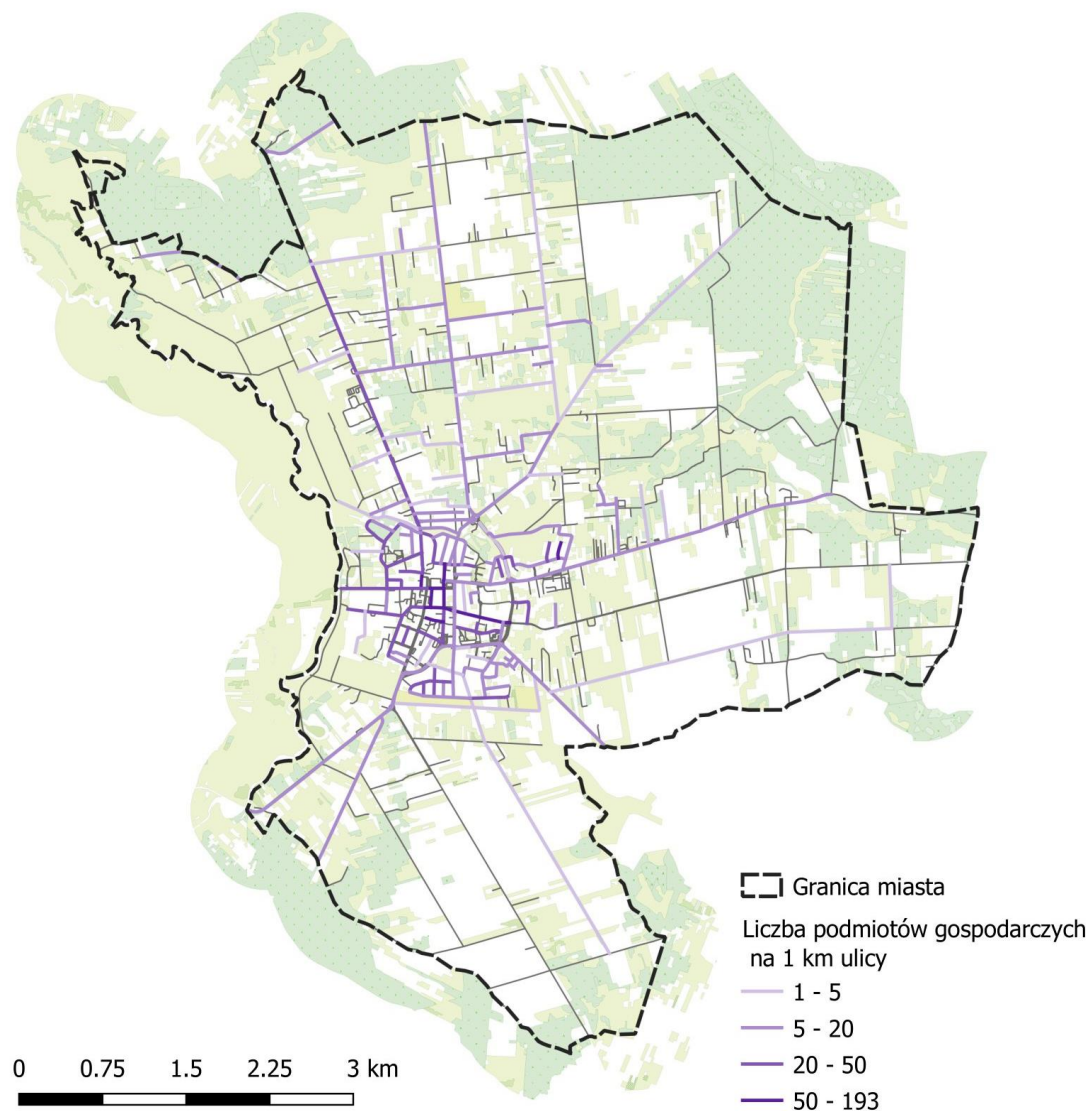
4.2. Gospodarcze

Węgrów pełni rolę głównego ośrodka pracy w powiecie. Na terenie miasta na koniec 2022 roku były zarejestrowane 952 podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Zgodnie z przewidywaniami ich największa koncentracja jest w centralnej części miasta. W przeliczeniu na długość danej ulicy najwięcej z nich znajduje się przy ul. Rynkowej, Rynek Mariacki, Krasińskiego, czy Strażackiej.

Do firm, które na węgrowskim rynku pracy odgrywają najważniejszą rolę zaliczyć można 10 firm, należą do nich:

1. Addit Sp. Z o.o. (800 pracowników),
2. Meblomaster Sp. J. Gryglas, Kraszewski (580 pracowników),
3. "HOCHLAND POLSKA" Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością (350 pracowników),
4. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej W Węgrowie (286 pracowników),
5. Filipek Kamil Spółka Komandytowa (161 pracowników),
6. Jar-Met Dariusz Sińczuk, Tomasz Sternicki Spółka Komandytowo-Akcyjna (140 pracowników),
7. Bomet Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością Spółka Komandytowa (130 pracowników),
8. Przedsiębiorstwo Robót Drogowo-Mostowych "MIKST" Sp. Z o.o. (117 pracowników),
9. Fabryka Mebli Meblcross Artur Myszkowski Spółka Komandytowa (80 pracowników),
10. Fitt Polska Spółka Z Ograniczoną Odpowiedzialnością (80 pracowników).

Rys. 24. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Węgrowie w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Dynamikę zmian w obszarze gospodarczym Węgrowa prezentuje poniższa tabela, uwzględniająca klasyfikację podmiotów według ich wielkości, zgodnie z kryterium liczby osób w nich pracujących. Założono podział przedsiębiorstw na:

- mikro - zatrudniające do 9 osób,
- małe - zatrudniające od 10 do 49 osób,
- średnie - zatrudniające od 50 do 249 osób,

- duże - zatrudniające od 250 do 999 osób¹⁵.

Tab. 9. Dynamika zmian liczby podmiotów w Węgrowie w latach 2012-2022

Rok	Mikro (do 9 osób)	Małe (od 10 do 49 osób)	Średnie (od 50 do 249 osób)	Duże (od 250 do 999 osób)
2012	1 306	83	20	2
2013	1 353	81	19	2
2014	1 321	81	18	2
2015	1 327	82	17	2
2016	1 348	81	17	2
2017	1 350	79	16	2
2018	1 331	74	16	2
2019	1 359	73	16	2
2020	1 378	74	15	2
2021	1 405	73	15	2
2022	1 418	69	15	4
Zmiana względem 2012 roku	+9%	-17%	-25%	+100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Duże zmiany w gospodarce w ostatnich trzech latach spowodowała pandemia koronawirusa oraz wojna na Ukrainie. Z tego względu obecna sytuacja gospodarczo - ekonomiczna jest mocno niestabilna, a skutki kryzysu i skala zmian będą widoczne jeszcze długo w następnych latach.

4.3. Przestrzenno – funkcjonalne

Całkowita powierzchnia miasta wynosi 36 km². Węgrów nie jest podzielony na dzielnice, jedynie większe skupiska zabudowy mieszkaniowej tworzą osiedla. Podział miasta definiują

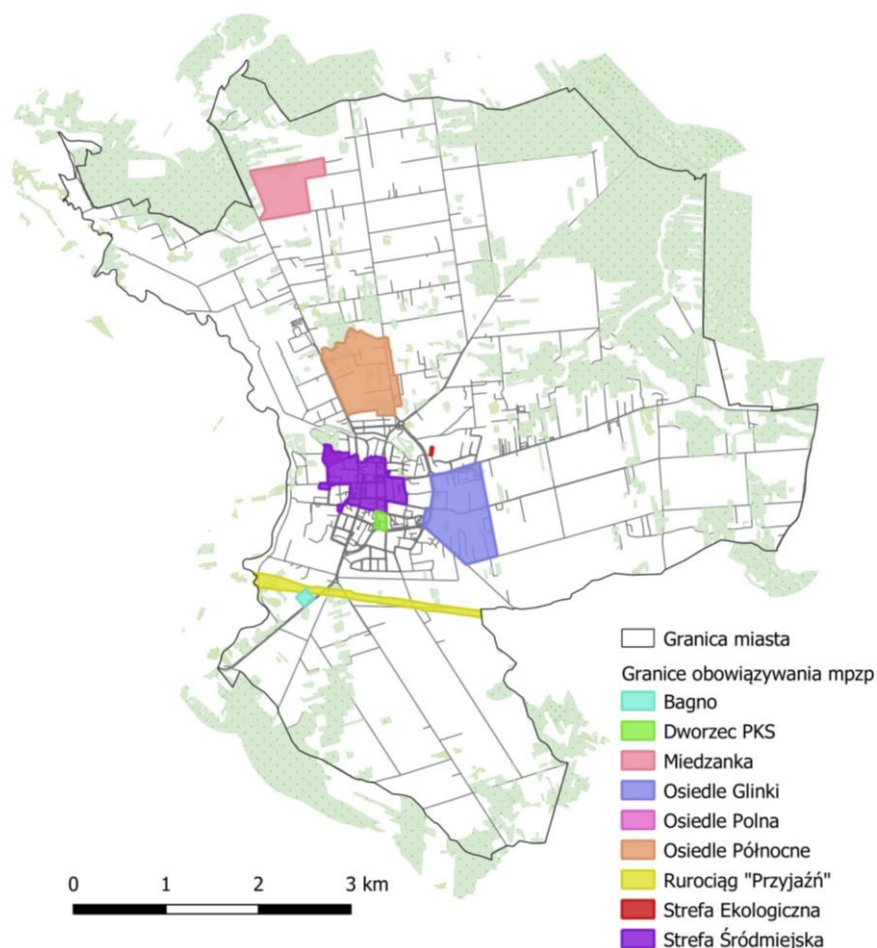
¹⁵ Podziału dokonano w oparciu o klasyfikację Głównego Urzędu Statystycznego. Według podziału GUS jest jeszcze jedna grupa przedsiębiorstw zatrudniająca powyżej 1000 osób. W Węgrowie natomiast nie ma ani jednej takiej jednostki, dlatego nie została ona uwzględniona w opracowaniu.

ulice, przede wszystkim droga krajowa i dwie drogi wojewódzkie, które stanowią obwodnice centrum miasta. Wewnątrz obwodnicy zabudowa jest bardziej zwarta i gęstsza, natomiast po jej zewnętrznej stronie zdecydowanie luźniejsza i mniej uporządkowana. Po wewnętrznej stronie ul. Piaskowej, Jana Pawła II, Traugutta oraz Słowackiego zlokalizowana jest większość obiektów usługowych takich jak sklepy, szkoły, restauracje, itp.

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Tereny objęte zapisami planów miejscowych stanowią niecałe 6% powierzchni całego miasta.

Rys. 25. Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Węgrowie

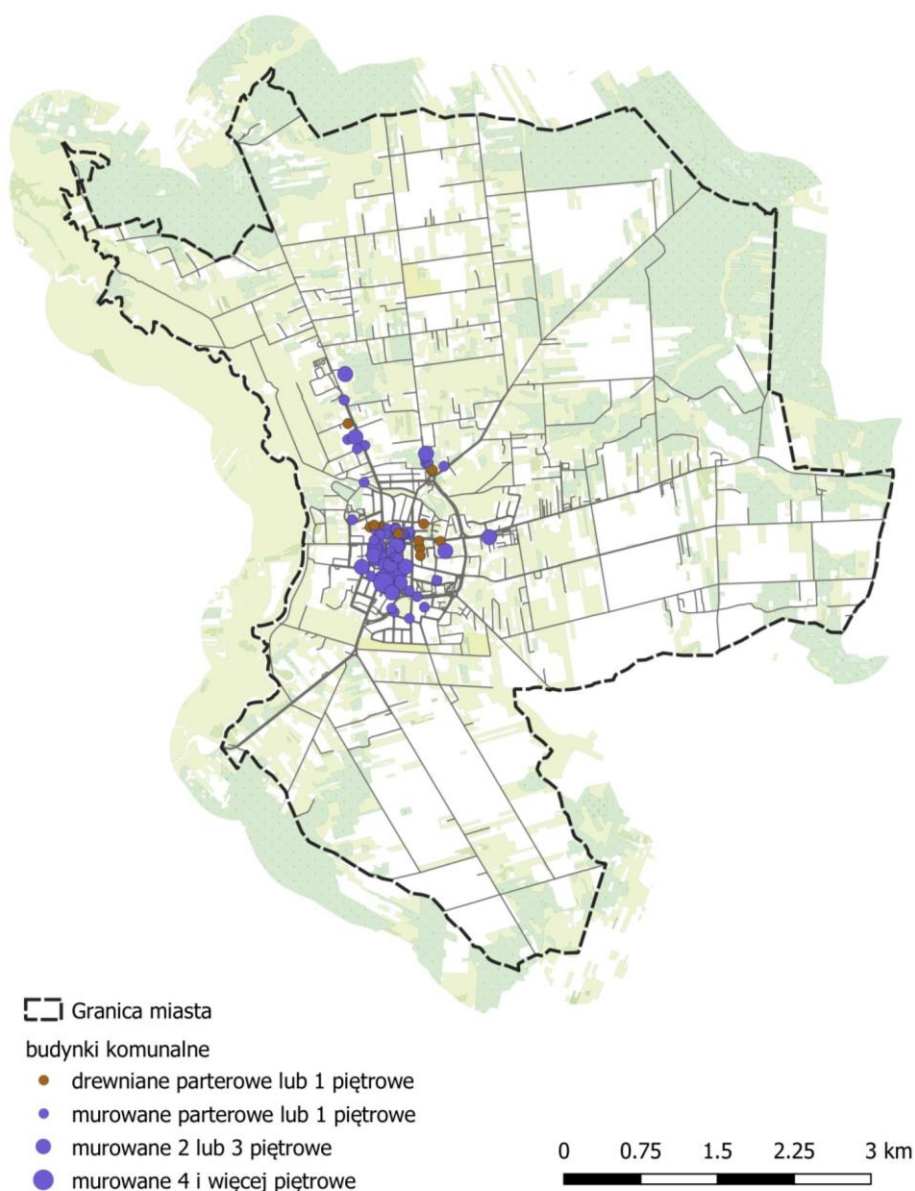
Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Informacji Przestrzennej Urzędu Miasta.¹⁶

¹⁶ Urząd Miejski w Węgrowie, System Informacji Przestrzennej, Rejestr aktów planowania przestrzennego, <https://wegrow.e-mapa.net/wykazplanow/> [dostęp 4.04.2023 r.]

Trzy największe z nich (Miedzanka, Osiedle Północne oraz Osiedle Glinki) o łącznej powierzchni 1,3 km² znajdują się poza centrum miasta. Po wewnętrznej stronie obwodnicy miasta są jedynie dwa obszary objęte planami miejscowymi: Strefa Śródmiejska oraz Dworzec PKS o łącznej powierzchni 0,41 km².

Budynki miejskie

Rys. 26. Budynki w Węgrowie należące w 100% do miasta

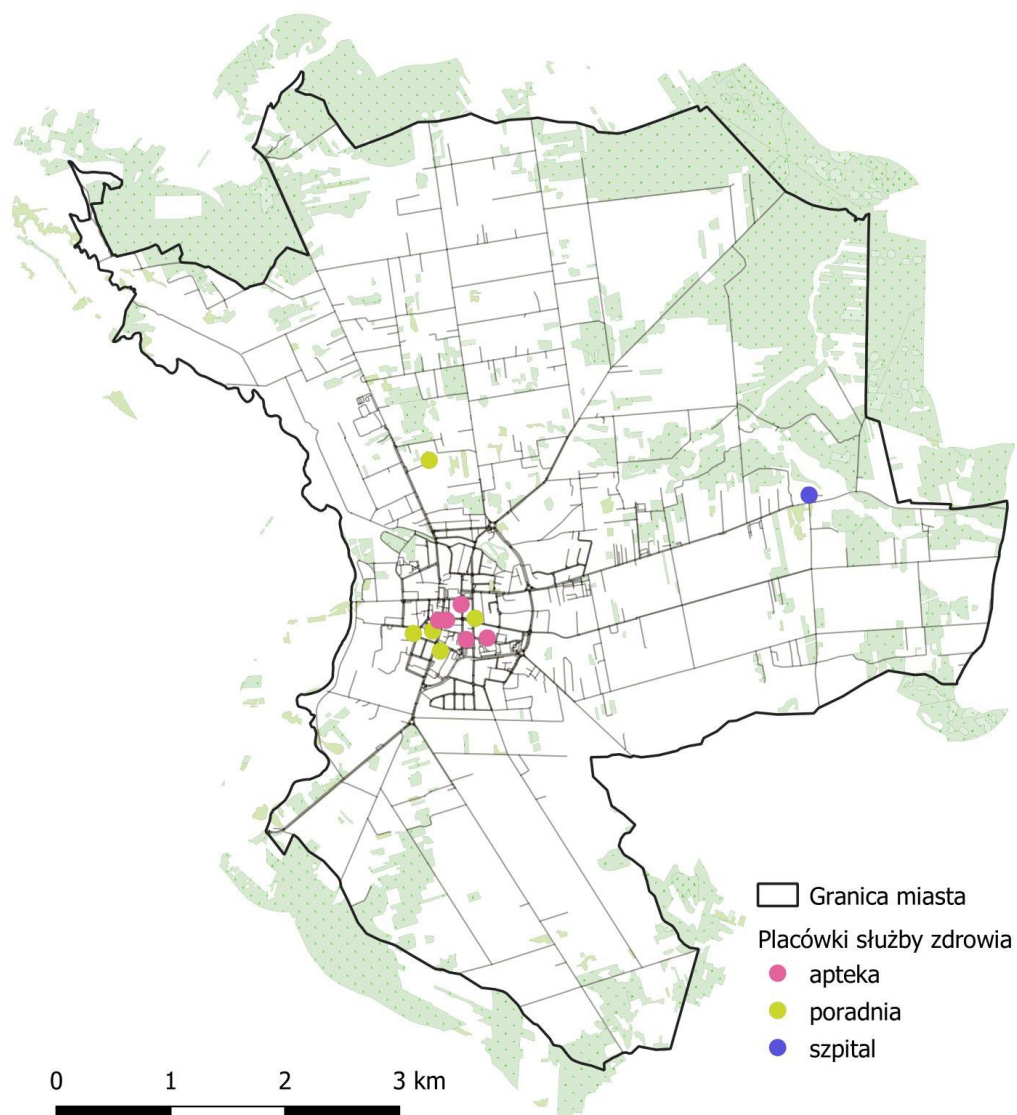
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Zdecydowana większość obiektów zlokalizowana jest w centralnej części miasta, zwłaszcza w jego południowej oraz południowo-zachodniej części. Jedynie pojedyncze jednostki znajdują się po wewnętrznej stronie obwodnicy Węgrowa. Miasto w swoich zasobach komunalnych posiada zarówno drewniane jak i murowane budynki. Drewniane stanowią 28% ogółu i są jedynie parterowe lub 1 piętrowe. Trzynastie z osiemnastu miejskich drewnianych budynków pełni funkcję socjalne. Pozostałe obiekty znajdujące się we władaniu miasta są murowane. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowią budynki parterowe oraz jednopiętrowe (odpowiednio 31% oraz 28%). Najmniejsza grupa, jedynie dwa obiekty, to budynki najwyższe mające cztery bądź więcej pięter. Wśród budynków murowanych dominuje funkcja mieszkalna. W nich zlokalizowane są również jednostki świadczące usługi, takie jak Szkoła Podstawowa, Ośrodek Kultury lub Biblioteka.

Służba zdrowia

Na terenie miasta, tuż przy jego wschodniej granicy, znajduje się Szpital Powiatowy. W centralnej części Węgrowa działają cztery poradnie, w tym dwa samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, poradnia medycyny rodzinnej oraz poradnia psychologiczno – pedagogiczna. Poza centrum, przy ul. Gdańskiej znajduje się również poradnia lekarzy rodzinnych „Hipokrates”. Wszystkie apteki znajdujące się w mieście zlokalizowane są w jego centralnej części.

Rys. 27. Placówki służby zdrowia w Węgrowie

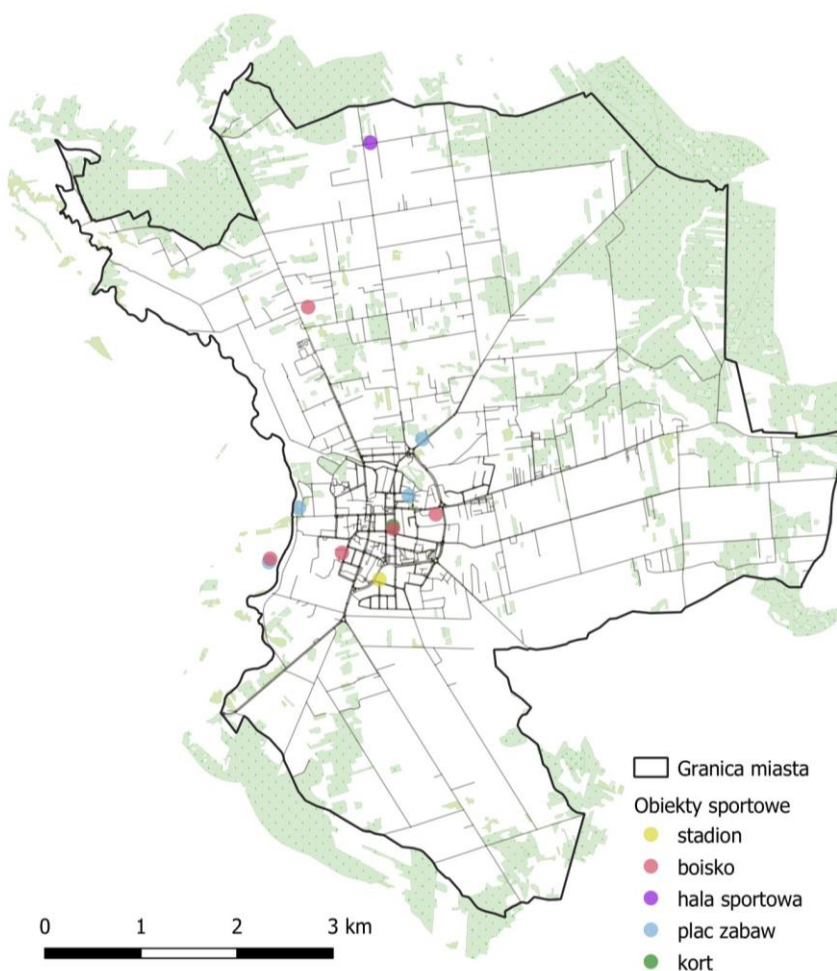

Źródło: opracowanie własne.

Infrastruktura sportowa

Obiekty sportowe, w porównaniu z innymi analizowanymi obiektami usługowymi w Węgrowie, są rozłożone najbardziej równomiernie w skali miasta. W jego centralnej części znajduje się stadion miejski, trzy boiska, dwa place zabaw oraz jeden kort. Poza centrum ważnym terenem sportowo – rekreacyjnym jest zachodnia część miasta i teren zalewu nad rzeką Liwiec. Znajduje się tam plaża, całoroczny plac zabaw oraz sezonowe boisko do siatkówki, strzeżone kąpielisko i wypożyczalnia sprzętów wodnych. W północnej części miasta zlokalizowane są także korty tenisowe oraz kompleks rekreacyjny przy parafii św. Ojca Pio.

Rys. 28. Obiekty sportowe i rekreacyjne w Węgrowie

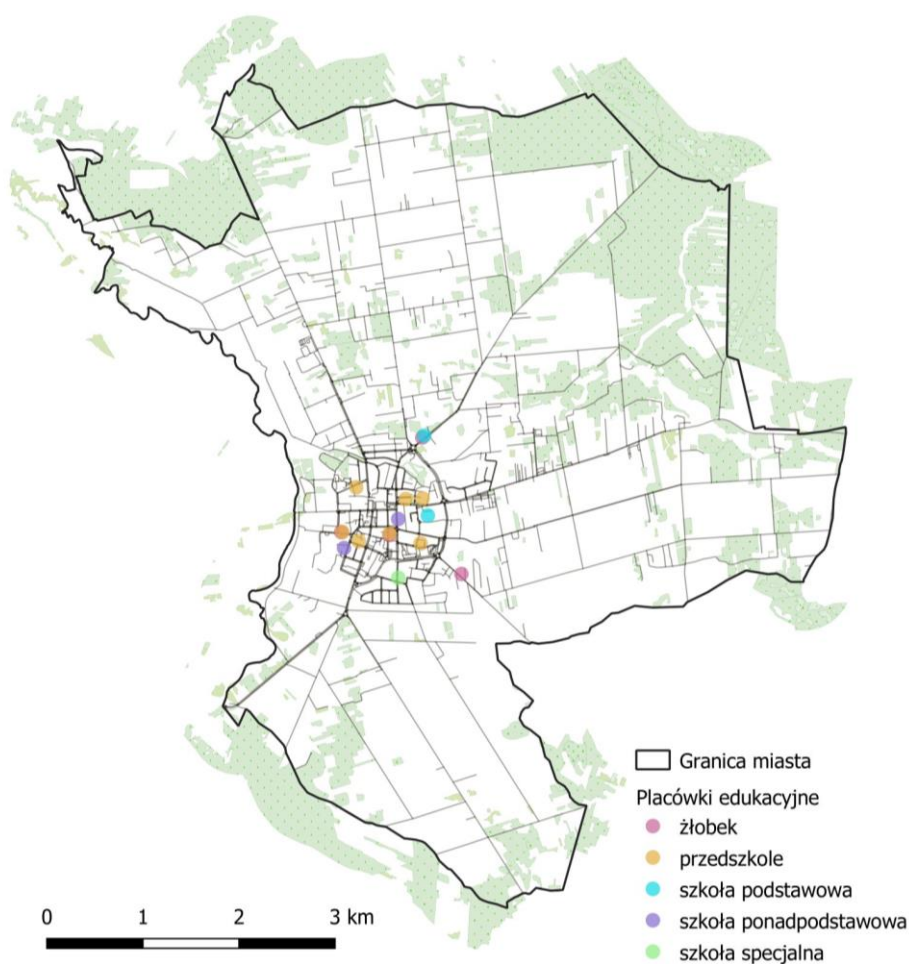

Źródło: opracowanie własne.

Placówki edukacyjno – wychowawcze

W Węgrowie obecnie znajdują się cztery żłobki, w tym jeden żłobek miejski oraz trzy niepubliczne. Na terenie miasta zlokalizowane jest osiem przedszkoli: przedszkola miejskie nr 1, 2 i 3, punkt przedszkolny „Bajka”¹⁷, przedszkole katolickie, dwa przedszkola niepubliczne (w tym jedno artystyczne) oraz przedszkole w specjalnym ośrodku szkolno – wychowawczym.

Rys. 29. Przedszkola i szkoły w Węgrowie

Źródło: opracowanie własne.

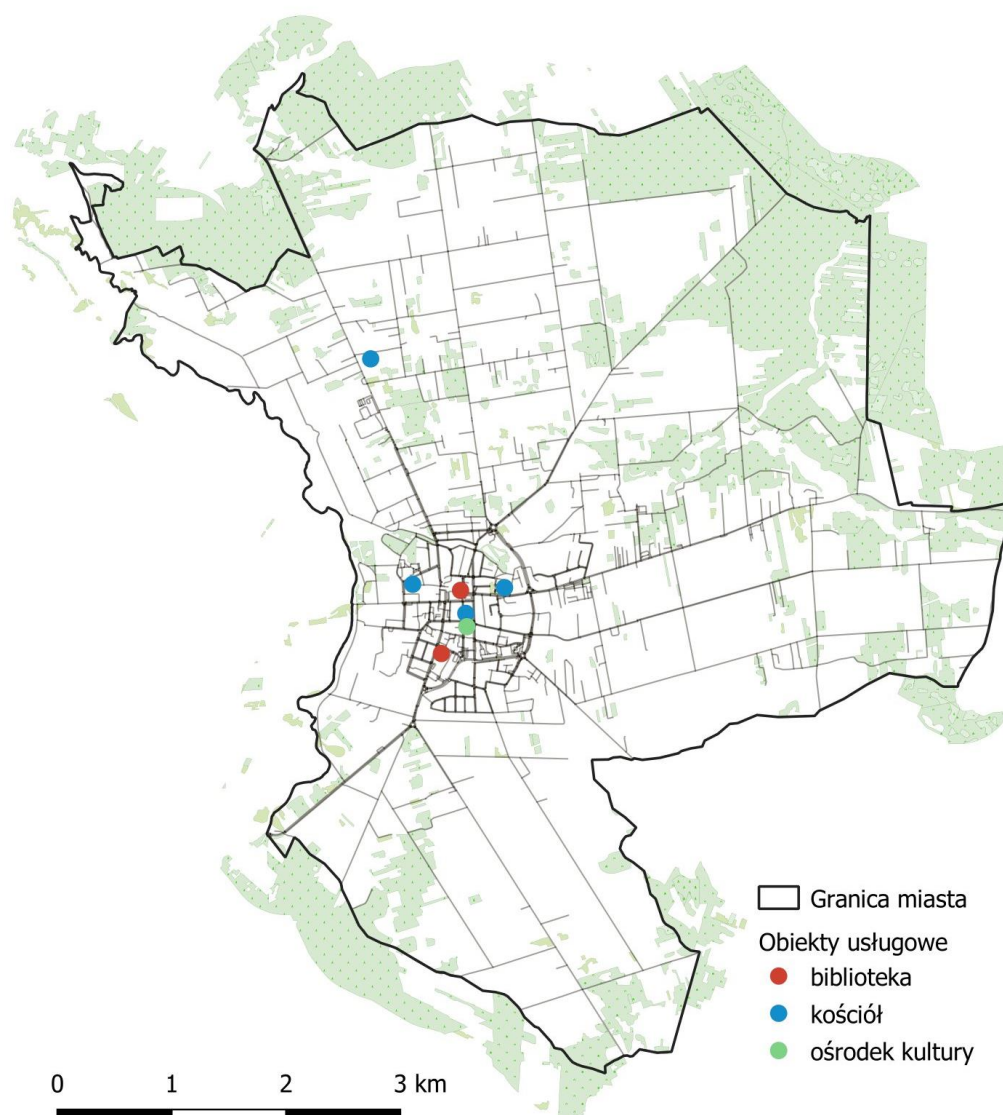
¹⁷ Punkt przedszkolny od przedszkola różni sposób organizacji pracy oraz wymogi opieki nad dziećmi, przepisy prowadzenia punktów przedszkolnych reguluje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania.

Po reformie edukacji i likwidacji gimnazjów w Węgrowie obecnie działają dwie szkoły podstawowe, I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Jana Kochanowskiego oraz specjalny ośrodek szkolno – wychowawczy. Zdecydowana większość placówek zlokalizowana jest w centralnej części miasta. Poza obwodnicą znajdują się jedynie: na północny wschód (przy ul. Szamoty 33/35) Żłobek Miejski oraz Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasińskiego, a na południowym wschodzie jeden z niepublicznych żłobków.

Ośrodki kultury i parafie

Podobnie jak w przypadku poprzednich obiektów, również ośrodki kultury i obiekty religijne zlokalizowane są w centrum miasta. Centrum aktywności kulturowych stanowi Węgrowski Ośrodek Kultury (wraz z siedzibą kina Kongres) położony w ścisłym centrum miasta przy ul. Adama Mickiewicza 4a. Niedaleko WOKu, bezpośrednio przy Rynku Mariackim, zlokalizowana jest także Miejska Biblioteka Publiczna. Jej siedziba – Dom Gdański – to jeden z obiektów zabytkowych miasta. W Węgrowie działa także filia Biblioteki Pedagogicznej z Siedlec. Obecny teren miasta należy do czterech parafii: trzech rzymskokatolickich oraz jednej, wysuniętej najbardziej na zachód, parafii ewangelicko – augsburskiej (luterkańskiej).

Rys. 30. Placówki kultury i kościoły w Węgrowie

Źródło: opracowanie własne.

4.4. Techniczne

Sieci infrastruktury technicznej

Dostępność oraz jakość sieci technicznych w mieście warunkuje komfort mieszkańców i zapewnia im możliwość ciągłego dostępu do wysokiej jakości wody. Jest niezbędna również w aspekcie odbioru ścieków. Może mieć istotny wpływ na rozwój struktury zabudowy miasta i lokalizowanie, oczywiście według zapotrzebowania, nowych budynków czy inwestycji mieszkaniowych.

Sieć kanalizacyjna Węgrowa względem roku 2020 wydłużyła się o 2,3 %. Liczba przyłączy wzrosła o 15 sztuk (z 1529 do 1544). W sieć kanalizacyjną wyposażone jest nieco ponad 67% budynków mieszkalnych w mieście.¹⁸ Sieć wodociągowa w analogicznym okresie czasu wydłużyła się o 1,23%, a liczba jej przyłączy wzrosła o 52 sztuki. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 90% budynków mieszkalnych. Sieć gazowa natomiast wydłużyła się o 12,17%, a liczba jej przyłączy do budynków mieszkalnych wzrosła o 76 sztuk. Do gazu w 2021 roku podłączonych było 40% budynków mieszkalnych.

¹⁸ Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku w Węgrowie było 2 298 budynków mieszkalnych.

Tab. 10. Długość sieci infrastruktury technicznej i liczba przyłączy w budynkach mieszkalnych w Węgrowie w 2021 roku¹⁹

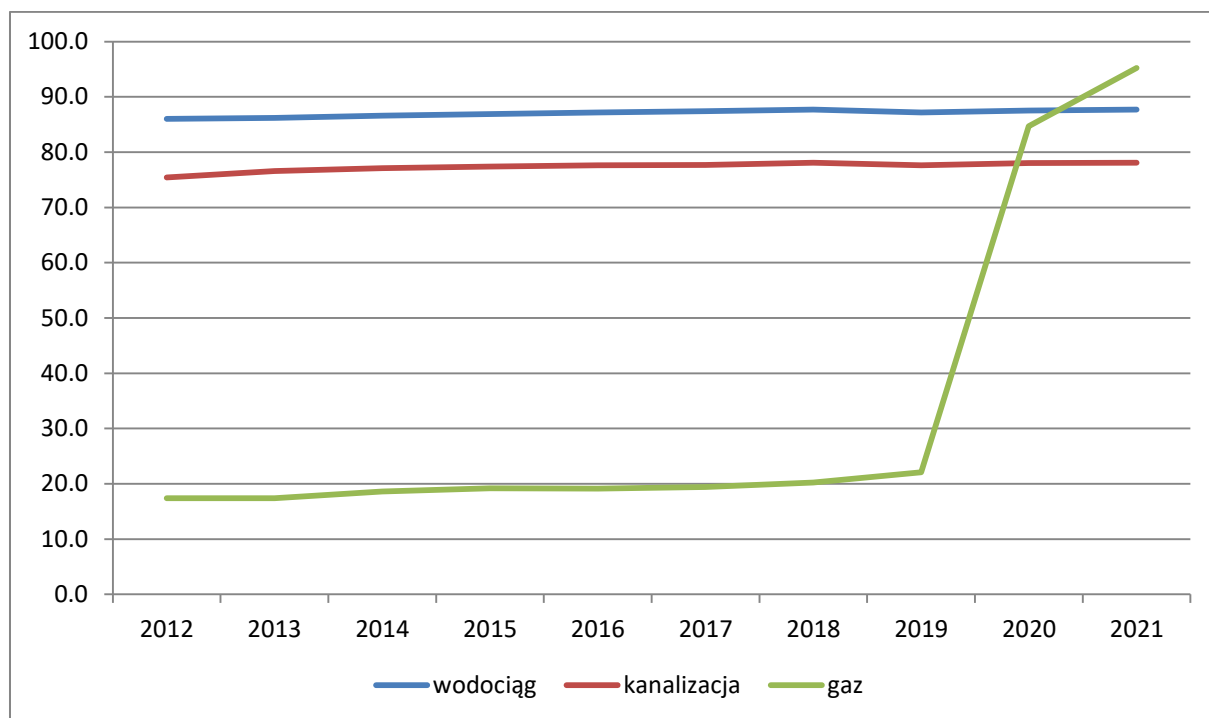
Rodzaj sieci i liczba przyłączy	Długość sieci/ liczba przyłączy
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	56,1
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych	1544
długość eksploatowanej sieci wodociągowej [km]	97.4
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych	2080
długość czynnej sieci gazowej [km]	43,2
liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych	921

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Udział osób korzystających z sieci wodociągowej w Węgrowie w ciągu ostatnich 10 lat utrzymuje się na średnim poziomie 87%. Z sieci kanalizacyjnej korzysta średnio 77,4% mieszkańców. Największą zmianę liczby osób korzystających z sieci technicznej można zaobserwować w przypadku sieci gazowej. Między 2019, a 2020 roku nastąpił dynamiczny wzrost liczby obiorców gazu (z 22,1% w 2019 roku, aż do 84,7% w 2020 roku). Zostało to spowodowane budową nowego rurociągu w powiecie węgrowskim, a co za tym idzie możliwością podłączenia do niego nowych obiektów i gospodarstw domowych.

¹⁹ Najnowsze dane dostępne w Banku Danych Lokalnych pochodzą z 2021 roku.

Rys. 31. Udział osób korzystających z instalacji sieciowych w mieście w latach 2012 – 2021 [% ludności ogółem)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Dodatkowo bardzo istotnym technicznym aspektem funkcjonowania miasta jest jego odpowiednie zaopatrzenie w energię elektryczną. Główny punkt zasilania w Węgrowie znajduje się w zachodniej części miasta, przy ul. Polnej (GPZ 110/15kV Węgrów).²⁰

²⁰ Westmor Consulting, Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Węgrowa, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania strategii rozwoju miasta Węgrowa na lata 2021-2030, s. 55

Drogi

Na terenie miasta zdecydowana większość dróg to drogi gminne, zarządzane przez Burmistrza Miasta Węgrowa. Pozostałymi zarządcami dróg są odpowiednio: dla dróg powiatowych (o łącznej długości 12,5 km) Zarząd Dróg Powiatowych, dla dróg wojewódzkich nr 637 oraz 696 (o długości 7 km) Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich Rejon Drogowy Węgrów-Siedlce, a dla drogi krajowej nr 62 (o długości 9,3km) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. Przebieg dróg wojewódzkich i krajowych przez miasto zilustrowano w niniejszym opracowaniu na rysunku X (s. 5).

Tab. 11. Łączna długość dróg w mieście z podziałem na kategorie

Zarządca	Kategoria	Długość [km]
Burmistrz Miasta Węgrowa	gminne/miejskie publiczne	50,17
Zarząd Dróg Powiatowych w Węgrowie	drogi powiatowe	12,5
Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich Rejon Drogowy Węgrów-Siedlce	drogi wojewódzkie	7
GDDKiA	drogi krajowe	9,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

4.5. Środowiskowe

Miasto Węgrów to typowa gmina miejska z rejonami zwartej zabudowy zwłaszcza w centrum miasta, po wewnętrznej stronie obwodnicy, oraz ze strefami o charakterze otwartym i przyrodniczym (rejon peryferyjne)²¹.

Według danych GUS powierzchnia gruntów leśnych na koniec 2021 r. wynosiła 607,13 ha, natomiast lasów 605,30 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru miasta wyniosła 18,1%, co jest wartością niższą od średniej wartości powiatu (26,6%) oraz dla województwa mazowieckiego (23,4%).

²¹ Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030, Załącznik do Uchwały Nr LVI/363/2022 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 24 listopada 2022 roku

Tab. 12. Powierzchnia lasów oraz gruntów leśnych w Węgrowie, powiecie węgrowskim oraz województwie mazowieckim w latach 2012-2021

ROK	Miasto Węgrów		Powiat Węgrowski		Woj. Mazowieckie	
	Grunty leśne [ha]	Lasy [ha]	Grunty leśne [ha]	Lasy [ha]	Grunty leśne [ha]	Lasy [ha]
2012	650	646	20 221	20 179	361 467	361 382
2013	651	647	20 226	20 184	363 398	363 327
2014	626	622	20 211	20 169	367 563	367 464
2015	626	622	20 224	20 182	373 650	373 547
2016	625	621	20 230	20 193	373 950	373 847
2017	627	623	20 248	20 209	375 196	375 111
2018	628	624	20 244	20 212	376 296	376 199
2019	628	624	20 248	20 214	379 482	379 405
2020	609	605	18 619	18 602	377 342	377 251
2021	607	605	18 643	18 606	376 442	376 324
Przyrost/ubytok w ciągu 10 lat	-6.62	-6.33	-7.80	-7.79	4.14	4.13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Całkowita powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną. Zgodnie z danymi GUS zarówno w przypadku Węgrowa, jak i całego powiatu węgrowskiego, obserwuje się malejącą powierzchnię terenów leśnych. Tendencja ta jest odwrotna niż w województwie Mazowieckim, w którym obszary te w ciągu ostatnich 10 lat zwiększyły się o nieco ponad 4 %.

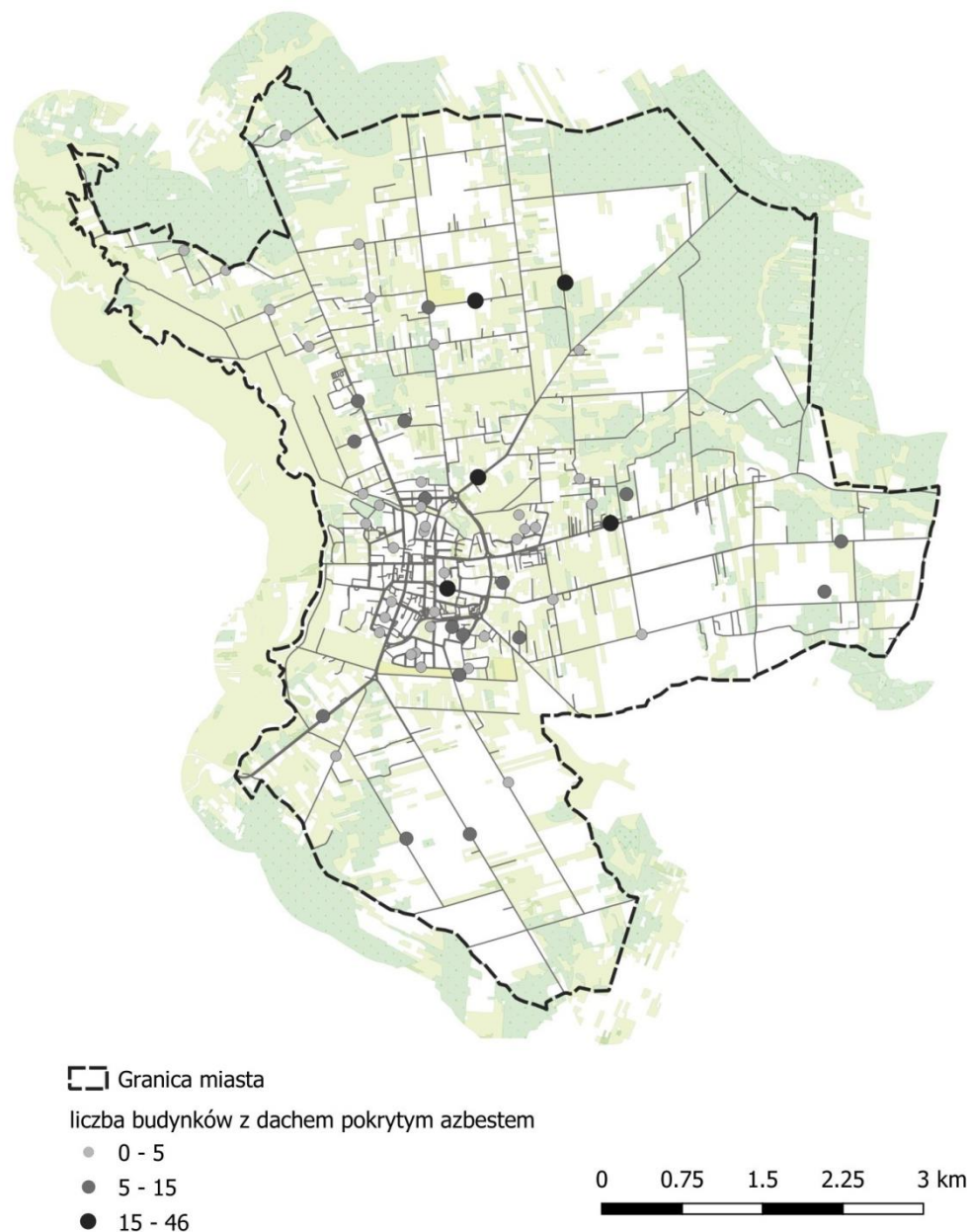
Do najcenniejszych kompleksów krajobrazowych Węgrowa należą dolina Liwca. Pod względem gatunkowym w obrębie miasta dominują drzewostany sosnowe oraz dębowe²².

Miasto od lat prowadzi działania mające na celu ochronę środowiska. Do jednych z tych działań należało wprowadzenie w 2008 roku Programu usuwania azbestu, którego głównym celem było oczyszczenie obszaru miasta z azbestu oraz wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców miasta spowodowanych azbestem.

²² Westmor Consulting, Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Węgrowa, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania strategii rozwoju miasta Węgrowa na lata 2021-2030, s. 39

Obecnie budynki, których dachy pokryte są tym tworzywem najliczniej zlokalizowane są wzdłuż ulic poza ścisłym centrum miasta. Oczywiście tam również one występują, natomiast największa ich liczba jest w rejonie Nowin, ul. Zwycięstwa, Grudzie III oraz Kościuszki.

Rys. 32. Budynki z dachem pokrytym azbestem w Węgrowie w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

5. Delimitacja obszaru zdegradowanego

W celu wyznaczenia granic obszaru zdegradowanego analizie i wizualizacji zostały poddane zarówno czynniki społeczne, jak i gospodarcze oraz środowiskowe. W części społecznej uwzględniono:

- dynamikę spadku liczby ludności w latach 2012 – 2022,
- współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji danej ulicy),
- udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji danej ulicy,
- udział osób pobierających zasiłek z powodu ubóstwa w ogólnej populacji danej ulicy,
- liczbę przestępstw i wykroczeń przypadających na 1 km ulicy,
- udział osób z przyznanymi niebieskimi kartami w ogólnej populacji danej ulicy.

Wszystkie dane zostały pozyskane w możliwie najnowszej wersji – dla roku 2022.

W strefie gospodarczej jako wskaźnik wybrano udział młodych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych, ponieważ to przede wszystkim ich aktywizacja może wspomóc węgrowski potencjał gospodarczo – ekonomiczny. Natomiast w strefie środowiskowej uwzględniono liczbę budynków na 1 km ulicy, których dachy pokryte są szkodliwym na środowiska azbestem.

Dla każdego ze wskaźników została policzona średnia wartość dla całego miasta. Na mapach zilustrowano wartości powyżej średniej dla Węgrowa.

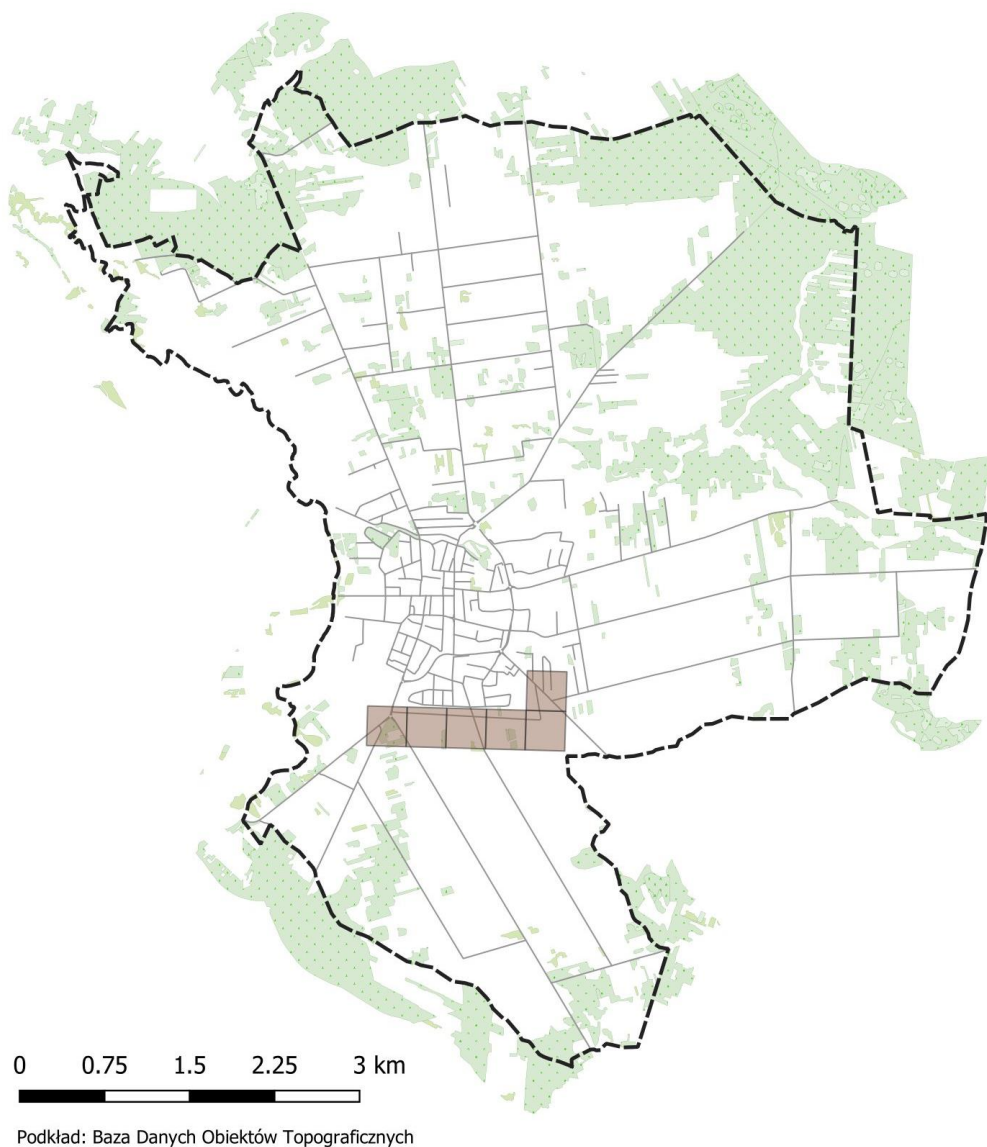
Analogicznie do metody delimitacji dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Węgrowa, jako jednostkę badawczą przyjęto kwadraty o wymiarach 350x350 metrów. Posłużono się danymi gromadzonymi według ulic. Do każdego z kwadratów naniesionych na mapę przypisano wartość zjawiska przypadającego na daną ulicę. W ten sposób otrzymano wartości dla poszczególnych pól, które następnie zagregowano i wyliczono wartość średnią.

Na podstawie analiz powyższych wskaźników otrzymano obszar zdegradowany, który z kolei posłużył w kolejnym etapie do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Dokładny przebieg granic obszaru rewitalizacji zawarto w załączniku nr 1.

Wskaźnik nr 1 - dynamika spadku liczby ludności w latach 2012 – 2022

Jedyna ulica na której nastąpił spadek liczby mieszkańców to ul. Różana. Liczba jej mieszkańców zmalała o 23% (o 9 osób).

Rys. 33. Dynamika spadku liczby ludności w latach 2012 – 2022

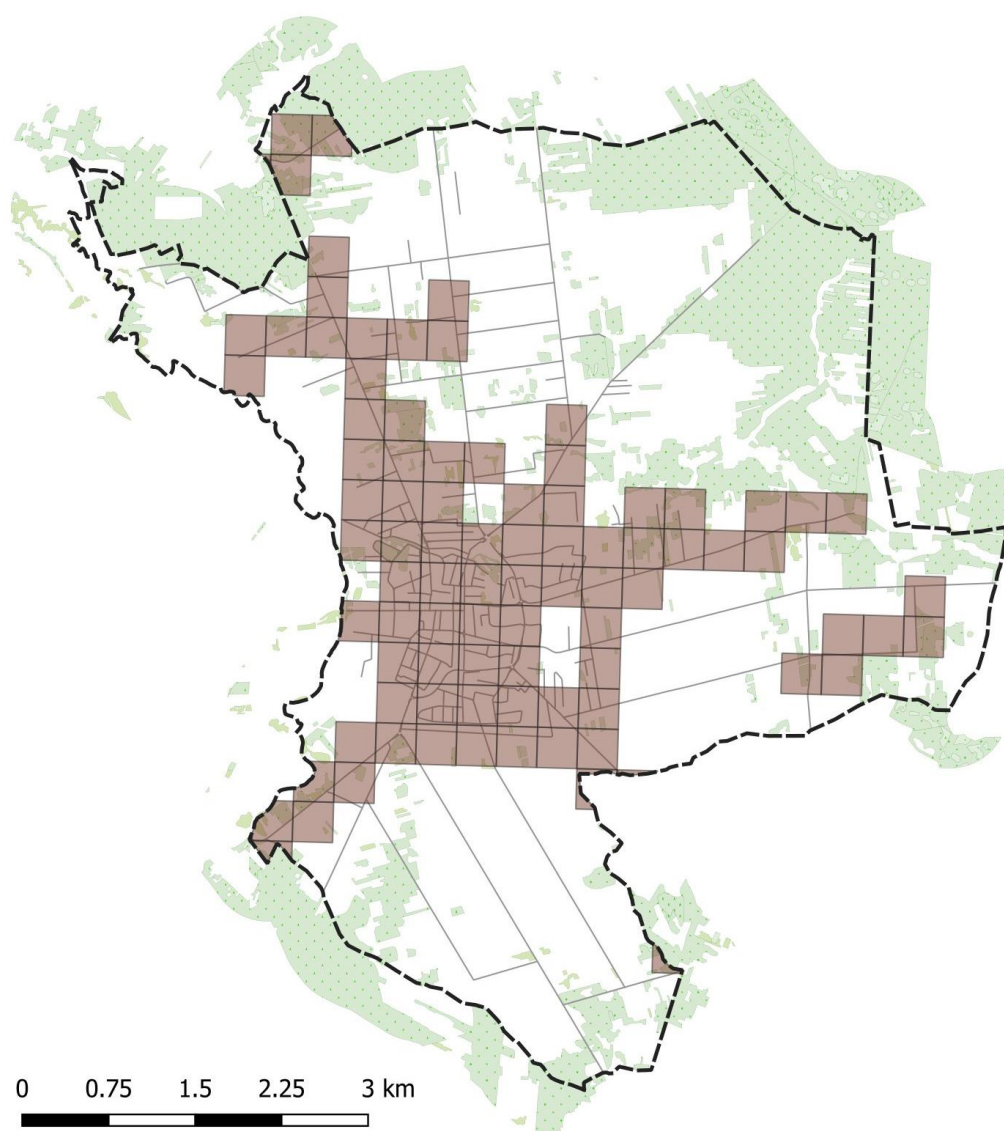

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Wskaźnik nr 2 – współczynnik starości demograficznej (udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej populacji danej ulicy)

Średnia wartość współczynnika dla Węgrowa w 2022 roku wynosiła 18,13%.

Rys. 34. Wysoki współczynnik starości demograficznej

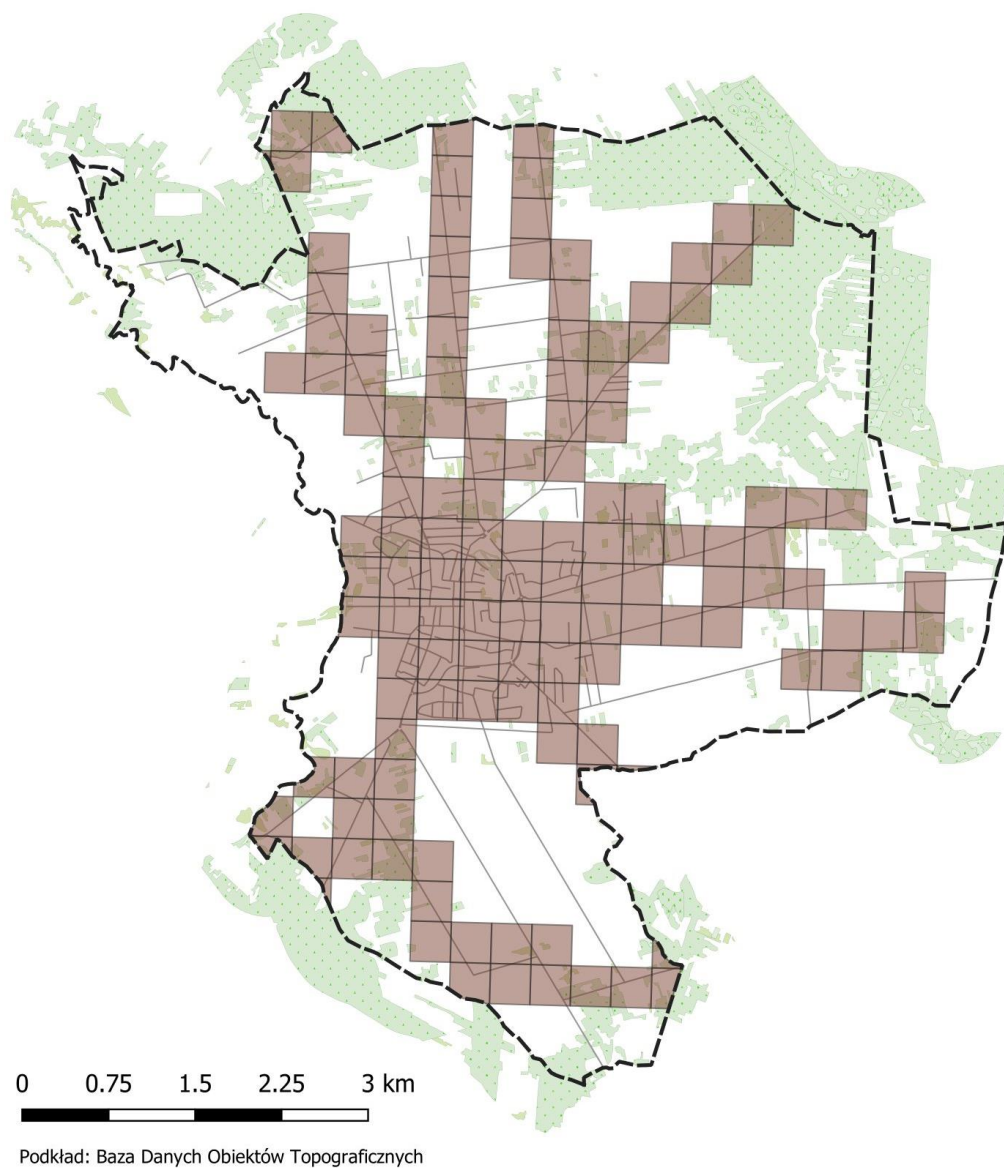
Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Wskaźnik nr 3 - udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji danej ulicy

Średnia wartość wskaźnika dla Węgrowa w 2022 roku wynosiła 1,9%.

Rys. 35. Wysoki udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji danej ulicy

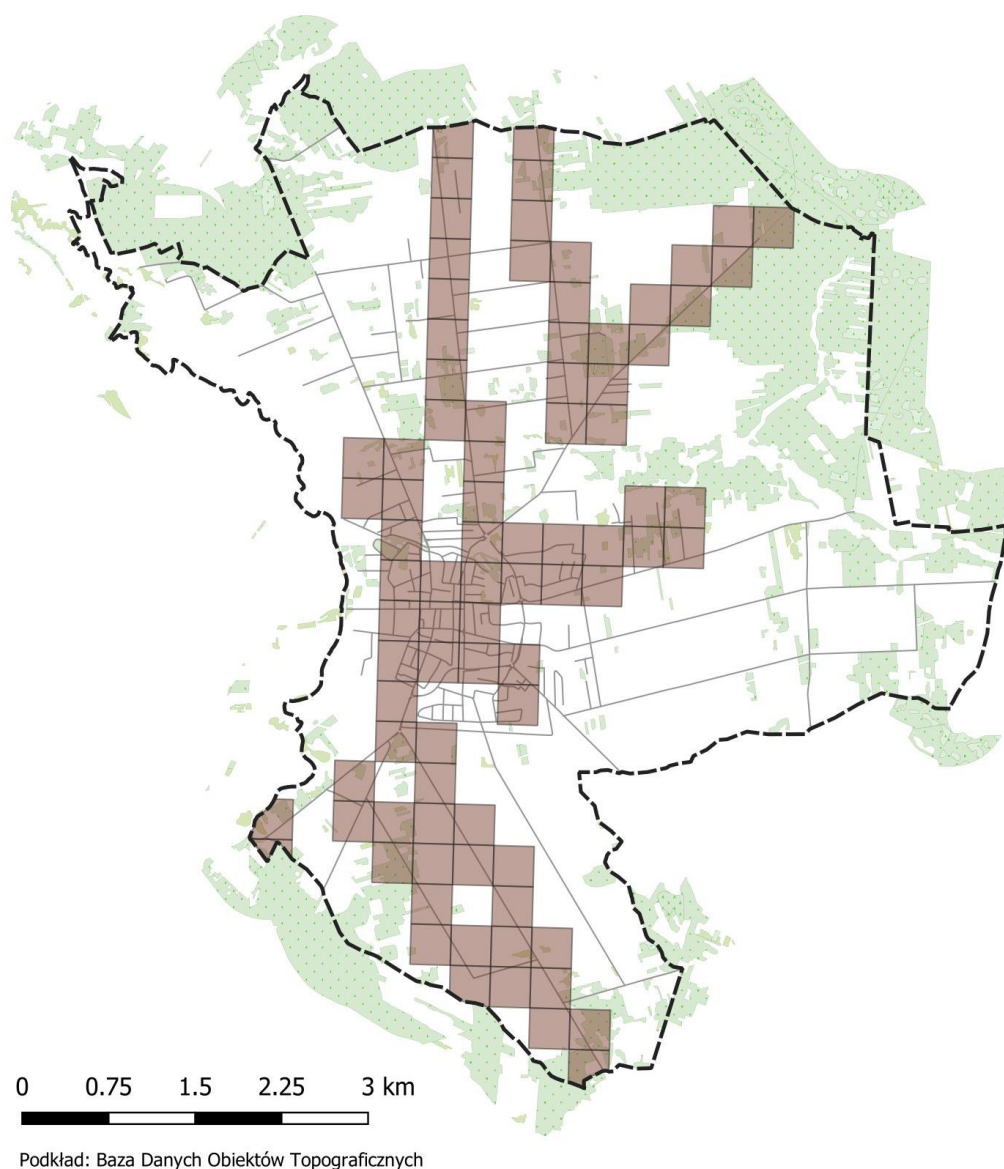

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta.

Wskaźnik nr 4 – udział osób pobierających zasiłek z powodu ubóstwa

Średnia wartość wskaźnika dla Węgrowa w 2022 roku wynosiła 1,3%.

Rys. 36. Wysoki udział osób pobierających zasiłek z powodu ubóstwa

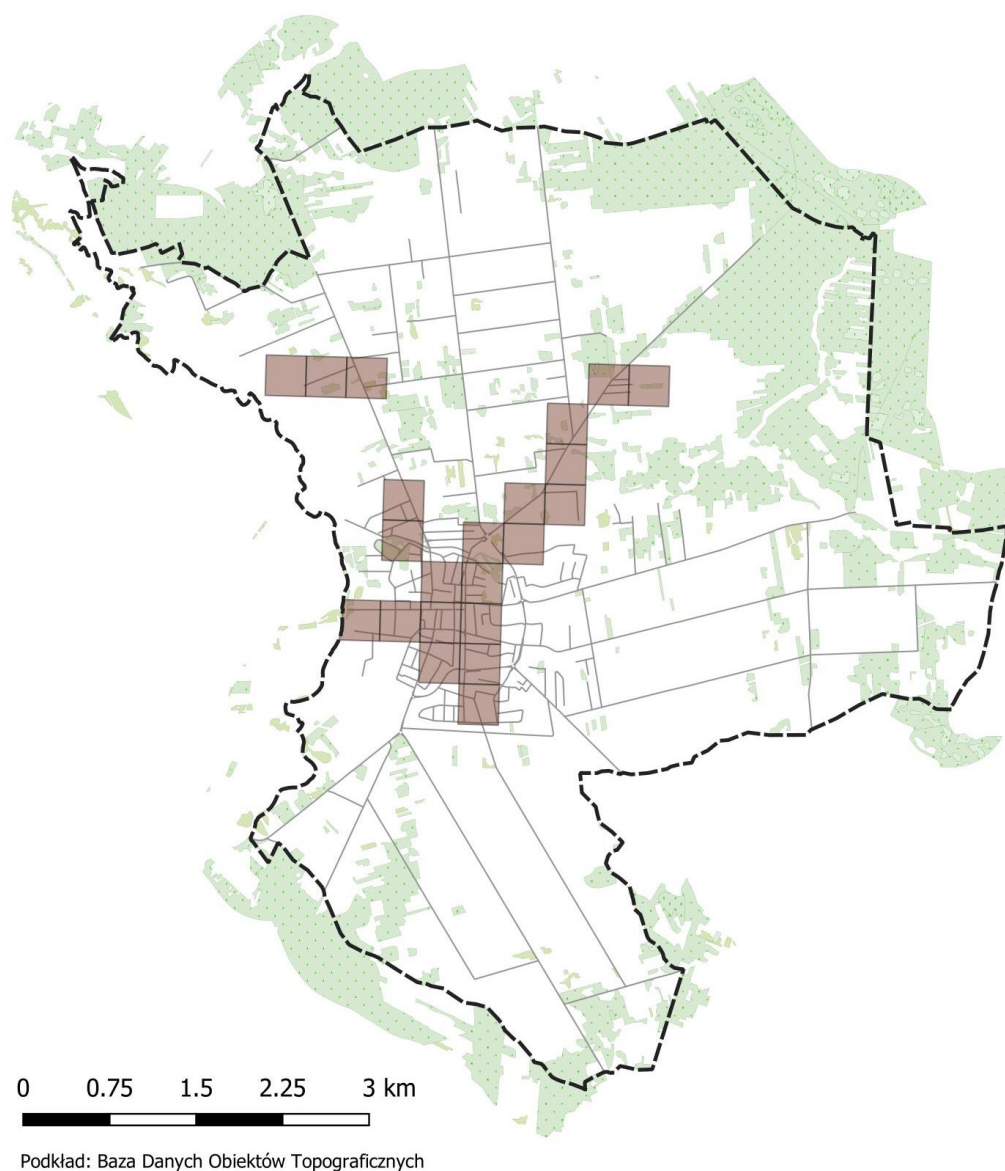

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Wskaźnik nr 5 – liczba przestępstw i wykroczeń przypadających na 1 km ulicy

Średnia wartość wskaźnika dla Węgrowa w 2022 roku wynosiła 0,5.

Rys. 37. Wysoka liczba przestępstw i wykroczeń przypadających na 1 km ulicy

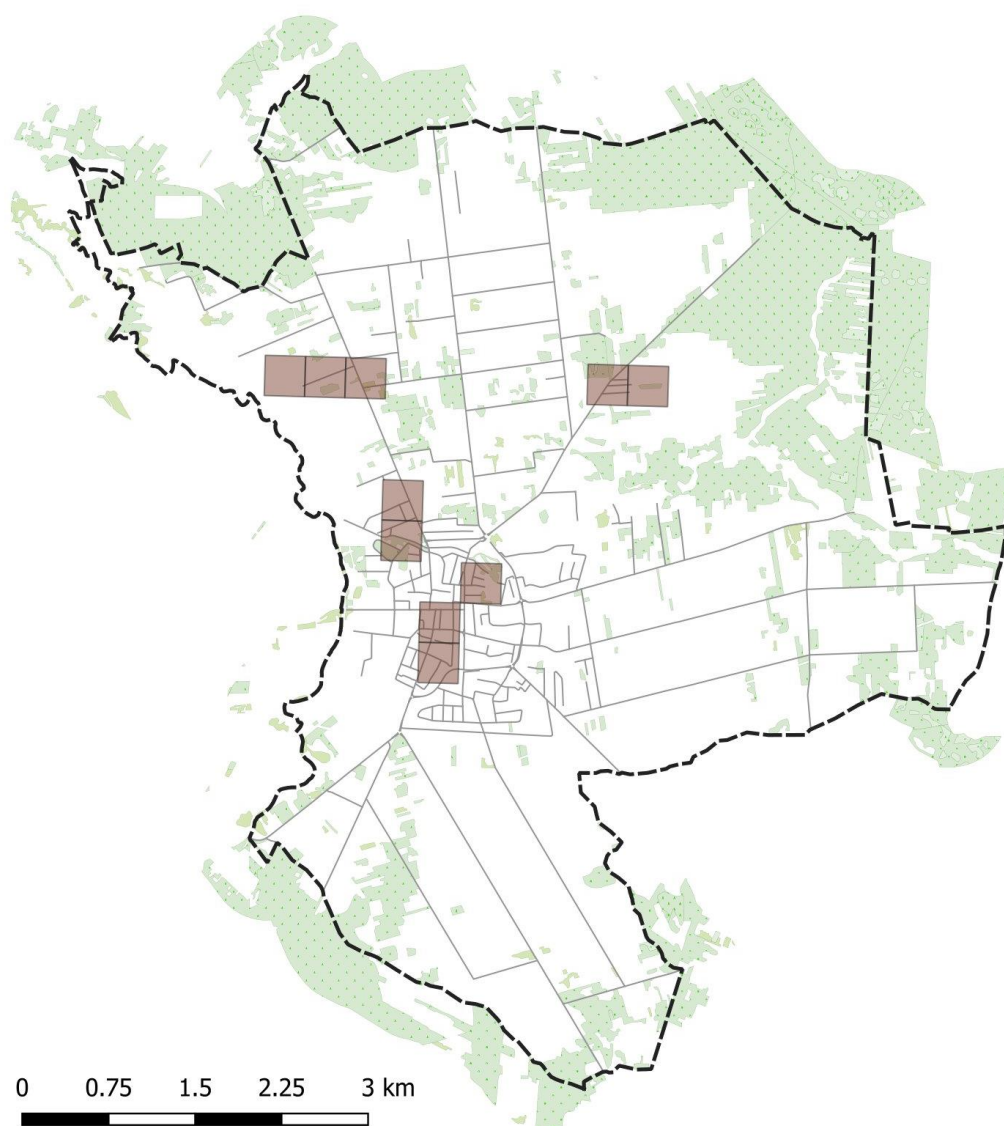

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP.

Wskaźnik nr 6 – udział osób z przyznanymi niebieskimi kartami w ogólnej populacji danej ulicy

Średnia wartość wskaźnika dla Węgrowa w 2022 roku wynosiła 0,58%.

Rys. 38. Wysoki udział osób z przyznanymi niebieskimi kartami w ogólnej populacji danej ulicy

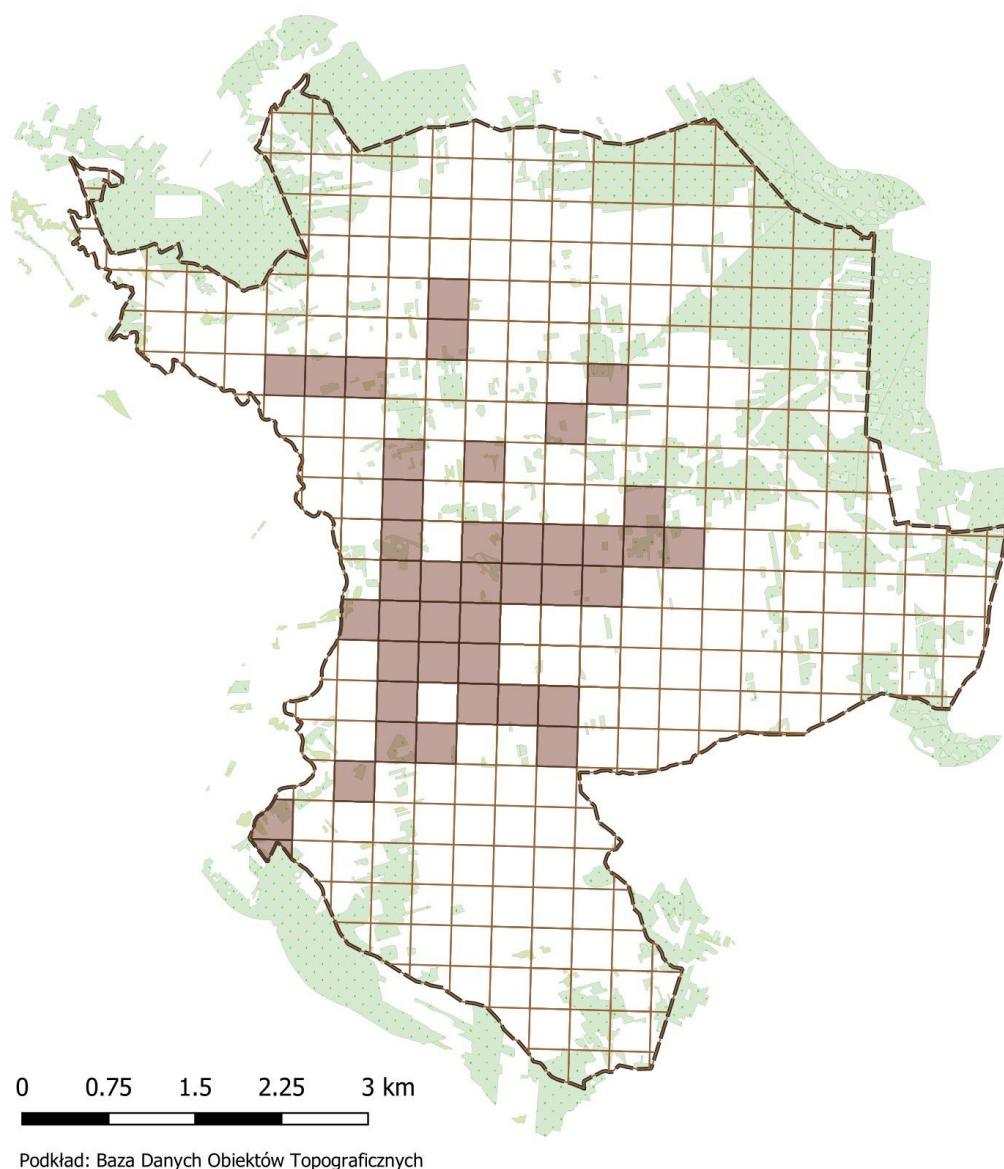

Podkład: Baza Danych Obiektów Topograficznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KPP.

Na podstawie powyższych map wyznaczono obszar kryzysowy o największym zagrożeniu występowania negatywnych zjawisk w strefie społecznej. Dane pole zostało uwzględnione, jeśli w jego obrębie występują przynajmniej trzy (z sześciu) analizowanych wskaźników. Otrzymano poniższy obraz.

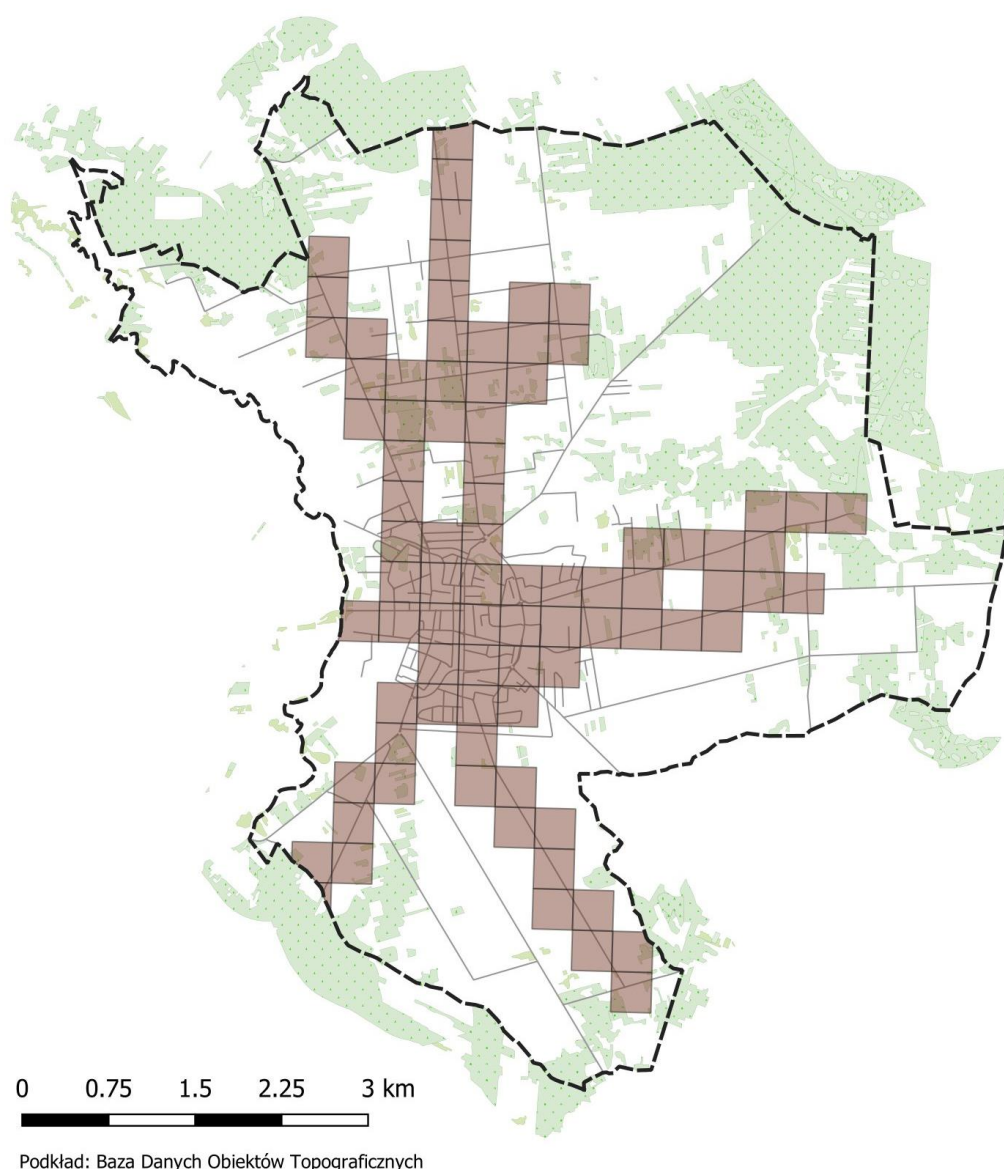
Rys. 39. Obszar kryzysowy

Źródło: opracowanie własne.

Poza strefą społeczną do analizy wskaźnikowej zdecydowano się dołączyć analizy strefy gospodarczej oraz środowiskowej. W tym celu w strefie gospodarczej zdecydowano się wskazać te obszary, na których występuje zwiększony udział osób bezrobotnych do 25 roku życia. Średnia wartość udziału osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosi 6,38. Mapa prezentuje tereny, dla których udział jest większy niż średnia dla miasta.

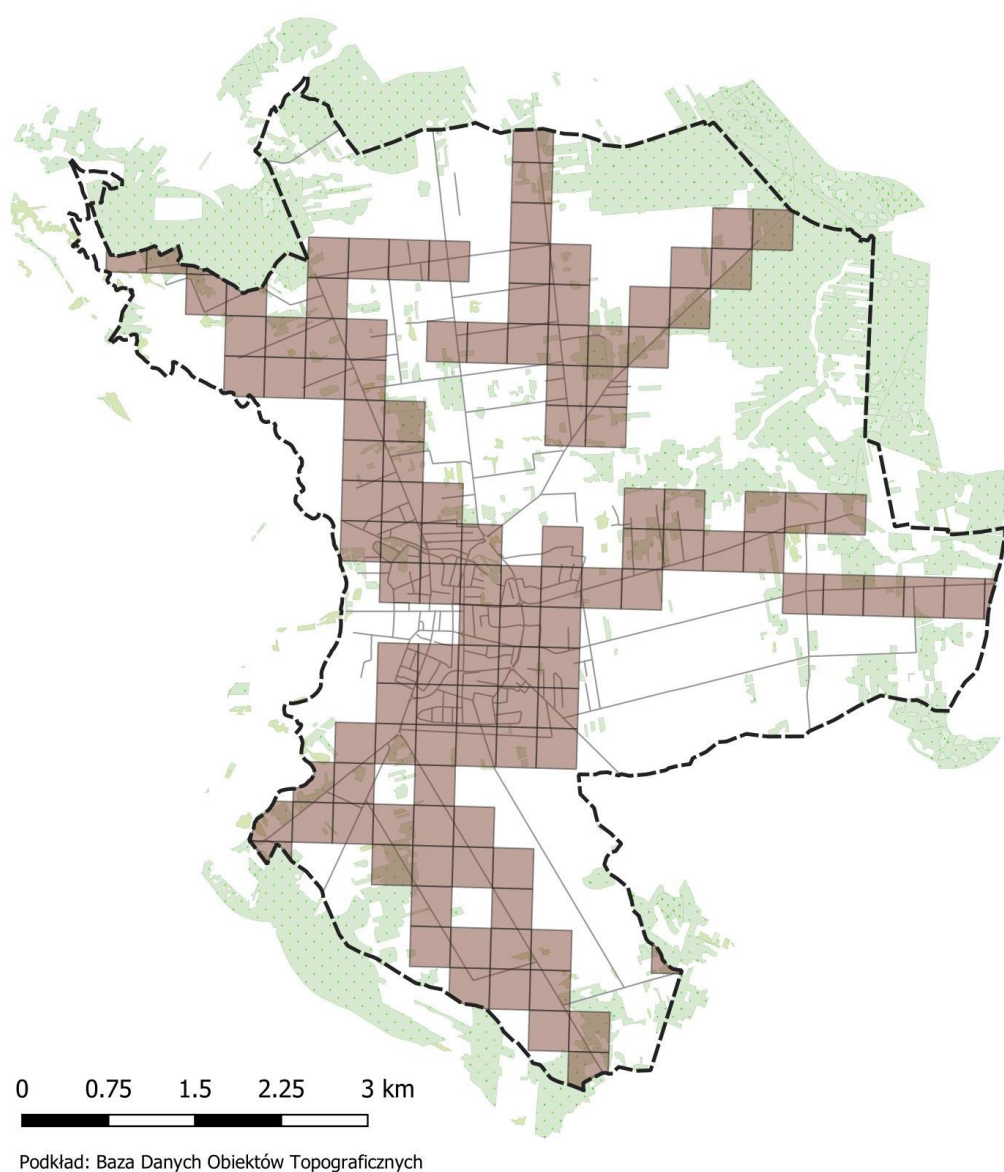
Rys. 40. Wysoki udział osób bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych

Źródło: opracowanie własne.

W strefie środowiskowej analizie poddano liczbę budynków z dachem pokrytym azbestem. Od lat miasto prowadzi działania mające na celu doprowadzenie do usunięcia tej szkodliwej substancji, jednak nadal stanowi ona jeden z istotniejszych problemów w kwestiach środowiskowych. Pole oznaczone na mapie wskazują obszary, na których występuje wyższy niż przeciętnie w mieście, udział budynków z azbestowym dachem w przeliczeniu na 1 km ulicy. Średnia wartość w 2022 roku wynosiła 0,34.

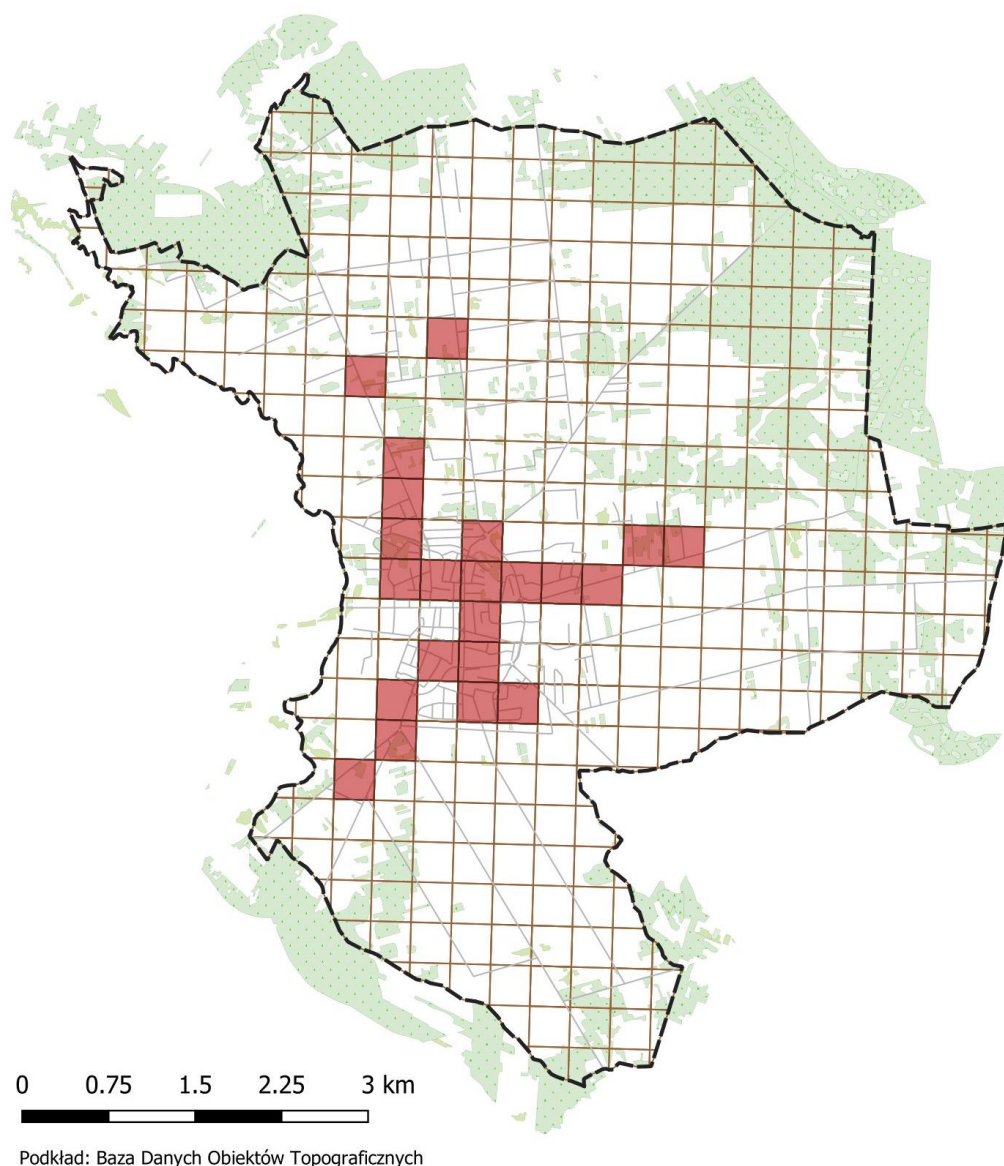
Rys. 41. Wysoki udział budynków posiadających dachy pokryte azbestem

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji obszar można uznać za zdegradowany, jeśli występują na nim niekorzystne zjawiska społeczne (rys. X) oraz przynajmniej jedno niekorzystne zjawisko ze strefy gospodarczej, środowiskowe, technicznej lub funkcjonalno – przestrzennej. Pola, które powstały z nałożenia na siebie rysunków nr 38, 39, 40 ilustruje poniższa mapa, jednocześnie wyznaczając zarys obszaru zdegradowanego.

Rys. 42. Zarys obszaru zdegradowanego

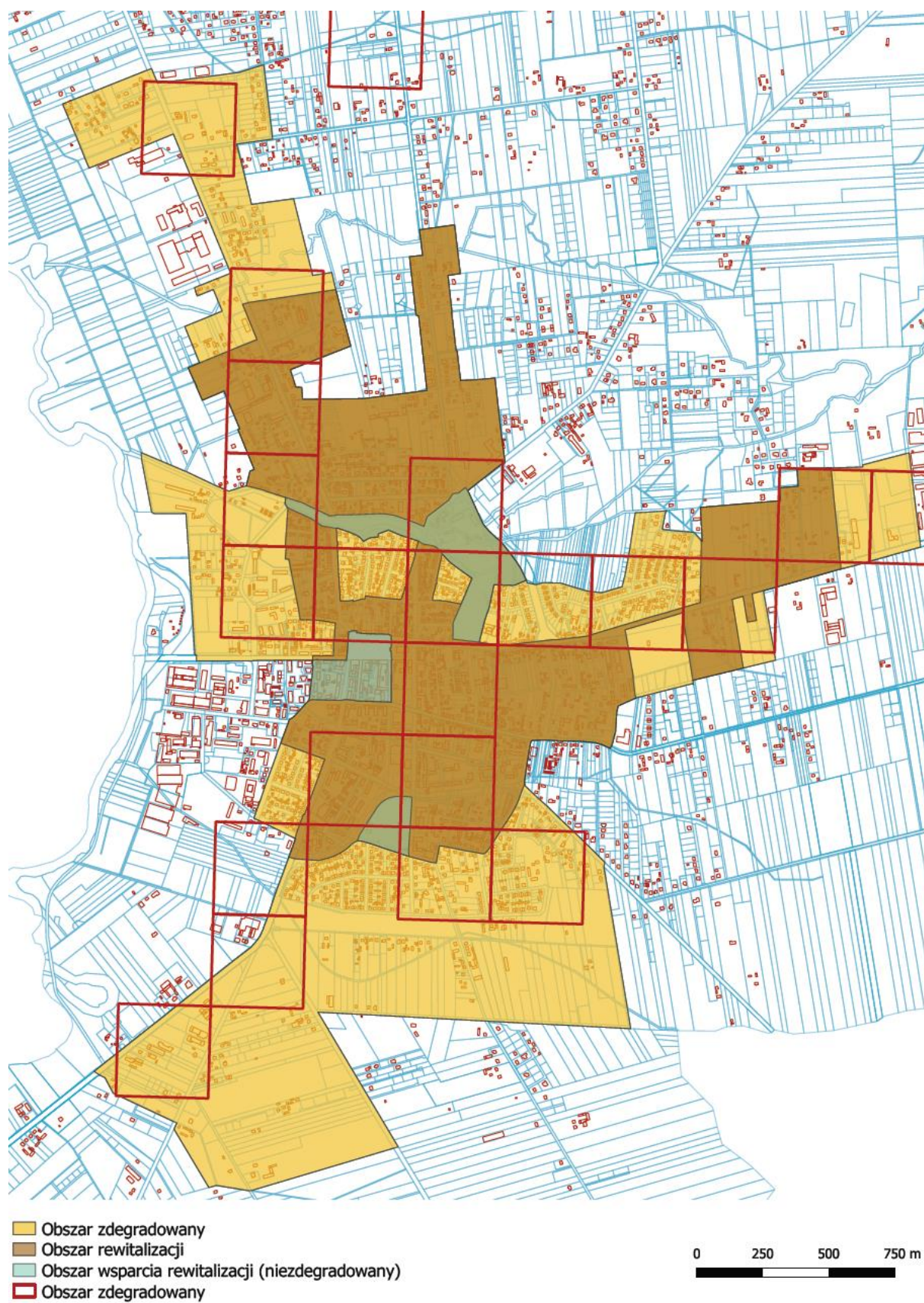
Źródło: opracowanie własne.

Widoczne na Rys. 43 zestawienie rejonów zdegradowanych, oznaczonych na siatce kwadratowej (czerwone kwadraty gridu) zostało doprecyzowane w oparciu o mapę zasadniczą z doprecyzowaniem granic obszaru zdegradowanego do granic działek geodezyjnych. Część obszarów Węgrowa (oznaczone na zielono) nie stanowią obszaru zdegradowanego, ponieważ są obszarami, w których nie występuje koncentracja zjawisk negatywnych. Mają jednak one duże znaczenie dla obszaru rewitalizacji i będą z pewnością mogły wspierać wszelkie działania, zmierzające do zażegnania zjawisk kryzysowych. Są to:

1. Rynek Miejski,
2. kwartały na południe od rynku, których granice wyznaczają ulice: Strażacka, Zwycięstwa, Przemysłowa, Nowa oraz Kościelna,
3. tereny zieleni, zwłaszcza w rejonie koryta rzeki Czerwonki oraz w rejonie ulic: Szamoty, Jana Pawła II, Kowalską, Kościuszki oraz Barbasiewicza,
4. tereny rekreacyjno – wypoczynkowe w rejonie ulic Słowackiego, Powstańców oraz Mickiewicza.

W związku z powyższym zostały one włączone do obszaru rewitalizacji, ze względu na potencjalne działanie synergiczne, jakie to rozwiązanie może nieść ze sobą. Jest to zgodne z warunkiem istotności znaczenia dla rozwoju lokalnego, wyrażonego w art. 10 ust 1. ustawy o rewitalizacji.

Rys. 43. Doprecyzowanie obszaru zdegradowanego wraz ze wskazaniem obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

6. Porównanie z Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku

Porównania dokonano w oparciu o obecnie przeprowadzone analizy oraz informacje zawarte w Załączniku nr 1 do Lokalnego Programu Rewitalizacji Węgrowa do 2020 roku. Dzięki zastosowaniu analogicznej metody prezentacji wskaźników możliwe było określenie, w których częściach miasta działania rewitalizacyjne przyniosły już widoczne rezultaty, a w których prace wymagają jeszcze czasu i kolejnych działań.

Ze względu na różny sposób doboru wskaźników w LPR oraz obecnie prowadzonej diagnozie, należy zwrócić uwagę na rodzaj zjawiska jakie dana mapa prezentuje. Porównano informacje z tych samych obszarów tematycznych, natomiast ze względu na różny sposób zbierania danych i inne wskaźniki wybrane do analizy, prezentowane porównanie nie jest odwzorowaniem 1:1 informacji zawartych w LPR.

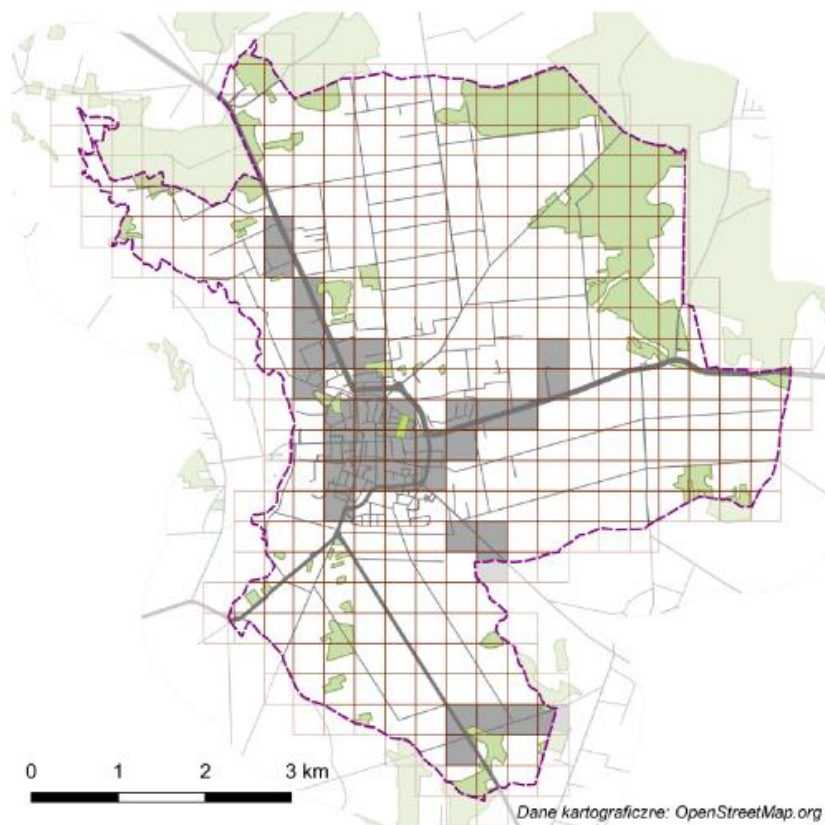
W poniższych porównaniach uwzględniono:

- dynamikę spadku liczby ludności w latach 2007 – 2015 oraz w latach 2012 – 2022,
- współczynnik starości demograficznej, czyli udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w roku 2016 i 2022,

- wskaźniki bezrobocia w 2016 oraz 2022 roku,
- wskaźniki zasiłków przyznawanych z powodu ubóstwa w 2016 oraz w 2022 roku,
- wskaźniki ubóstwa w 2016 oraz 2022 roku,
- ogólną liczbę przestępstw i wykroczeń w 2016 oraz 2022 roku,
- liczbę wydanych niebieskich kart w 2016 oraz 2022 roku,
- **obszar kryzysowy** (tereny kumulacji negatywnych zjawisk społecznych),
- występowanie budynków z dachem pokrytym azbestem w 2016 i w 2022 roku,
- obszary zdegradowane (na których poza negatywnymi zjawiskami społecznymi występują także negatywne zjawiska z pozostałych analizowanych stref),
- **obszar zrewitalizowany**, który w 2016 roku został oznaczony jako obszar zdegradowany, natomiast obecnie jest w dużo lepszej kondycji i nie wymaga on już nowych działań,
- **obszary podwyższonej uwagi**, które znalazły się na terenie zdegradowanym zarówno w 2016, jak i obecnie.

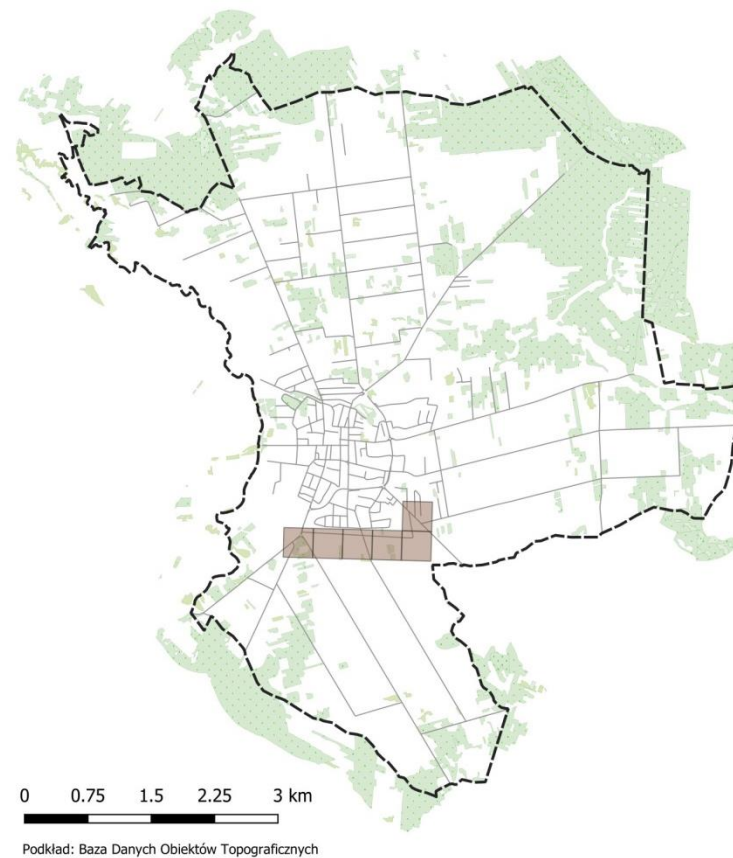
Dynamika ludności

Rys. 44. Dynamika spadku liczby ludności od 2007 do 2015 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

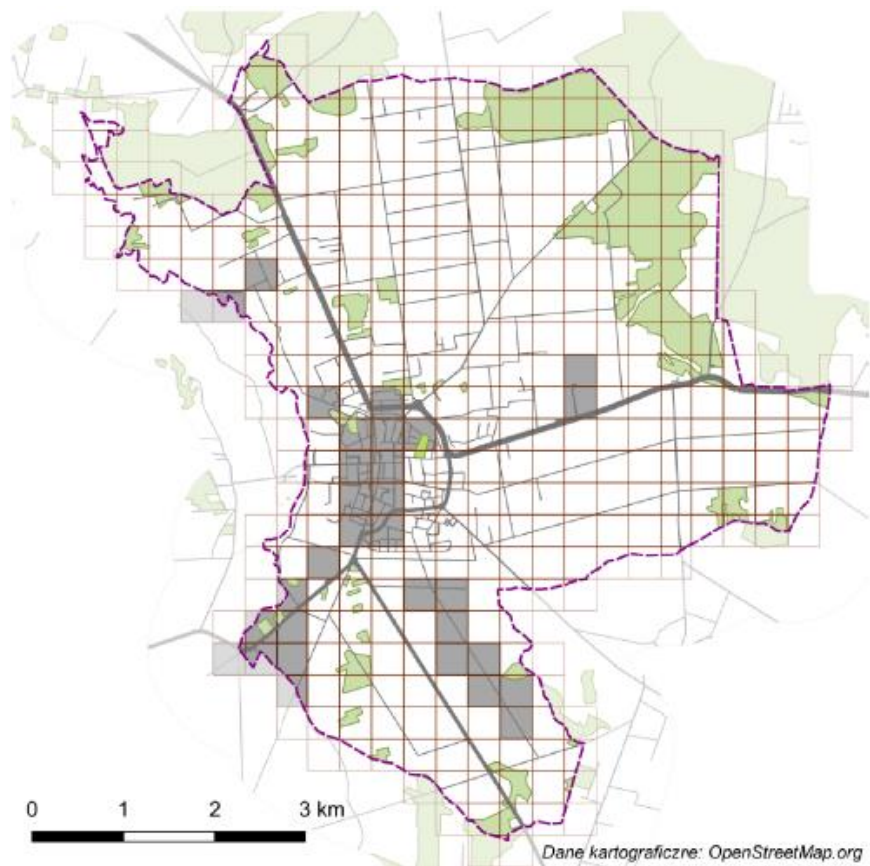
Rys. 45. Dynamika spadku liczby ludności od 2012 do 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

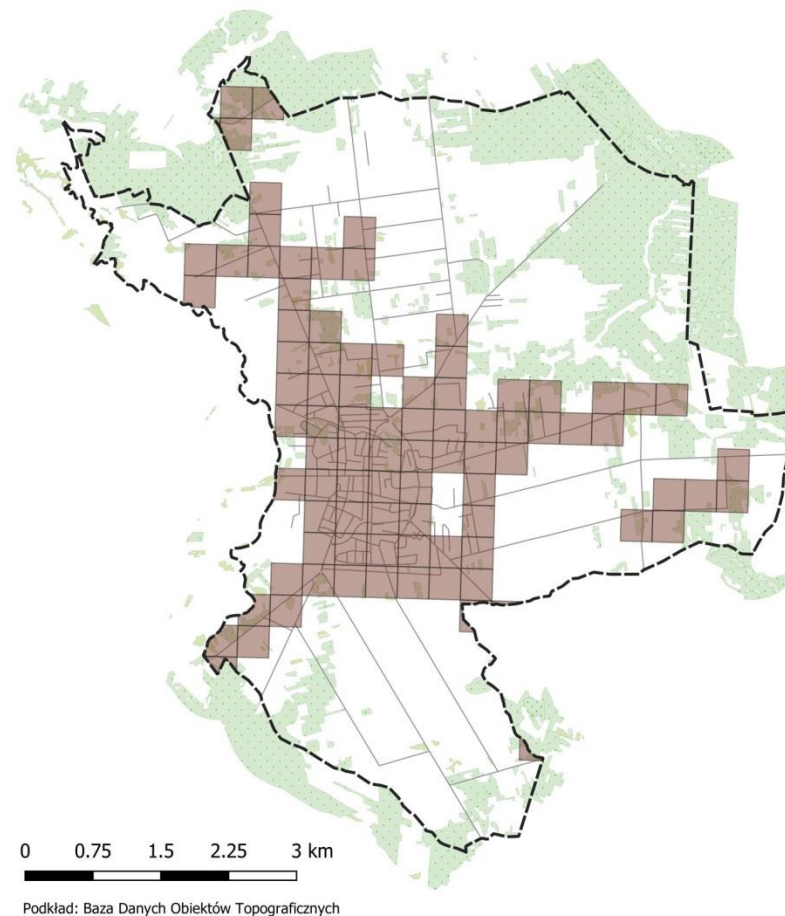
Współczynnik starości demograficznej

Rys. 46. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

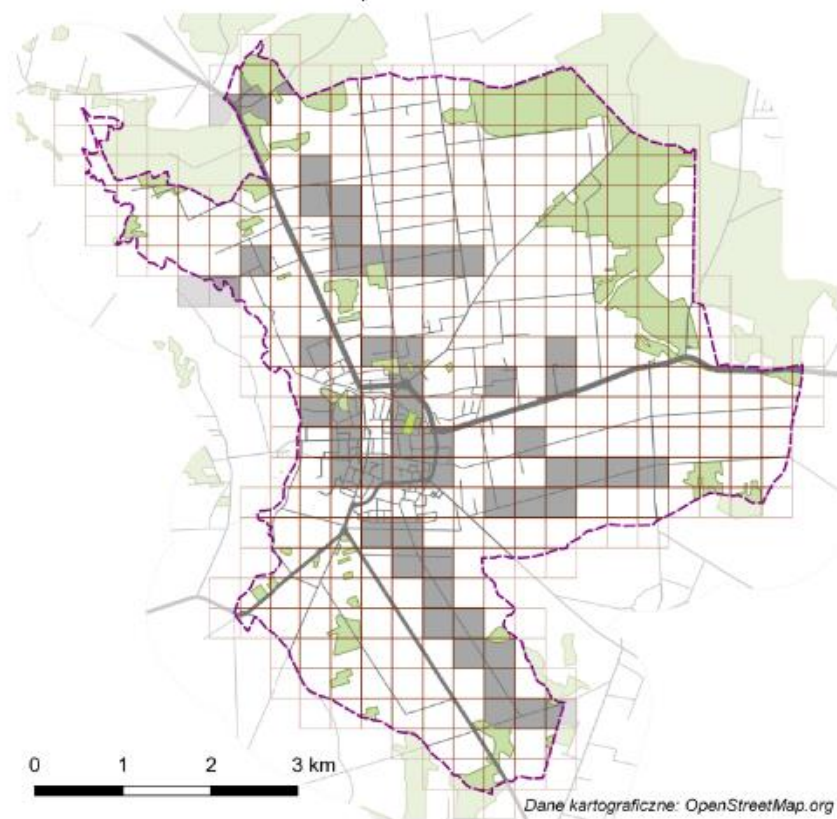
Rys. 47. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

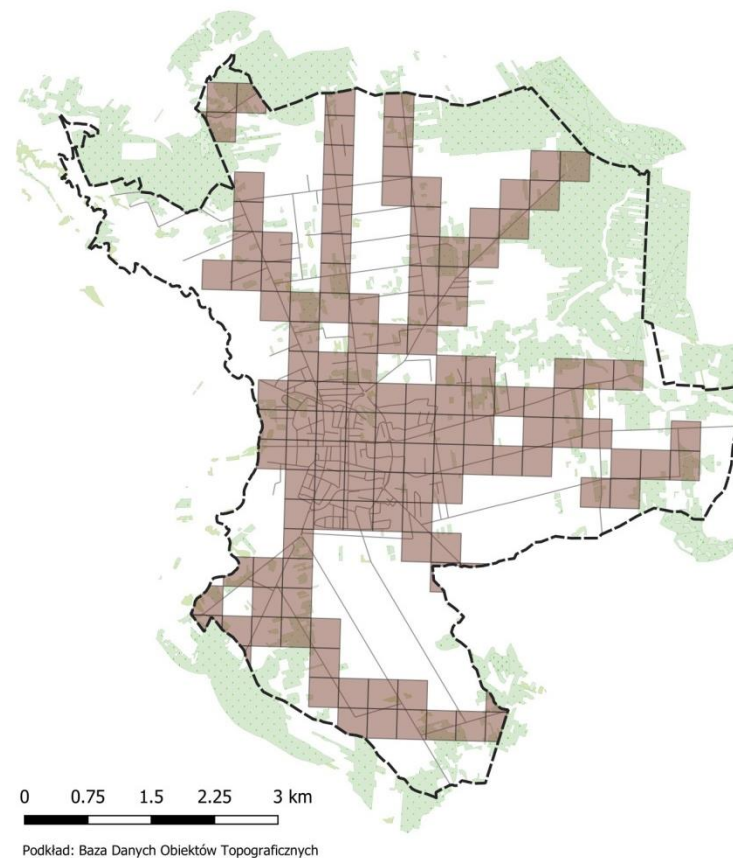
Bezrobocie

Rys. 48. Stopa bezrobocia długotrwałego w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

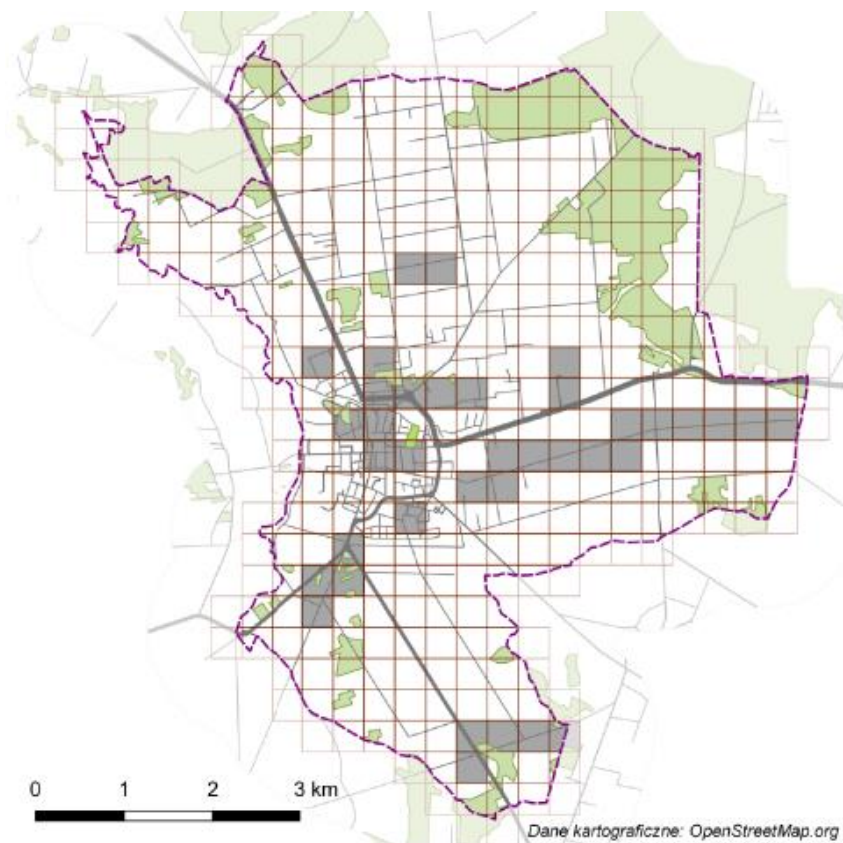
Rys. 49. Wysoki udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji danej ulicy w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

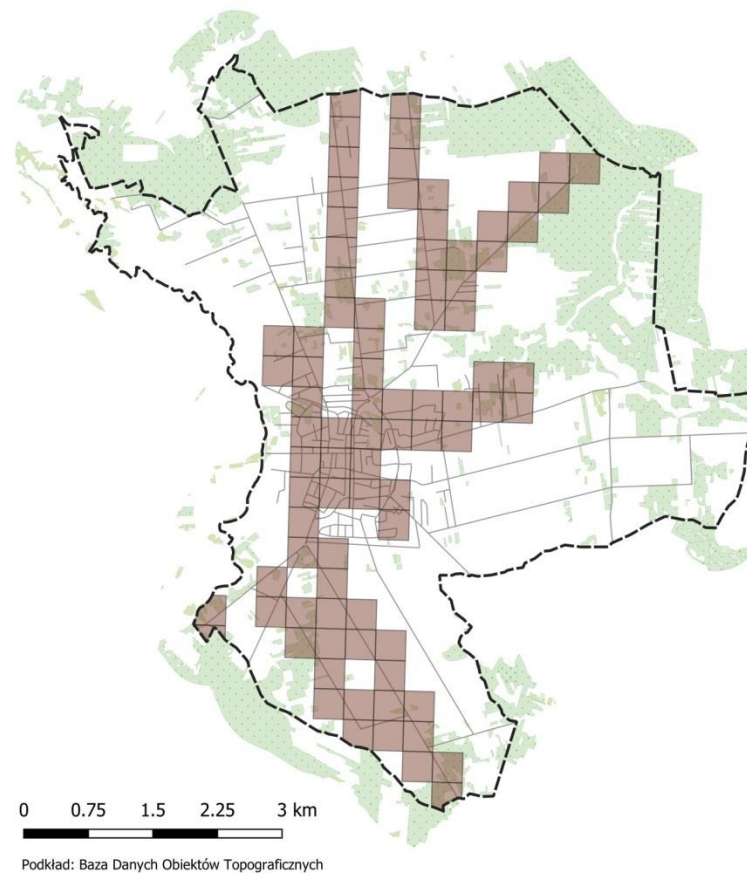
Zasiłki przyznawane z powodu ubóstwa

Rys. 50. Osoby korzystające z zasiłków pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

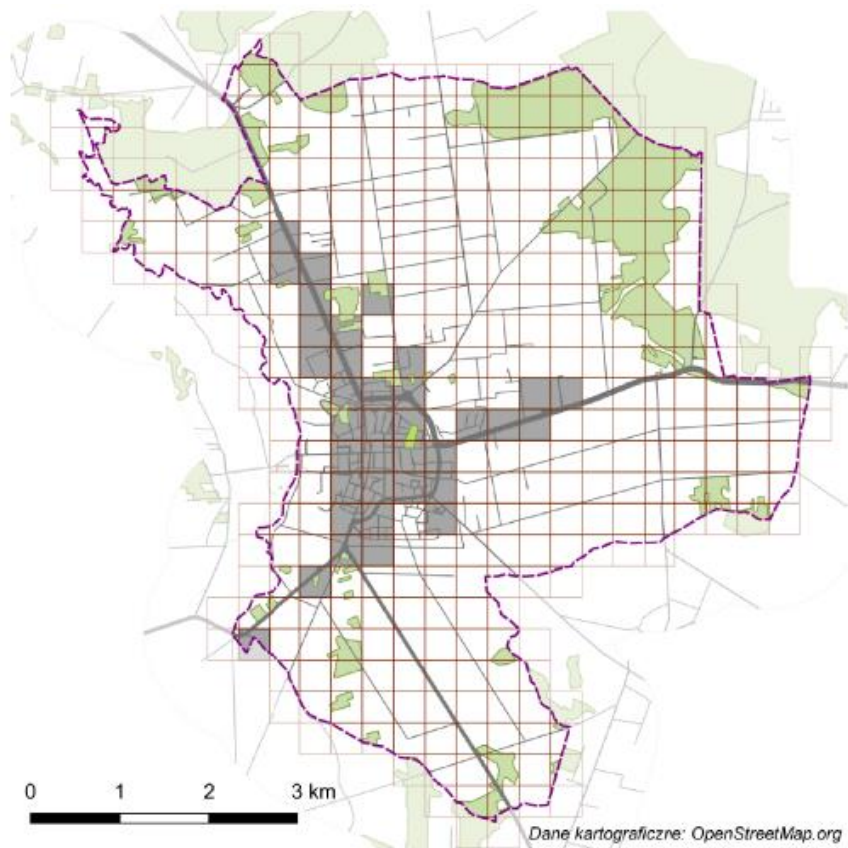
Rys. 51. Wysoki udział osób pobierających zasiłek z powodu ubóstwa w ogólnej danej populacji ulicy w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

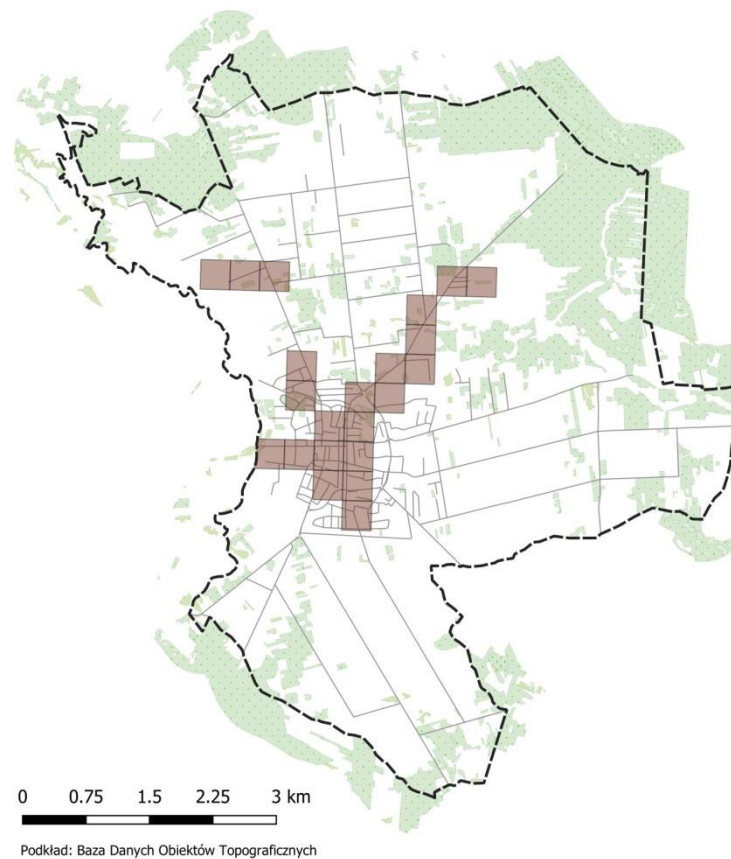
Ogólna liczba przestępstw i wykroczeń

Rys. 52. Przestępstwa ogółem na 1km² w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

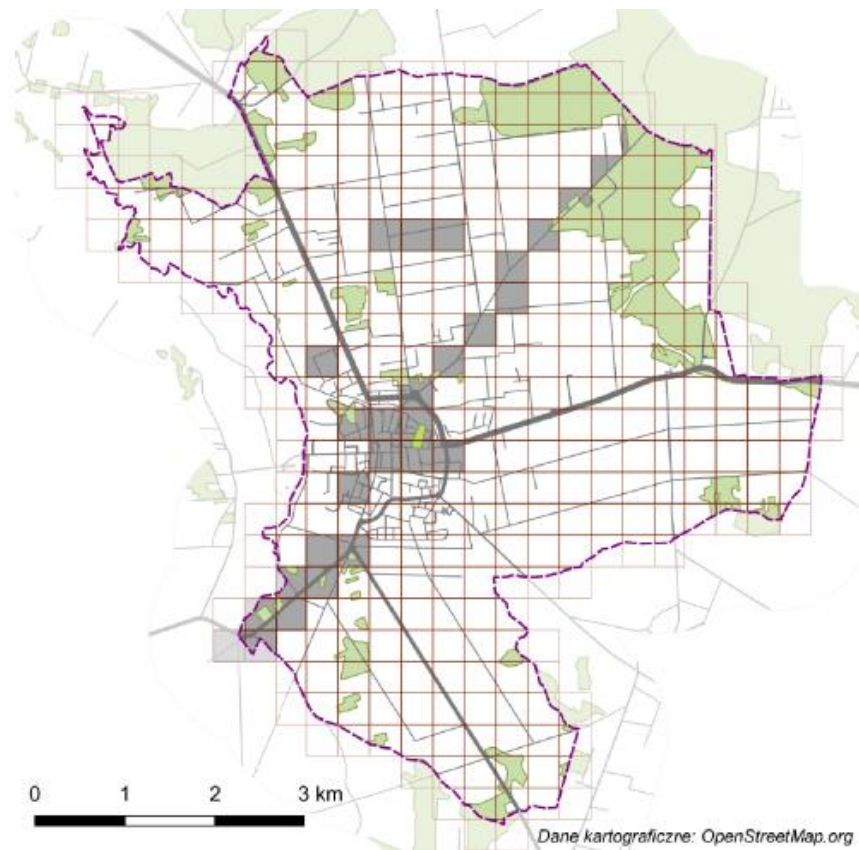
Rys. 53. Wysoka liczba przestępstw i wykroczeń na 1 km danej ulicy w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

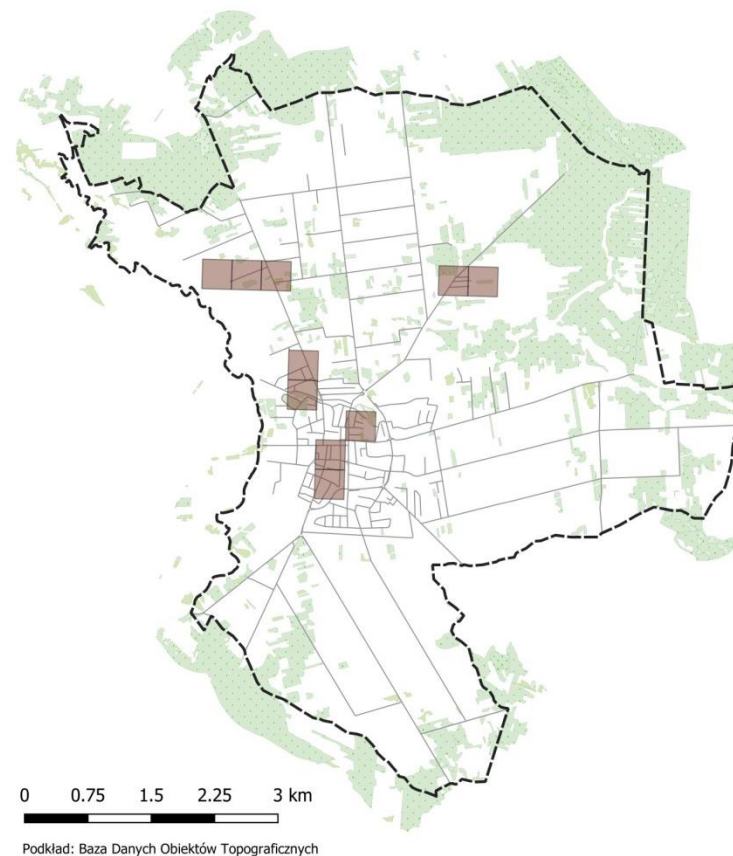
Liczba wydanych niebieskich kart

Rys. 54. Niebieskie karty na 1 tys. mieszkańców w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgrów do 2020 roku.

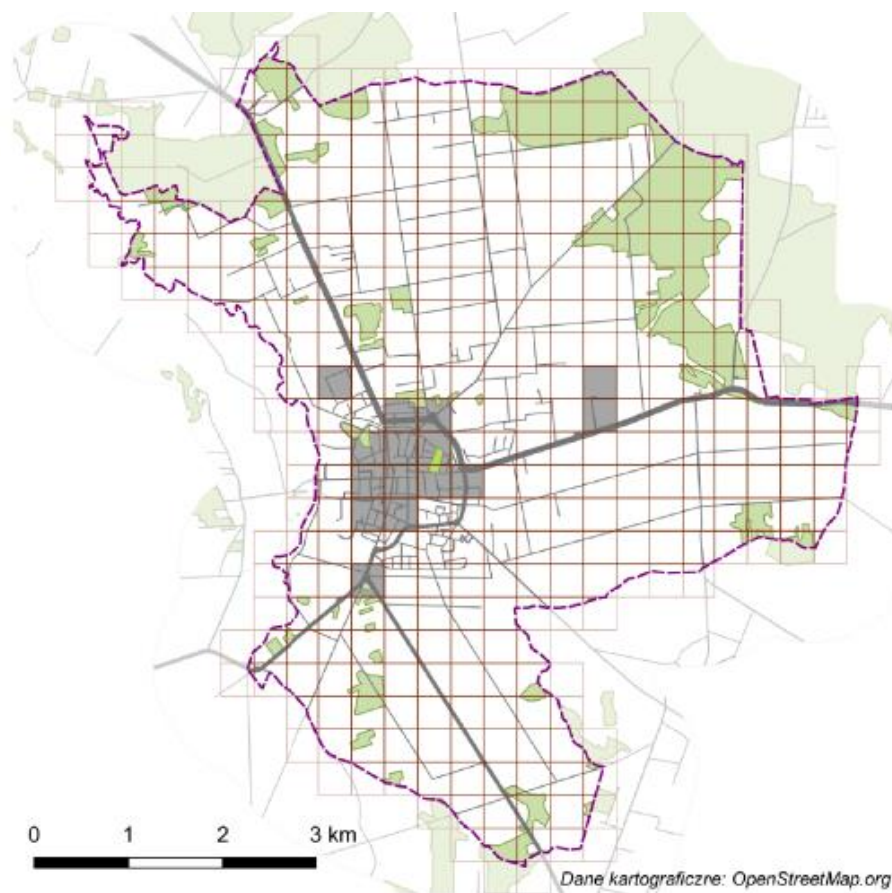
Rys. 55. Wysoki udział osób z przyznanymi niebieskimi kartami w ogólnej populacji danej ulicy w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

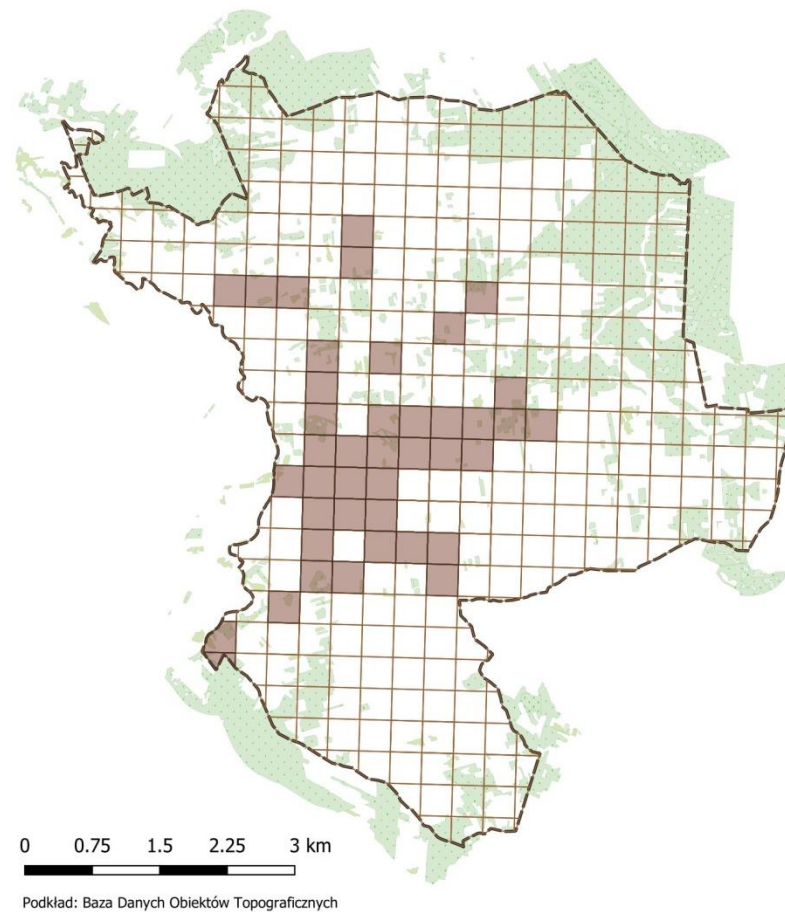
Obszar kryzysowy

Rys. 56. Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

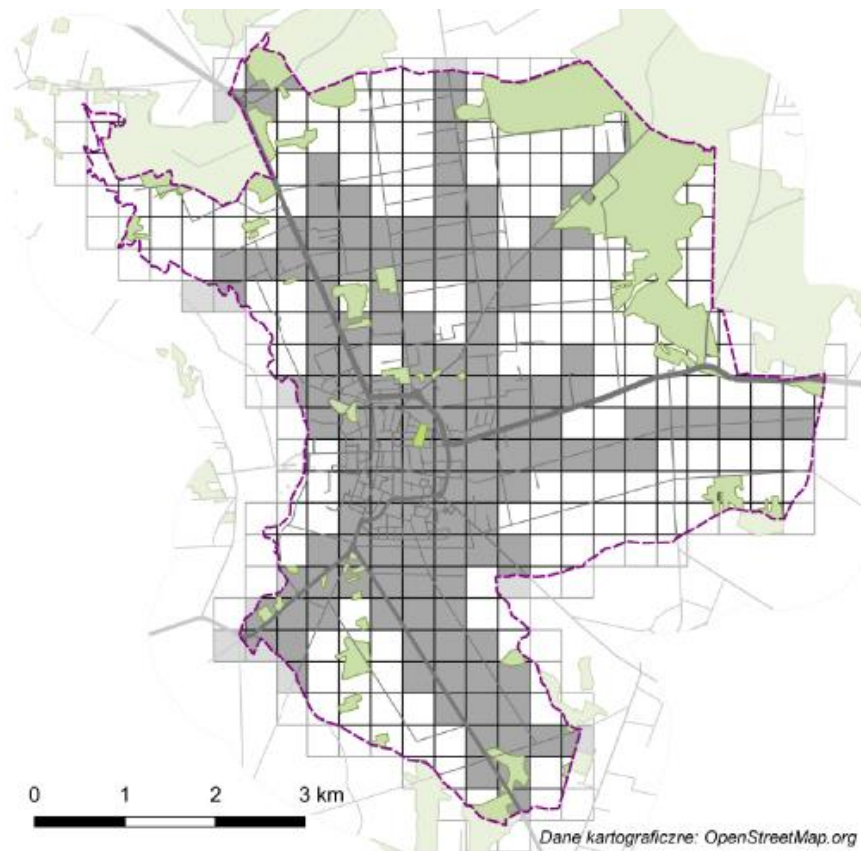
Rys. 57. Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

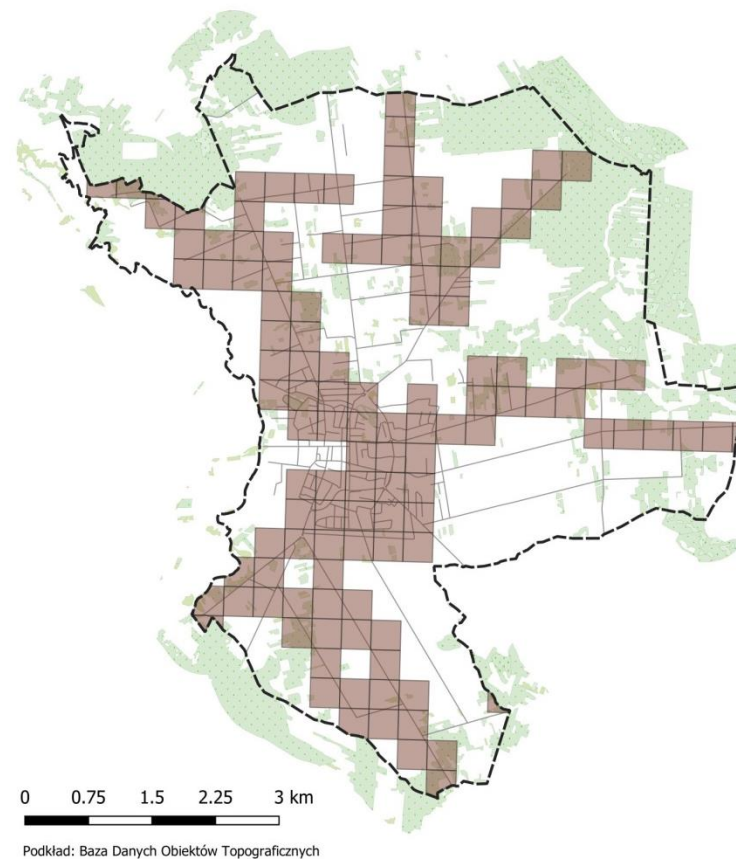
Występowanie budynków z dachem pokrytym azbestem

Rys. 58. Występowanie azbestu w domach jednorodzinnych w Węgrowie w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku.

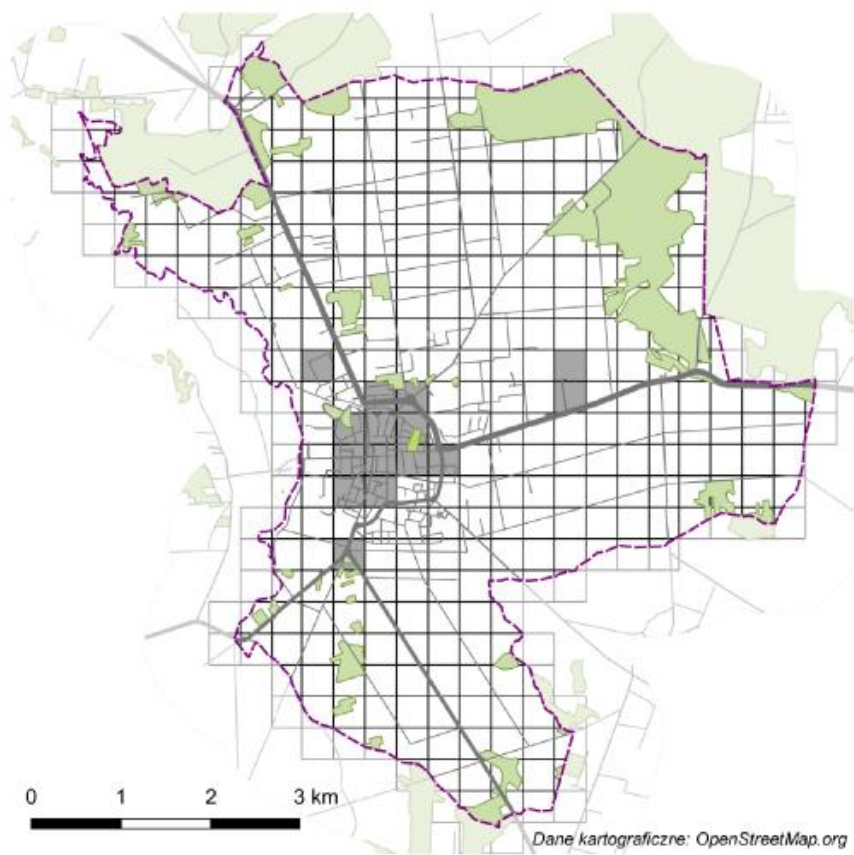
Rys. 59. Wysoki udział budynków posiadających dachy pokryte azbestem w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne.

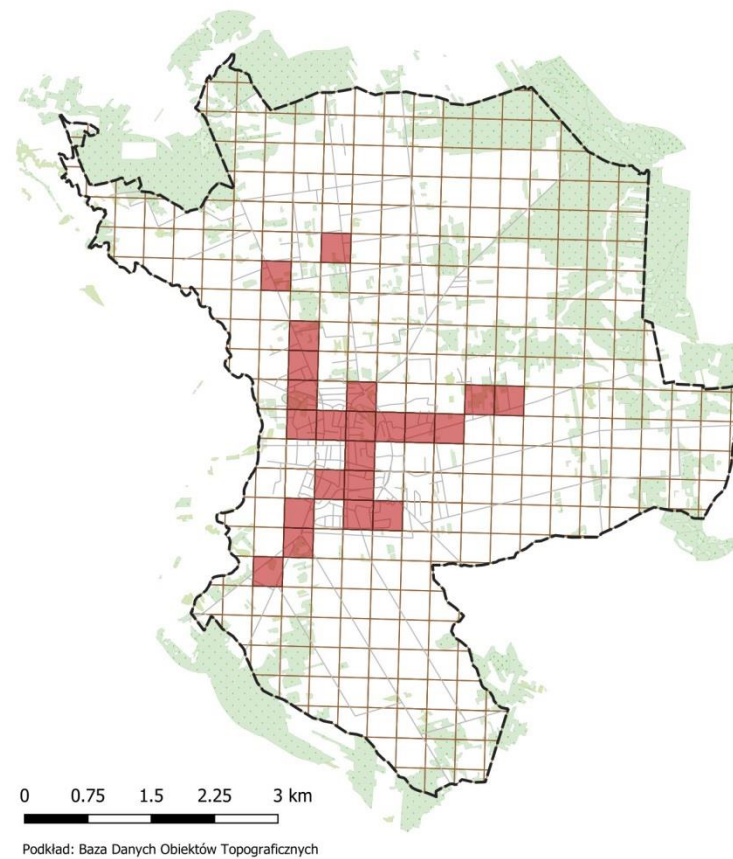
Obszar zdegradowany

Rys. 60. Obszar zdegradowany w 2016 roku

Źródło: Załącznik nr 1 do Lokalnego Program Rewitalizacji Miasta Węgorza do 2020 roku.

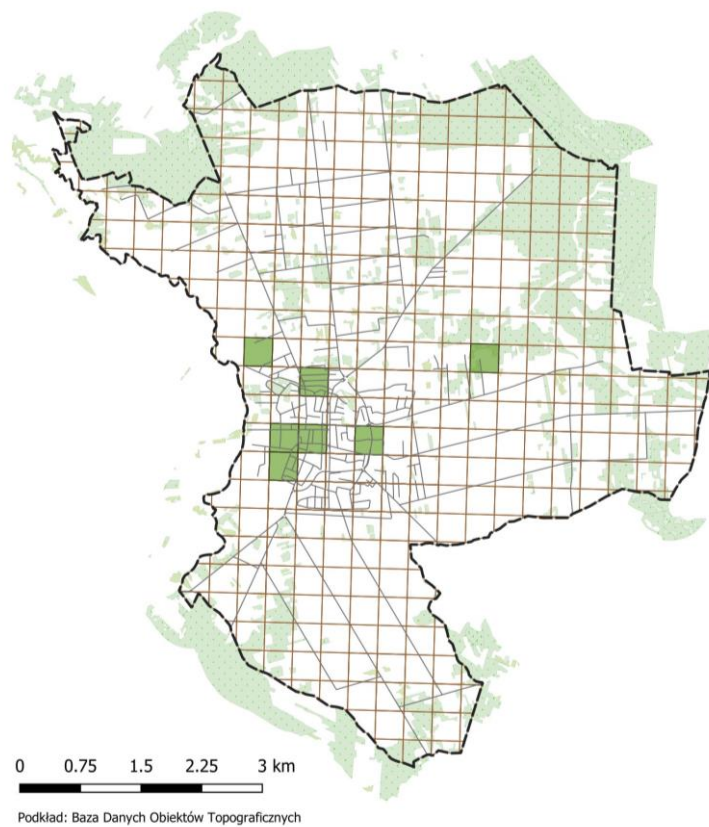
Rys. 61. Obszar zdegradowany obecnie

Źródło: opracowanie własne.

Obszary zrewitalizowane

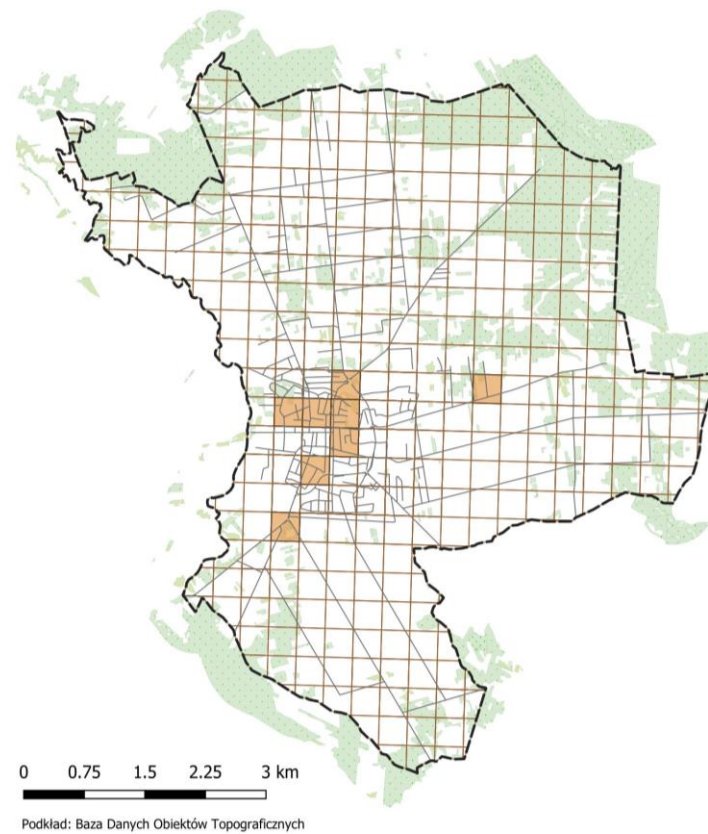
Rys. 62. Obszary zrewitalizowane

Źródło: opracowanie własne.

Obszary podwyższonej uwagi

Rys. 63. Obszary podwyższonej uwagi

Źródło: opracowanie własne.

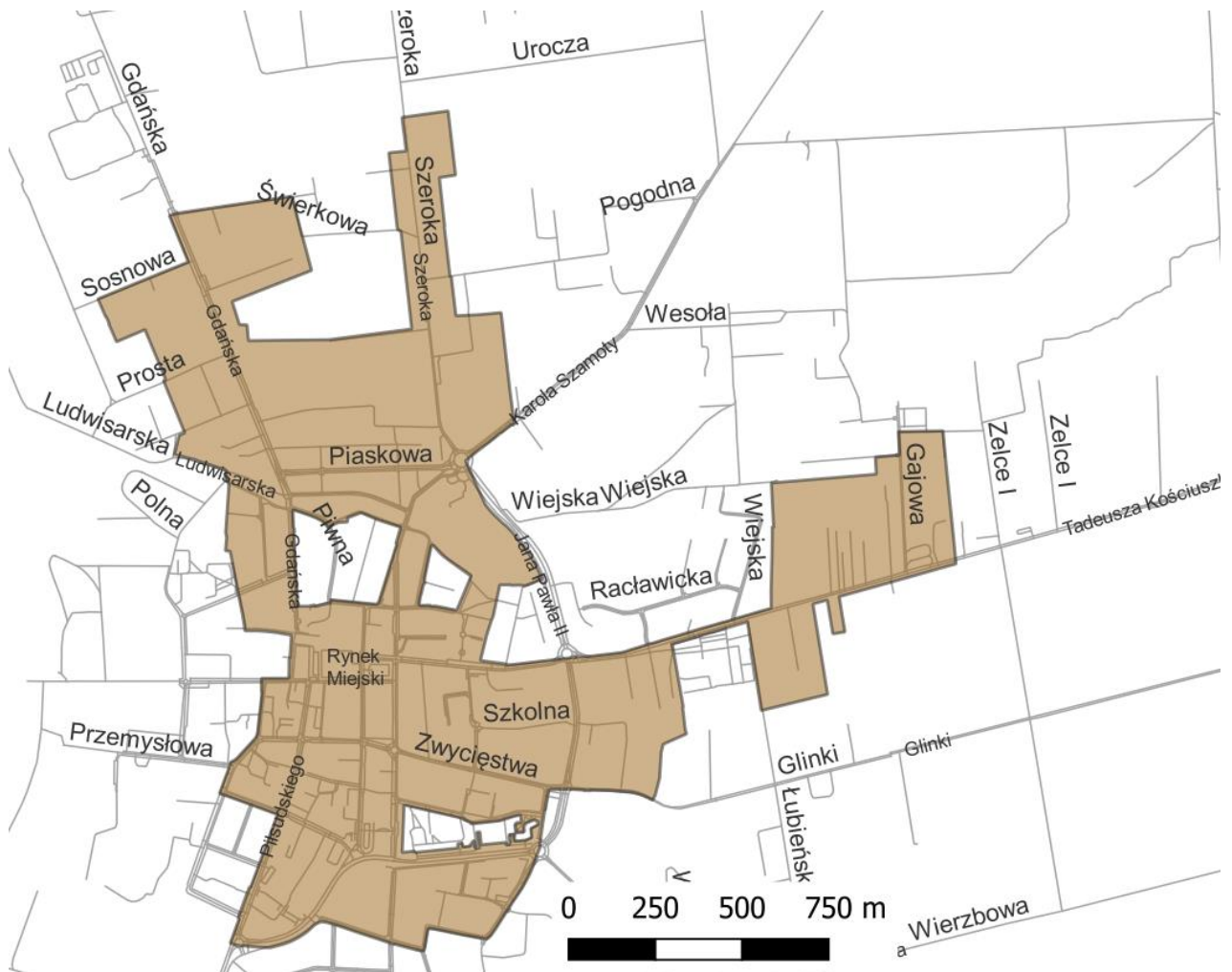

7. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji, zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji obejmuje część lub całość obszaru zdegradowanego. Istotne w trakcie jego wyznaczania są przede wszystkim obszary kluczowe dla lokalnego rozwoju miasta.

W wyniku wcześniejszej diagnozy oraz na podstawie wcześniej wyznaczonego obszaru zdegradowanego wyznaczono obszar rewitalizacji o powierzchni 1,95 km² (5,5% powierzchni miasta), który zamieszkuje niecałe 28% mieszkańców.

Rys. 64. Obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Szczegółowy przebieg granic obszaru rewitalizacji znajduje się w Załączniku nr 1 do uchwały.

Proponowany obszar rewitalizacji jest znacznie większy niż poprzedni w Lokalnym Programie Rewitalizacji Węgrowa. Efektem działań realizowanych w ramach projektów i założeń LPRu, jest polepszenie sytuacji społecznej oraz przestrzenno-gospodarczej w niektórych kwartałach w centrum miasta. Z tego powodu w obecnie proponowanym obszarze rewitalizacji nie zostały uwzględnione niektóre z nich. Konieczne było natomiast, ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk, włączenie w obszar rewitalizacji miejsc oddalonych od centrum.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do 2020 roku.

Spis rysunków

Rys. 1. Położenie w skali kraju oraz województwa mazowieckiego	6
Rys. 2. Położenie Węgrowa w skali powiatu węgrowskiego.....	7
Rys. 3. Układ drogowy Węgrowa	8
Rys. 4. Lokalizacja Węgrowa względem dworców PKP i linii kolejowych	9
Rys. 5. Schemat grup wskaźników analizowanych w ramach diagnozy.....	15
Rys. 6. Liczba mieszkańców Węgrowa w latach 2002-2021	16
Rys. 7. Struktura wieku i płci mieszkańców Węgrowa w 2016 i 2021 roku	17
Rys. 8. Dynamika zmian liczby mieszkańców Węgrowa według ulic w latach 2012-2022	18
Rys. 9. Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny w Węgrowie w latach 2012 - 2021.....	19
Rys. 10. Zameldowania na pobyt stały w Węgrowie w latach 2012 - 2021.....	21
Rys. 11. Zameldowania na pobyt stały z podziałem na wiek produkcyjny, przedprodukcyjny i poprodukcyjny w Węgrowie w latach 2002 – 2021	22
Rys. 12. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym w Węgrowie latach 2012 – 2021	24
Rys. 13. Osoby w wieku przedprodukcyjnym w Węgrowie w latach 2012-2021 oraz prognoza do 2030 roku.....	25
Rys. 14. Osoby w wieku poprodukcyjnym w Węgrowie w latach 2012-2021 oraz prognoza do 2030 roku	26
Rys. 15. Współczynnik starości demograficznej w Węgrowie	27
Rys. 16. Ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie Węgrowskim w latach 2012 – 2022.....	28
Rys. 17. Liczba osób bezrobotnych w Węgrowie w 2022 roku	29
Rys. 18. Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia w Węgrowie w 2022 roku.....	30
Rys. 19. Zasiłki pomocy społecznej z powodu ubóstwa w Węgrowie w 2022 r.	31
Rys. 20. Przestępstwa i wykroczenia ogółem w odniesieniu do długości ulicy w Węgrowie w 2022 roku	32
Rys. 21. Przestępstwa i wykroczenia w Węgrowie według rodzajów w 2022 roku.....	33
Rys. 22. Inne problemy społeczne: zasiłki pomocy społecznej z powodu z alkoholizmu i bezradności wychowawczej w Węgrowie w 2022r.....	34
Rys. 23. Frekwencja wyborcza w obwodach w wyborach samorządowych w 2018 r	36

Rys. 24. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Węgrowie w 2022 roku.....	42
Rys. 25. Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Węgrowie	44
Rys. 26. Budynki w Węgrowie należące w 100% do miasta.....	45
Rys. 27. Placówki służby zdrowia w Węgrowie	47
Rys. 28. Obiekty sportowe i rekreacyjne w Węgrowie	48
Rys. 29. Przedszkola i szkoły w Węgrowie	49
Rys. 30. Placówki kultury i kościoły w Węgrowie.....	51
Rys. 31. Udział osób korzystających z instalacji sieciowych w mieście w latach 2012 – 2021 [% ludności ogółem)	54
Rys. 32. Budynki z dachem pokrytym azbestem w Węgrowie w 2022 roku.....	57
Rys. 33. Dynamika spadku liczby ludności w latach 2012 – 2022	60
Rys. 34. Wysoki współczynnik starości demograficznej.....	61
Rys. 35. Wysoki udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji danej ulicy	62
Rys. 36. Wysoki udział osób pobierających zasiłki z powodu ubóstwa	63
Rys. 37. Wysoka liczba przestępstw i wykroczeń przypadających na 1 km ulicy.....	64
Rys. 38. Wysoki udział osób z przyznanymi niebieskimi kartami w ogólnej populacji danej ulicy	65
Rys. 39. Obszar kryzysowy.....	66
Rys. 40. Wysoki udział osób bezrobotnych do 25 roku życia w ogólnej liczbie osób bezrobotnych	67
Rys. 41. Wysoki udział budynków posiadających dachy pokryte azbestem	68
Rys. 42. Zarys obszaru zdegradowanego	69
Rys. 43. Doprecyzowanie obszaru zdegradowanego wraz ze wskazaniem obszaru rewitalizacji	71
Rys. 44. Dynamika spadku liczby ludności od 2007 do 2015 roku	74
Rys. 45. Dynamika spadku liczby ludności od 2012 do 2022 roku	74
Rys. 46. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2016 roku.....	75
Rys. 47. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2022 roku.....	75
Rys. 48. Stopa bezrobocia długotrwałego w 2016 roku.....	76
Rys. 49. Wysoki udział osób bezrobotnych w ogólnej populacji danej ulicy w 2022 roku	76
Rys. 50. Osoby korzystające z zasiłków pomocy społecznej z powodu ubóstwa na 1 tys. mieszkańców w 2016 roku	77

Rys. 51. Wysoki udział osób pobierających zasiłek z powodu ubóstwa w ogólnej danej populacji ulicy w 2022 roku.....	77
Rys. 52. Przestępstwa ogółem na 1km ² w 2016 roku.....	78
Rys. 53. Wysoka liczba przestępstw i wykroczeń na 1 km danej ulicy w 2022 roku.....	78
Rys. 54. Niebieskie karty na 1 tys. mieszkańców w 2016 roku	79
Rys. 55. Wysoki udział osób z przyznanymi niebieskimi kartami w ogólnej populacji danej ulicy w 2022 roku	79
Rys. 56. Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych w 2016 roku	80
Rys. 57. Kumulacja negatywnych zjawisk społecznych w 2022 roku	80
Rys. 58. Występowanie azbestu w domach jednorodzinnych w Węgrowie w 2016 roku	81
Rys. 59. Wysoki udział budynków posiadających dachy pokryte azbestem w 2022 roku	81
Rys. 60. Obszar zdegradowany w 2016 roku.....	82
Rys. 61. Obszar zdegradowany obecnie	82
Rys. 62. Obszary zrewitalizowane	83
Rys. 63. Obszary podwyższonej uwagi	83
Rys. 64. Obszar rewitalizacji	85
Rys. 65. Porównanie obszarów rewitalizacji z 2016 i 2023 roku	86

Spis tabel

Tab. 1. Wskaźnik przyrostu naturalnego, urodzeń i zgonów na 1000 mieszkańców w miastach regionu 2012-2021r.....	20
Tab. 2. Udział trzech kategorii wiekowych ludności w populacji miast referencyjnych w 2021r.....	23
Tab. 3. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych oraz bezrobotnych do 25 roku życia w Węgrowie w roku 2022	28
Tab. 4. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Węgrowie w 2022 roku	35
Tab. 5. Średnie wyniki sprawdzianu po 6 klasie w szkołach w Węgrowie i miastach regionu w 2016 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)	37
Tab. 6. Wyniki egzaminów po 8 klasie w szkołach w Węgrowie oraz miastach regionu w 2022 r. (% maksymalnego możliwego wyniku)	38

Tab. 7. Tabela 6 Wyniki egzaminu maturalnego z j. polskiego i matematyki w 2022 r. (% 39 maksymalnego możliwego wyniku)	39
Tab. 8. Liczba organizacji pozarządowych działających w Węgrowie w 2022 roku	40
Tab. 9. Dynamika zmian liczby podmiotów w Węgrowie w latach 2012-2022	43
Tab. 10. Długość sieci infrastruktury technicznej i liczba przyłączy w budynkach mieszkalnych w Węgrowie w 2021 roku	53
Tab. 11. Łączna długość dróg w mieście z podziałem na kategorie	55
Tab. 12. Powierzchnia lasów oraz gruntów leśnych w Węgrowie, powiecie węgrowskim oraz województwie mazowieckim w latach 2012-2021	56